

ŽELEZAR

JESENICE, 10. OKTOBRA 1985

ŠTEVILKA 40. XXXIV

NAŠ KOVINAR, svobodno glasilo delavcev KID, je kot predhodnik ŽELEZARJA začel izhajati 26. januarja 1937. ŽELEZAR izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glasilo je ob 25-letnici predsednik Tito odlikoval z ordenom zaslug za narod s srebrno zvezdo. Glavni in odgovorni urednik Mile Grmovič, tehnični urednik — novinar Dare Bradasčka, lektorica — novinarka Cvetka Martincič, novinarka Lilijana Kos, administracija — Marlija Lužnik in Mira Keserovič. Naslov: Uredništvo Železarnja, SOZD SŽ — Železarna Jesenice. Številke internih telefonov: urednik 26-18, novinarji 26-19, administracija 26-21. Stavak in tehnično oblikovanje TK Gorenjski tisk Kranj, tisk ZP Ljudska pravica Ljubljana.

ALI SMO RES NA POTI V INOVACIJSKO DRUŽBO?

»Da bomo dosegli večjo inovacijsko raven, moramo v celotno družbo uvajati višjo stopnjo znanstvene kulture in še bolj skrbeti za nenehno izobraževanje za delo, iz dela in ob delu. Vseposod, kjer je mogoče, uvajamo kompleksno inoviranje, v katerem naj sodelujejo vsi poklicni strokovnjaki in organizatorji dela. Na ta način bomo ob ukrepih za energetske racionalizacije proizvodnih procesov dosegli tudi do 40 % čistega prihranka.«

Ta misel je ves ta 41. teden tega leta razgrnjena pred nami, napisana na namiznem koledarju. Da je napisana v tem tednu, ni naključje. Leta 1979 je bil po razpravi po vseh republikah in pokrajinah izbran za dan inovatorjev Jugoslavije 12. oktober, dan, ko je tovariš Tito v letu 1941 pozval inovatorje in racionalizatorje, da ustvarjajo nova orožja in orodja za boj proti sovražniku.

Omenjena misel je zelo zgoščeno napisana, marsikomu tudi nerazumljiva. A poskuša opozoriti na pomen inovacijske dejavnosti ali, bolje rečeno, na pomen, ki bi ga lahko imela oziroma bi ga v tej težki gospodarski situaciji morala imeti. V obdobju naše dolgotrajne gospodarske stabilizacije se večkrat sprašujemo, kje in kako začeti oziroma zastaviti naše delo, da bo inflaciji vendarle enkrat pričela pojenjevati sapa. Enostavno in seveda napak bi bilo reči: z inovacijami. Ne, rešitev je vcepljanje inovacijske miselnosti v vse pore našega vsakdanjega dela. Ampak že na začetku — v vrtcih, šolah, fakultetah in posebej seveda v OZD. Vse to je mogoče doseči le pod pogojem, da smo prepričani, da je razvoj inovacijske miselnosti in uveljavljanja inovacijske dejavnosti v celoti tista sila, ki nam bo preko povečanega dohodka izboljšala materialni položaj, izboljšala delovno in ustvarjalno vzdušje, oblikovala delavca v pravega samoupravljalca.

Pa nismo v to prepričani, vsaj prevelika večina ne. Kljub dejstvu, ki so ga opredelili komunisti s trditvijo, da je prava samoupravna družba možna le kot inovativna družba. V vseh deklaracijah, razpravah, različnih kongresih in srečanjih je dana inovacijski dejavnosti polna podpora. Žal v praksi ta podpora zvoženi in se ugodna družbena klima za razvoj inovacijske dejavnosti izkaže kot še bolj strupena pri zaviralnih dejavnostih in bolj mila pri vzpodbujevalnih.

Res je, da so minili časi, ko je nekdo odločno in javno nasproval uvažanje inovacij v prakso, danes vsi vodilni in vodstveni delavci v občini načelno podpirajo to dejavnost, praktično pa večina ne stori ničesar. Enkrat sem že zapisal, da riba smrdi pri glavi. Če ne bi bilo to res, bi bil vsi vodilni in vodstveni delavci inovatorji oziroma organizatorji inovacijskih procesov.

Če pri eni izmed oblik inovacijske dejavnosti, to je pri množični inovacijski dejavnosti (MID), vzamemo kot kriterij razvitosti število predlogov na 100 zaposlenih, potem dobimo ponovno potrditev, da je MID v naši občini slabo razvita, saj je dan manj kot en predlog na sto zaposlenih.

Železarna Jesenice po rezultatih, ki jih dosega na področju MID, močno izstopa. Kljub temu pa je z 1,6 predloga na sto zaposlenih ta dejavnost še vedno slabo razvita in težko govorimo o pravi množičnosti. Govoriti o dobro organizirani MID, pomeni doseči 20 in več predlogov letno na 100 zaposlenih. Za potrditev tega ni potrebno iskati podatkov pri Japoncih, dobimo jih lahko že v štajerski regiji.

V Železarni je potrebno poudariti delo oddelka za zaščito industrijske lastnine (OZIL), v katerem so zaposleni trije delavci, kar pomeni približno en profesionalac na 2000 zaposlenih. Čeprav je delo oddelka zelo uspešno, jim zbiranje podatkov o določenih koristih posameznih izboljšav onemogoča, da bi še več pozornosti posvetili ustvarjanju politike na področju inovacijske dejavnosti. Da bi se MID bolj razširil, bi morali na oddelku zaposliti vsaj še tri delavce, torej bi imeli enega na tisoč zaposlenih. Seveda je v tem položaju, ko nas poleg dnevno višjih cen reprovmaterialov pesti tudi pomanjkanje kadrov, bogokletno misliti, da bi povečali število delavcev v službi. Pa ni, saj imamo službe, ki so brez pravega efekta polno zasedene, OZIL pa bi lahko z večjo in bolj organizirano »izvlekel« še veliko dobrih idej iz glav številnih delavcev in jih lahko vzgajal v dobre gospodarje. Saj poznate tisto: med sto idejami je deset dobrih, med desetimi je lahko ena taka, ki nam z dohodkom prihrani delo treh ali več delavcev. V manjših DO v občini bi morali imeti že na 500 zaposlenih delavca, ki bi organiziral MID. Da to ni pretirano, nam dokazujejo zavirljivi uspehi v delovnih organizacijah, kjer imajo celo na 250 zaposlenih profesionalnega delavca.

Kaj pa na področju razvojno raziskovalnega dela? Vzroki za izrazitejšo fluktuacijo visoko strokovnega (tehničnega) kadra niso v prvi vrsti preniški osebni dohodki, temveč — kot je pokazala analiza — neustrezna klima (okolje) za njihovo ustvarjalno delo in razvoj, ki je v posameznih primerih prerasel že v konflikte z vodstvenimi delavci. Domnevamo lahko, da poleg dejanske fluktuacije visoko izobraženega tehničnega kadra obstoji že zaskrbljujoče število potencialnih fluktuantov. Iluzija bi bila pričakovati, da se lahko potencialni fluktuanti ustvarjalno angažirajo v naši DO.

Kakšen je potemtakem odgovor na v naslovu postavljeno vprašanje? Glede na dosežene rezultate v Železarni in tudi v nekaterih drugih DO v občini lahko rečemo, da smo na tej poti. Vendar po tej poti lezemo mnogo prepočasi. Inovacijski dohodek nam ne more nadomestiti negativnega finančnega efekta višjih cen, same inovacije pa v teh gospodarskih pogojih (ko prevladuje administrativni regulacijski sistem) niso sestavni del ekonomskega in poslovnega vedenja OZD. Vse to zavira naše hitrejši napredovanje. Kolikor bolj lagodno (neaktivno) bomo uveljavljali inovacijske procese, toliko bolj bomo gledali razvitejšim samo v hrbet in toliko več dela bomo pustili naslednjim rodovom, da bodo naše velike napake popravljali.

Sašo Piber

Roj (foto: B. Grce)

PROIZVODNJA V SEPTEMBRU

V septembru, ki je prvi popočitniški mesec, je navadno proizvodnja precej porasla. Niti pri skupni proizvodnji (95,1 %), niti pri odpremi (97,6 %) nismo dosegli z operativnim programom načrtovanih količin (Monter Dravograd ni upoštevan). Posledica slabega dela je tudi, kljub boljšemu asortimentu (prodajne cene so višje od planiranih), slabša prodaja. Edina pozitivna stran septembrske proizvodnje je zmanjšanje medfaznih zalog, kajti odprema je večja od proizvodnje.

Pomanjkanja vložka v septembru sicer še ni bilo, čeprav tujega vložka ni prišlo dovolj glede na planirane količine — predvsem po asortimentu. Pomanjkanje vložka bo lahko re-

sen problem že v naslednjih mesecih ob napovedanih redukcijah električne energije in če tuji vložek ne bo prihajal v predvidenih količinah — predvsem po asortimentu. Na splo-

šno še vedno manjka precej delavcev, predvsem na ključnih delovnih mestih, kar tudi zmanjšuje proizvodnjo.

TOZD PLAVŽ

Ta TOZD je delala slabo. Z gospodarskim načrtom predvideno proizvodnjo je dosegla le 78,3 %. Poglavitni vzrok izpada proizvodnje so zastoji — okvare (šobe, čep, vsipni voz) in delno pomanjkanje delavcev.

TOZD JEKLARNA

Jeklarna je z gospodarskim načrtom predvideno proizvodnjo dosegla le 95,8 % — martinarna 99 % in elektro jeklarna 91 %. Boleč je predvsem izpad proizvodnje elektro jeklarnice, ki izdeluje kvalitetna jekla. Proizvodnja je izpadla zaradi prevelikih zastojev obratovalnega in tudi vzdrževalnega značaja, delno pa tudi zaradi pomanjkanja delavcev.

Zaradi zalitja komore VOD naprave ni obratovala do 3. do 10. septembra, vendar je bilo kljub temu v tem

(Nadaljevanje na 6. strani)

VLAK BRATSTVA IN ENOTNOSTI

Jutri, v petek, 11. oktobra, bo iz Slovenije krenil na pot v SR Srbijo Vlak bratstva in enotnosti. Odpeljal bo nekdanje izgnance in njihove svojce k prijateljem, ki so jim v tistih najtežjih časih, ko so bili pregnani s svojih domov, ponudili gostoljubje in jih sprejeli kot brate in sestre. Prijateljske vezi, skovane v hudih vojnih letih, so se ohranile do današnjih dni in so povsem spontano prerasle v največjo manifestacijo bratstva in enotnosti med našimi narodi, v manifestacijo »Vlak bratstva in enotnosti«.

Ideja, da bi obiskali nekdanje gostitelje v Srbiji, se je prvič porodila v Mariboru in prvi Vlak bratstva in enotnosti je iz Slovenije odpeljal 1961. leta. Od takrat naprej pelje vlak izmenično sprva vsako leto, kasneje pa vsako drugo leto iz Slovenije v Srbijo ali obratno. Manifestacija »Vlak bratstva in enotnosti« se je iz leta v leto spreminjala, da je do danes dobila obliko in razsežnosti, ki jih ima. V medobčinskem koordinacijskem odboru za organizacijo »Vlaka« skrbijo tudi za to, da se manifestacija ne bi spremenila v turistični vlak, ampak da bi bila res manifestacija bratstva in enotnosti, ki naj slo ni na prijateljskih vezeh, skanih med družinami takratnih izgnancev in gostiteljev. Te vezi se vzdržujejo in poglobljajo ter spontano prehajajo na otroke in vnuke.

Jesenjski železarji so izdelali spominsko ploščo jeseniških izgnancev, ki bo krasila avlo osnovne šole sestre Ilič v Valjevu

Iz 34 slovenskih občin bo v SR Srbijo odšlo 1.190 izgnancev in njihovih svojcev. Kompozicija, s katero bodo potovali izgnanci z Gorenjske, bo krenila z Jesenic ob 22.35, druga, ki bo peljala nekdanje izgnance s Štajerske, pa bo krenila iz Maribora ob 23.05, pri Zidanem mostu se bosta kompoziciji združili in skupaj nadaljevali pot v SR Srbijo. Skupaj z njimi bodo potovali tudi predstavniki pobratenih občin in republike ter akreditirani novinarji, tako da bo število udeležencev naraslo na 1.350.

Iz jeseniške občine bo z »Vlakom« odšlo 55 nekdanjih izgnancev in svojcev v pobrateno Valjevo in okolico k družinam, ki so jih sprejele takrat, ko je bilo najtežje. Ob obisku v Valjevu bodo odkrili spominsko ploščo na osnovni šoli Sestre Ilič.

In še nekaj o stroških. Da bi bili ti kar najmanjši, bodo udeleženci sami poravnali potne stroške. Železnica pa jim bo priznala 50 % popusta glede na število udeležencev »Vlaka« in v skladu s svojimi predpisi. Udeleženci bodo med obiskom živeli pri svojih gostiteljih, kar tudi ne zahteva nobenih družbenih sredstev. Delo medobčinskega koordinacijskega odbora in občinskih koordinacijskih odborov, ki so vso manifestacijo pripravili, pa je tudi bilo volunteersko.

Dare Bradasčka

PONOVNO SLAB ZAČETEK!

V Železarni smo v sedmih dneh oktobra izdelali 23.029 ton skupne proizvodnje, kar je 93,9 % znižanega operativnega programa za to obdobje.

V TOZD Plavž so delavci izdelali 2.126 ton grodlja in s tem izpolnili 72,4 % operativnega programa. Imajo precej mehanskih in tehnoloških zastojev in popravljajo kavper št. 5, kar vse pliva na proizvodnjo.

V TOZD Jeklarna so vtili 8.005 ton jekla, kar je 92,4 % družbenega plana in enakega operativnega programa.

V petih odpremnih dneh smo prodali 6.102 toni končnih izdelkov in storitev ter s tem izpolnili 93 % operativnega programa. Plan odpreme so presegle naslednje temeljne organizacije: Valjarna debele pločevine (105 %), Hladna valjarna Bela (110,1 %), Hladna valjarna Jesenice (112,9 %), Žičarna (109,9 %) in Profilarna (116,5 %).

ELEKTRIČNA PAMET TUDI PRI NAS

Povod za pogovor z Janezom Mikom, vodjo ERC, je bila pravzaprav informacija, da bomo v Železarni dobili ekspertni sistem za področje klasifikacije materiala. Čeprav ekspertni sistemi v svetu niso več novost, pa jih pri nas vendarle še ni veliko, ki bi delovali. Tega, ki naj bi ga dobili v Železarni, razvijajo na inštitutu Jožef Stefan, služil pa bo predvsem potrebam OTK. Vendar, kot pravi Janez Miko, stvari pri nas tečejo počasi, zato ne želi, da bi obešali to zadevo na veliki zvon, dokler nimamo v rokah nič konkretnega. In kaj si obetajo od tega:

»Ekspertni sistemi ali umetna inteligenca, kakor jih pač imenujete, niso toliko stvar računalniških strokovnjakov kot stvar uporabnika teh programov. Ti pa so preslabo seznanjeni z vsemi možnostmi, ki jih imajo, in zahtevami, ki jih prednje postavljajo uvedba ekspertnega sistema. Nekateri mislijo, da potem ne bo treba kar nič več razmišljati, nič delati. Sicer pa je pri tem najbolj pomembno sodelovanje z inštitutom Jožef Stefan, to je vendarle ustanova, v kateri se akumulira znanje z mnogih področij, in sodelovanje z njimi nam lahko da mnogo koristnega.«

Vsi naši bralci najbrž ne vedo, kaj je to ekspertni sistem, še zlasti grozljivo pa je slišati izraz umetna inteligenca. Tisti, ki stvari poznajo, seveda vedo, da je umetna inteligenca še daleč od tega, da bi računalnik mislil tako kot človeški možgani. Ekspertni sistemi so, preprosto povedano, zakladnica znanja z nekega določenega področja, oziroma računalniški program, ki nam na osnovi tega znanja daje verjetne odgovore na konkretna vprašanja s tega področja. Posebnost, ki loči ekspertni sistem od drugih računalniških programov, je v tem, da zna ne le odgovarjati,

ampak tudi vpraševati. In mnogokrat je ravno pravo vprašanje pomembnejše od odgovora.

Ker moram seveda upoštevati sogovornikovo željo, da bodi o električni pameti zaenkrat dovolj, sem seveda hotel vedeti, kako so na ERC pripravljene na bližnjo reorganizacijo Železarn, saj ima v njej računalniško podprt informacijski sistem zelo pomembno vlogo.

»Pravzaprav so to stvari, o katerih intenzivno razmišljamo že kar nekaj let. Uspeli smo se oskrbeti z opremo, ki zadošča za sedanje potrebe in vsaj še za nekaj let. Ni pa vse odvisno samo od nas. Svoje ljudi smo usposobili, razvili smo dober del potrebne programske opreme, imamo pa seveda tudi težave. Čeprav moram reči, da ERC ni med zadnjimi takimi centri pri nas. Dosti orodja nam ne manjka, seveda pa se zdaj ne smemo sprijazniti s tem, kar imamo. Letos smo nabavili osebne računalnike, nameravamo pa tudi razširiti osrednji računalnik. Kar zadeva reorganizacijo, smo vse potrebne projekte sami načrtovali že tudi prej, le da jih nismo tako visoko ovrednotili. Vedeli smo, da moramo urediti skladiščno poslovanje, ven-

dar nam je šele ob tej visoki inflaciji postalo jasno, kakšno škodo nam povzročajo nurejene razmere na tem področju.

Na ERC smo, mislim, pripravljeni in usposobljeni, vendar pa razvoj informacijskega sistema ni samo naša stvar. To nam bo uspelo šele tedaj, ko se bo spremenila miselnost pri tistih, ki ta sistem nujno potrebujejo. Sicer smo v lanskem letu že začeli s serijo predavanj o uporabi računalnikov in s tem bi morali seveda nadaljevati. Treba bo vključevati čim več mladih. In seveda prekiniti z dosedanjim tradicijo, ko ne znamo ločiti med nepotrebno birokracijo in nujno potrebno tehnično dokumentacijo. Dostikrat se srečujemo tudi s počasnostjo, malomarnostjo, nezainteresiranostjo.«

Tudi o procesnih računalnikih je bilo pred dobrim letom slišati, da so tik pred zagonom. Pa zdaj?

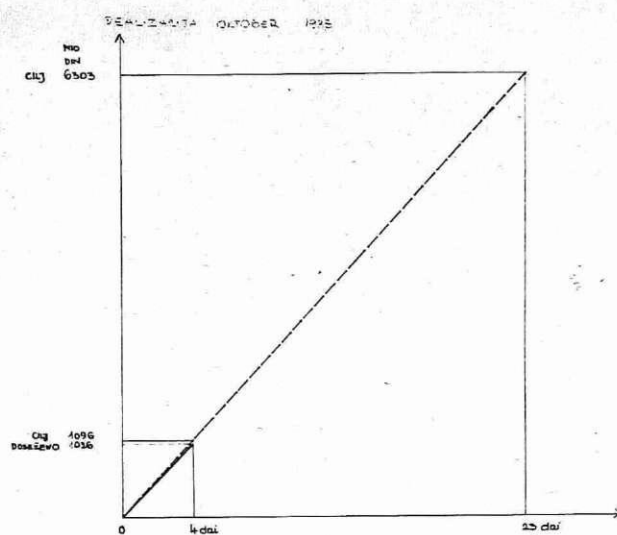
»Procesna oprema za jeklarne je že prispela in bi morala biti v kratkem instalirana, nekatere stvari pa so bile poslani Demagu, kjer jih bodo vgradili v opremo za novo jeklarino. Tudi Serija 1 za Valjarno blumingštel je instalirana, vendar ne more začeti delati, dokler ne bomo rešili problemov s klima napravo. Stvari torej vendarle tečejo.«

In sklep?

»Danes ne govorimo več o obdelavi podatkov, ampak o informacijskih sistemih, o zbiranju in obdelavi informacij, kar pa zahteva več sodelovanja in tudi več znanja.«

Borut GRCE

DOSEGANJE SKUPNEGA CILJA POSLOVANJA

V prvih štirih dneh meseca oktobra smo dosegli 1026 mio din realizacije ali 256,6 mio din na dan.

S takim rezultatom dosegamo operativni plan v višini 93,7 %. Startna osnova za doseganje mesečnega cilja je mnogo ugodnejša kot prejšnje mesece. Če redukcija električne energije ne bo preveč prizadela proizvodnje, smo si širše odprli pot do uspešnejšega cilja in večje stimulacije, kot smo jo zaslužili za september, ko je bila zares dobra odprema dosežena le zadnji dan.

Oddelek za nagrajevanje

SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Tudi tokrat se je ob koncu meseca sestal odbor za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarn in obravnaval naslednje točke dnevnega reda: pregled sklepov prejšnje seje, realizacijo operativnega programa za september ter predlog programa za oktober, analizo finančnega rezultata za avgust in skupaj za osem mesecev ter vloge za odobritev združenih amortizacijskih sredstev.

Sklepi, ki jih je odbor sprejel na prejšnji seji, so izvršeni, le dve temeljni organizaciji še nista posredovale dodatnih pojasnil k vlogam za odobritev združenih amortizacijskih sredstev.

Predstavniki oddelka za operativno planiranje proizvodnje je poročal o doseženih proizvodnih rezultatih v septembru, podal pa je tudi predlog programa za mesec oktober. Iz prvih še ne dokončnih podatkov je odbor ugotovil, da v septembru nismo dosegli z operativnim programom načrtovane skupne proizvodnje, prav tako pa smo zaostali tudi za planom odpreme. Skupni cilj poslovanja je mnogo nižji kot v avgustu, zato bo razlika vidna tudi v osebnih dohodkih.

Plana skupne proizvodnje niso dosegle temeljne organizacije: Plavž, Jeklarne, Valjarna žice in profilov, Hladna valjarna Jesenice, Profilarna in Jeklovlek. Predloge za korekcijo planov sta podali temeljni organizaciji Valjarna žice in profilov in Hladna valjarna Jesenice. Predlagani korekciji je odbor potrdil, ker temeljni organizaciji nista mogli izpolniti planskih obvez iz objektivnih vzrokov.

Za planom odpreme je najbolj zaostala temeljna organizacija Vratni podboji zaradi razdrobljenosti naročil in tehničnih zastojev.

Odbor je potrdil tudi predlog programa proizvodnje za oktober. Ugotovili so, da bo v tem mesecu precej težav zaradi redukcij električne energije. Sklenili so, naj vodstva temeljnih organizacij temu prilagodijo sistem obratovanja in z dodatnimi

napori skušajo doseči zastavljene planske obveznosti.

Po razlagi članice poslovnega odbora je odbor ugotovil, da je vrednostna realizacija v avgustu izboljšala poslovni rezultat Železarn. V avgustu sta bili eksterna in vrednostna realizacija višji od planirane, plan storitev preveljanja pa ni bil dosežen. Vrednostna realizacija je bila večja od planirane tudi v osmih mesecih, medtem ko smo za planirano blagovno proizvodnjo iz lastnega jekla in storitvami preveljanja zaostali.

Iz združenih amortizacijskih sredstev bo temeljna organizacija Elektro kupila dva kombija, ki jih bo uporabljala za prevoze manjših količin končnih izdelkov. Delovna skupnost za komercialne in finančne zadeve bo iz teh sredstev kupila osebni avtomobil, ki bo omogočal hitrejšo opravljanje poslov na področju finančnega poslovanja.

Z odobrenimi združenimi amortizacijskimi sredstvi bodo v Profilarni dokončali projekt »Povečana proizvodnja diskov«, v Valjarni blumingštel pa projekt »Podaljšek tretje hale«.

Pri obravnavi teh vlog je odbor opozoril vodstva TOZD in delovnih skupnosti, naj pripravijo kvalitetnejše programe koriščenja IV in Az sredstev za prihodnje leto. Odbor bo naknadne vloge obravnaval le izjemoma.

Z. V. — CPSI

NE PREZRITE!

Obveščamo delavce Železarn, da zbiramo informativne prijave kandidatov za proizvodno delo v jeklarni 2.

Posebno vabimo kandidate, ki so sposobni in imajo veselje do dela na žerjavih.

Prijavite se lahko na posebnih prijavnica, ki jih dobite pri personalni TOZD Jeklarne in v sprejemni pisarni kadrovskega sektorja.

Prijavnice naj kandidati oddajo do 18. oktobra v sobi 14 na kadrovskega sektorja.

VABILO NA SREČANJE

Izvršni odbor osnovne organizacije sindikata TOZD Valjarna debele pločevine vabi svoje upokojence na srečanje, ki bo v petek, 18. oktobra, ob 11. uri. Zberemo se pri vratarju pri TREBEŽU. Po ogledu obrata bo srečanje v domu upokojencev na Javorniku.

Vabimo vse nekdajne delavce TOZD Valjarne debele pločevine, da se srečanja udeležijo.

Izvršni odbor sindikata TOZD Valjarna debele pločevine.

ŠE O POKOJNINAH

V zvezi s prispevkom Pokojnine in še kaj, objavljenim v prejšnji številki Železarja, dolgujem bralcem nekaj pojasnil. Da ni čisto res, kar pišem, mi je bilo očitano, čeprav ne po uradno veljavni poti, kakršna je v navadi, kadar gre za zakonito zahtevani popravek v časopisu objavljene napačne informacije.

Da se v pokojninsko osnovo šteje le osnova osebnega dohodka, ni res. Tu sem ga polomil, priznam. Čeprav mi še vedno ni jasno, kako to, da imajo železarji tako nizke pokojnine, ob tem pa imamo osebne dohodke malenkost nad slovenskim povprečjem. Uradno sem slišal dve verziji: da so bili osebni dohodki železarjev pred toliko in toliko leti zelo nizki in drugič, da so stvari na tem področju urejene šele nekaj let. Za čas pa, ki je odločilno vplival na pokojnine sedanjih upokojencev (pokojninska osnova se izračunava na osnovi desetletnega povprečja), se ne

ve prav natančno, kako so se oblikovali osebni dohodki in pokojninski sklad.

Tudi kar se nadur tiče, je res le napol, da bi imeli tisti, ki so morali kar naprej delati nadure, nižjo pokojninsko osnovo. Razlike pravzaprav ni bistvene (če ne omenjam tega, da se

je delavec lahko tem naduram tudi odrekel), le med preračunavanjem se je izkazalo, da so nadure bile vredne manj, kot redne ure, predvsem zaradi premij. Zdaj je menda urejeno tudi to.

Tako, upam, da mi bodo bralci oprostili. Pa vendar moram priznati, da mi izračunavanje pokojnin še sedaj ni čisto jasno, še manj pa (upam, da mi ne bo kdo očital krivoverstva) razumem, zakaj je tako komplicirano. Ker bojda so nekateri, ki to vedo, upam, da bomo v katerem naslednjih Železarjev prebrali tudi kako bolj strokovno pojasnilo, saj je tema nadvse zanimiva in nikakor še ne izčrpana.

Borut GRCE

Po sklepu odbora za delovna razmerja TOZD Strojne delavnice

OBJAVLJAMO

proste delovne naloge

ZERJAVOVODJA, šifra 7460, D-3, 6 ktg., 1 oseba.

POGOJI: 8 razredov osnovne šole in žerjavovodski tečaj.

Delo se opravlja v dopoldanski izmeni in je primerno tudi za ženske.

Pisne prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite v osmih dneh po objavi na kadrovskega sektorja Železarn Jesenice, C. železarjev 8.

Železarski globus

JAPONSKA

V fiskalnem letu 1984/85 (april 1984—marec 1985) so v japonskih železarnah proizvedli 106,45 mil. ton surovega jekla, kar je za 6,2 % več kot v preteklem fiskalnem letu. Od te količine so ga 76,85 mil. ton proizvedli v kisikovih konvertorjih in 29,58 mil. ton v obločnih električnih pečeh.

JUŽNA KOREJA

Avstralija je največji dobavitelj železove rude in premoga za koksiranje južnokorejskim železarnam. Lani je dobavila 47 % vsega potrebnega premoga za koksiranje in 40 % želez e rude. Ko bo začela obratovati nova železarna Kwangyang Bay, katere letna proizvodna zmogljivost bo 2,7 milij. ton surovega jekla, se bodo dobave premoga za koksiranje povečale za dodatnih milijon ton in železove rude za 1,6 milij. ton.

NASLEDNJI TEDEN PRI JELENU!

Obveščamo vse sodelavce, da bomo v naslednjem tednu od 14. do 18. oktobra organizirali prodajo smuč in druge zimske športne opreme iz Elana.

V teh dneh bo pri Jeleni vsak dan od 9. do 12. ure in od 14. do 17. ure mogoč ogled in naročanje športne opreme.

Jeseniški smučarski delavci in delavci iz Elana bodo ob nakupu nudili tudi strokovne nasvete.

Prodajni pogoji so: šestmesečno obročno odplačevanje, kredit brez pologa in obresti. Višina kredita je odvisna od kreditne sposobnosti posameznika.

Podrobnosti bodo pojasnjene ob nakupu.

IO sindikata Železarn (ob sodelovanju jeseniških smučarjev)

Na gradbišču (foto: I. Kučina)

PRED OBČNIMI ZBORI OSNOVNIH ORGANIZACIJ IN KONFERENCE OSNOVNIH ORGANIZACIJ ZVEZE SINDIKATOV

Po usmeritvah in stališčih, ki jih je na seji 26. septembra sprejelo predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije, morajo biti skladno s statutom ZSS občni zbori osnovnih organizacij zveze sindikatov in volilne seje sindikalnih konferenc, konferenc osnovnih organizacij zveze sindikatov in koordinacijskih odborov sindikata v SOZD opravljeni v mesecih oktobru in novembru letos, v skladu s sprejetim rokovnikom.

Po statutu Zveze sindikatov Slovenije morajo člani zveze sindikatov vsaki dve leti opraviti v uvodu navedena opravila po sprejetem rokovniku. Glede na sočasne priprave na 11. kongres Zveze sindikatov Slovenije in 10. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bosta v prvi polovici prihodnjega leta, ko bodo tudi volitve v skupščine družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti, morajo biti občni zbori osnovnih organizacij zveze sindikatov in volilne seje sindikalnih konferenc v TOZD, konferenc osnovnih organizacij zveze sindikatov in delovnih organizacijah in koordinacijskih odborov sindikatov v sestavljenih organizacijah združenega dela opravljene v oktobru in novembru letos.

Na občnih zbora osnovnih organizacij zveze sindikatov bodo člani predvsem ocenjevali delovanje svoje organizacije v dvehletnem obdobju, sprejemali programske usmeritve za delovanje v naslednjem obdobju, ocenjevali finančno-materialno poslovanje in sprejemali osnove za pripravo finančnega načrta in volili izvršni in nadzorni odbor. Na dnevne rede občnih zbora pa bodo mnogi kje uvrstili tudi obravnavo drugih pomembnih vprašanj.

Tako priprave kot sami občni zbori bodo letos potekali v zaostrenih družbenoeconomiških in političnih razmerah in v povečanih naporih za uresničevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Čeprav so v tem programu zajeti temeljni interesi delavcev oziroma članstva zveze sindikatov za utrjevanje socialističnega samoupravnega družbenoeconomiškega razvoja in opiranja na lastne sile, je med članstvom precej nezadovoljstva in nemira pa tudi nezaupanja, ker se naloge iz stabilizacijskega programa prepočasno uresničujejo. Tako stanje še posebno narekuje, da morajo biti občni zbori osnovnih organizacij zveze sindikatov vsebinsko in organizacijsko-kadrovsko dobro pripravljene. To pa pomeni, da morajo biti občni zbori vsebinsko pripravljene tako, da bodo člani na njih lahko odprto, kritično in samokritično razpravljali in ugotavljali razmere v lastnih okoljih, to je znotraj temeljnih organizacij združenega dela, delovne organizacije in sestavljene organizacije združenega dela. Vsebinske priprave bodo morale biti usmerjene v ugotavljanje lastnih vzrokov za slabosti, ki se pojavljajo pri uveljavljanju družbene vloge in funkcije osnovne organizacije zveze sindikatov, kot jo opredeljujejo ustava in zakon o združenem delu.

Občni zbori osnovnih organizacij bodo morali zelo odprto, kritično in samokritično oceniti delo svojih organizacij v preteklih dveh letih in na osnovi tega tudi oblikovati svoje programske usmeritve za naslednje obdobje. Še posebno bo glede na prisotne dvome o učinkovitosti sindikalne organizacije, nezadovoljstvo in nemir med članstvom ter različne spore in zastoje v razvijanju socialističnih samoupravnih odnosov potrebno oceniti, kako so vodstva osnovnih organizacij uspevala pravočasno odkrivati žarišča in vzroke za vse to. Poleg tega pa obravnavati in oceniti vlogo organizacij in organov zveze sindikatov v delegatskem sistemu, pri uresničevanju ustave in zakona o združenem delu, samoupravnih sporazumov in družbenih dogovorov. Na občnih zbora bodo člani morali tudi oceniti in preveriti dosednji potek evidentiranja možnih kandidatov za delegate družbenopolitičnih in samoupravnih interesnih skupnosti, pri čemer marsikje kasnijo in zato bodo morali po potrebi dopolniti listo evidentiranih možnih kandidatov.

Sprejete ocene in ugotovitve o dosedanjem delovanju organizacij in organov zveze sindikatov bodo, poleg osnutkov listin za 11. kongres Zveze sindikatov Slovenije in 10. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije, podlaga za pripravo programskih usmeritev za prihodnje obdobje. Svoje usmeritve bodo organizacije morale opreti na izpolnjevanje dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in pri tem upoštevati posebnost razmer v posamezni organizaciji ter razmer, v kakršnih delavci delajo in živijo.

V svojih programskih usmeritvah bodo osnovne organizacije morale opredeliti konkretne naloge, za kate-

re se bodo zavzemale pri kvalitetnejšem gospodarjenju in hitrejšemu razvoju družbenoeconomiških odnosov. V programskih usmeritvah bodo morale zajeti tudi naloge oziroma cilje na področju ustvarjalnosti, razvoja proizvodnih sil, za učinkovitejšo izkoriščanje tehničnih in tehnoloških sredstev in rast storilnosti. Ker bo uresničevanje sprejetih usmeritev predvsem odvisno od politične, organizacijske in kadrovske krepitve in usposobljenosti osnovnih organizacij zveze sindikatov ter organov, od pripravljenosti, usposobljenosti članov in njihovih prizadevanj, bodo med usmeritvami morale biti tudi naloge, kako bodo organizacije in organi vse to tudi dejansko zagotavljali.

Po dogovoru in programu kadrovskih priprav bi ta čas moralo biti evidentiranje možnih kandidatov za vodstva in organe zveze sindikatov povsod že v polnem teku. To je dejansko zelo odgovorna naloga pri uveljavljanju ustavne vloge in položaja zveze sindikatov. Predvsem bi morali kadrovati člane, ki so pripravljeni, sposobni in imajo delovni in moralni ugled ter smisel za delo med ljudmi in ki bodo tudi voljni, da se tudi nadalje družbenopolitično usposablja. Ob kadrovskih pripravah bodo v osnovnih organizacijah in organih zveze sindikatov morali izhajati iz spoznanja, da so v mnogih okoljih organizacije in organi izgubili svoj ugled, ker niso uresničevali svojega ustavnega položaja, pa tudi zato, ker se niso pravočasno odzivali na signale nemira med delavci, na njihove pripombe, mnenja in podobno. Pravočasno odzivanje na vse to ne pomeni samo preprečevanja neljubih zaostritvev, temveč je to zlasti podlaga za trajno poslovno uspešnost in za humane, demokratične odnose med ljudmi.

V pripravah na občne zbere bodo v osnovnih organizacijah in organih morali upoštevati dejstvo, da s ponavljanjem fraz in načel in s splošnim govorjenjem o vsem ne bomo dosegli kvalitetnega premika v delu sindikalnih organizacij in organov. Upoštevati tudi to, da sindikat nosi ustavno odgovornost, da se kot najširša organizacija delavskega razreda bori:

»za tak položaj delavskega razreda, kot ga določa ustava; za uresničevanje socialističnih samoupravnih odnosov in odločilno vlogo delavcev pri upravljanju družbene reprodukcije; za uresničevanje interesov in samoupravnih in drugih pravic delavcev na vseh področjih dela in življenja, za zagotavljanje enakopravnosti delavcev pri združevanju dela in sredstev, pridobivanju in delitvi dohodka in pri določanju skupnih meril za delitev po rezultatih dela; za samoupravno povezovanje in združevanje različnih področij družbenega dela; za razvijanje proizvodnih sil družbe in večjo produktivnost dela; za samoupravno usklajevanje posamičnih, skupnih in splošnih interesov; za višjo izobrazbo in usposabljanje delavcev za opravljanje samoupravnih in drugih družbenih funkcij; za demokratično predlaganje in določanje kandidatov za delegate v organe upravljanja organizacij združenega dela ter drugih samoupravnih organizacij in skupnosti in kandidatov za delegacije v teh organizacijah in skupnostih ter delegate v skupščine družbenopolitičnih skupnosti; za najširšo udeležbo delavcev pri opravljanju funkcij oblasti in upravljanju drugih družbenih zadev; za uresničevanje interesov delavskega razreda v kadrovske politiki; za varstvo pravic delavcev; za zagotavljanje socialne varnosti in razvoj življenjskega standarda delavcev kot tudi za razvijanje in krepitev solidarnosti in za večjo razredno zavest in odgovornost samoupravljalcev.

Sindikat daje pobudo za samoupravno sporazumevanje in družbeno dogovarjanje, neposredno sodeluje pri tem sporazumevanju in dogovarjanju in daje organom upravljanja samoupravnih organizacij in skupnosti, skupščinam družbenopolitičnih skupnosti ter drugim državnim in družbenim organom predloge za urejanje vprašanj, ki se nanašajo na materialni in družbeni položaj delavskega razreda.« (Ustava SR Slovenije, temeljna načela.)

Iz ustavnih opredelitev, programskih usmeritev in nalog, sprejetih na zadnjem občnem zboru, ter osnutkov listin za 11. kongres Zveze sindikatov Slovenije in 10. kongres Zveze sindikatov Jugoslavije bodo osnovne organizacije in organi morali ocenjevati svojo dosednjo vlogo in učinkovitost, iz vsega tega pa tudi izhajati, ko bodo oblikovali svoje programske usmeritve. Pri tem se bodo morali obrniti k sebi in znotraj sebe poiskati moči in vzrode za kvalitetnejše premike pri bodočem delu. Take premike pa zahtevajo zaostrene družbenoeconomiške in politične razmere nasploš, kakor tudi konkretno stanje v posameznem okolju.

Pred izvršnimi odbori osnovnih organizacij, ki morajo opraviti vse priprave, so zelo odgovorne naloge in zato bi se morali z veliko odgovornostjo takoj lotiti priprav na občne zbere, ki morajo biti zaključeni do konca novembra.

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

RAZPORED DEŽURNIH ŽELEZARNE OD 14. DO 20. OKTOBRA

14. oktobra, Franc VIČAR, vodja investicijskega razvoja, Žirovnica, Rodine 51, tel. št. 80-268.
15. oktobra, Tomaž KAVČIČ, vodja TOZD Vratni podboji, Radovljica, Langusova 39.
16. oktobra, Sašo KAVČIČ, vodja TOZD Hladna valjarna Jesenice, Jesenice, Titova 85, tel. št. 81-413.
17. oktobra, Emil AŽMAN, vodja sektorja novogradenj, Žirovnica, Breg 129, tel. 80-243.
18. oktobra, Božidar BARTELJ, podpredsednik PO, Žirovnica, Zabreznica 44/b, tel. št. 80-726.
19. oktobra, Janez BEGEŠ, vodja TOZD Elektrode, Lesce, Na trati 59, tel. št. 74-766.
20. oktobra, Janez BIČEK, vodja TOZD Jeklarna, Jesenice, Udarna 9, tel. št. 83-193.
Dežurstvo je vsak delovni dan od 14. ure do 6. ure zjutraj naslednjega dne in sicer tako, da je dežurni v tem času dosegljiv doma. Ob sobotah, nedeljah in praznikih traja dežurstvo od 6. ure do 6. ure naslednjega dne.
V času dežurstva mora dežurni opraviti en obhod po Železarni, svoja zapazanja vpisati v dežurno knjigo ter o tem poročati ob predaji dežurstva podpredsedniku poslovnega odbora.

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je: 3551

vezni telefon je: 2317

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 06.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela:

dnevni dežurni od 06.00 do 18.00 ure

nočni pa od 18.00 do 06.00 ure

Prodaja poslov se izvede na vodstvu TOZD Vzdrževanje, oziroma v sobi dežurnega vzdrževanja.

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 14. 10.	SAŠO DOLŽAN	JOŽE CEJ
TOREK – 15. 10.	ALOJZ VARL	BRANE CEPIČ
SREDA – 16. 10.	MATJAZ KELVIŠAR	JANKO CERKOVNIK
ČETRTEK – 17. 10.	DUŠAN BAK	BOŽIDAR ČERNE
PETEK – 18. 10.	PETER SEKLOČA	MARJAN ROBIČ
SOBOTA – 19. 10.	IVO LEBAN	MARKO SUŠNIK
NEDELJA – 20. 10.	PAVEL ŽMITEK	FRANC NOVAK

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

Od 14. do 19. oktobra bodo delale naslednje obratne ambulante:
DOPOLDNE: I. obratna ambulanta – dr. Metod Rešek in IV. obratna ambulanta – dr. Ivica Vreš.

Dispanzer za borce: od 6.30 do 8. ure.

POPOLDNE: II. obratna ambulanta – dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta – dr. Bernarda Benedik.

V soboto, 19. oktobra, samo dopoldne: II. obratna ambulanta – dr. Alenka Katnik in III. obratna ambulanta – dr. Bernarda Benedik.

ZOBNE AMBULANTE

DOPOLDNE: III. zobna ambulanta – v. dent. Viktor Stražišar in III. zobna ambulanta – mag. dr. Bela Gazafi.

Za Vatrostalno: od 9.30 do 10.30.

POPOLDNE: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

Za borce od 13.30 do 14.30.

V soboto, 19. oktobra, samo dopoldne: II. zobna ambulanta – dr. Alojz Smolej.

RAZPORED DEŽURNIH VATROSTALNE

12. in 13. oktobra Milenko PERIČ, Jesenice, Savska 1/a, tel. št. 83-944.
Dežurni Vatrostalne je v soboto od 6. do 12. ure v Vatrostalni telefon 83-281, oziroma telefon Železarne 34-65.

V preostalem času do ponedeljka do 6. ure zjutraj je dežurni dosegljiv na domu.

KADROVSKO GIBANJE V SEPTEMBRU

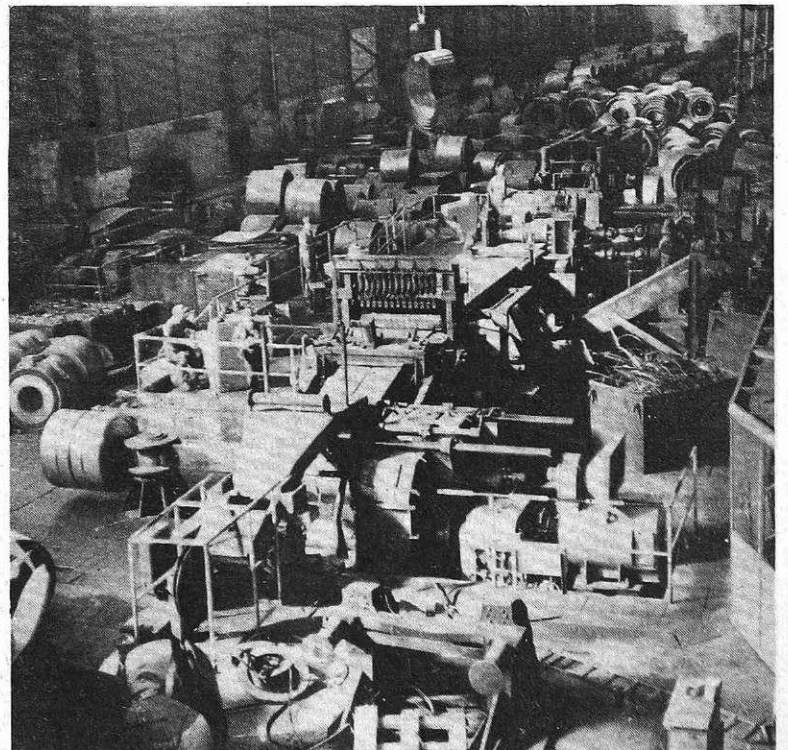
STAROSTNO SO BILI UPOKOJENI: Štefka DOLINAR, 1936, Elektrode – 35 let v ŽJ; Andrej JAKOPIČ, 1934, Remontne delavnice – 29 let v ŽJ; Franc MAURER, 1930, Strojne delavnice – 26 let v ŽJ; Atanas SITNOVSKI, 1925, Hladna valjarna Jesenice – 23 let v ŽJ.

INVALIDSKO JE BIL UPOKOJEN: Leopold RAVNIK, 1930, Valjarna bluming-štekla – 32 let v ŽJ.

Upokojenim sodelavcem želimo, da bi dolgo uživali težko zaslužen pokoj.

UMRLA: ALOJZ GAVEZ, 1932, Vzdrževanje – 32 let v ŽJ in Ivan LOTRIČ, 1955, Valjarna žice – 11 let v ŽJ.

Svojcem naše iskreno sožalje.

Bronx škarje v Valjarni bluming-štekla (foto: I. Kučina)

	SKLENILI DELOVNO RAZMERJE				PREKINILI DELOVNO RAZMERJE				dejanjsko stanje 30.9.1985	Planirano število zaposlenih leta 1985
	iz JLA	štipendisti	ostali	SKUPAJ	v JLA	disciplinsko	po sklenjenem obdobju	upokojeni		
ITAVE			1	1		1	1		2	220
JETARNA	1		6	7		2	2		4	723
LIVARNA		1	1	2						86
VALJARNA HL.ŠT.			6	6		1	1		2	380
VALJARNA ŽICE								1	1	165
VALJARNA PLOČ.	1	4	5				1		1	182
BL. VALJARNA BELA	3	3	6			1			1	279
BL. VALJARNA JES.		2	2			1	1		2	216
ČIČARNA	4	3	7			1			1	250
PROFILARNA		2	1	3						70
VATRTI PODBOJI										50
JETLOVNIK		3	3							148
REMONTNE		2	2				1		1	255
ŽIGLARNA		2	2			2			2	82
STROJ. DELAVNICE	10	1	11				1		1	335
REMONT. DELAVNICE	4	1	5			2	1	1	4	505
YENOVARNE	9	5	14			1		1	2	560
REMONTNA	2	1	3			2	1		3	247
TRAMONT	3	8	11			2	3		5	374
IS KČ-PI							2		2	281
IS KČ-SI		2	2				8		8	350
PRIPRAVILNI S.V. VE. SOJA	4	4	8							46
IS KČ-TH	2	2	4							490
TRAMONTA TRAMONTA		5	5				1		1	171
SKUPAJ	1	45	63	109		16	20	5	43	6246

TOZD Plavž

Odbor za gospodarstvo v TOZD Plavž je na četrti seji 1. oktobra ugotovil, da so v TOZD v septembru izdelali 12.219 ton grodlja, kar pomeni, da so za operativnim planom zaostali za 12,7 %, za družbenim pa kar za 21,7 %. Vzrok je v večkratnem ustavljanju dela zaradi krajših remontov oziroma popravil na pečeh, kavperjih in žerjavih. V oktobru bodo predvidoma izdelali 13.000 ton grodlja.

Soglašal je z nakupom fotokopirne stroja za OTOP (za ta namen je še treba poiskati finančna sredstva), medtem ko je predlog za nabavo avtomobila Lada-kombi za isti oddelk začasno odložil (dokler TOZD ne bo poslovala pozitivno). Rekreativsko centru Kres je posodil modular-

ne bloke s pogojem da jih ustrezno vzdržujejo in v primeru potrebe takoj vrne TOZD (število blokov ni navedeno).

TOZD Valjarna debele pločevine

Odbor za gospodarstvo v TOZD Valjarna debele pločevine je na tretji seji 4. oktobra ugotovil, da so vsi oddelki operativni plan, ki je znašal 5690 ton presegli (proga za 212 ton, adjuštaža za 53 ton in odprema za 645 ton). Vrednostno je bila planirana realizacija prekoračena za 26 milijonov din ali za 11,8 %. V mesecu oktobru nameravajo izdelati 6190 ton (500 ton manj od družbenega plana).

Na osnovi informacije o stanju demontiranega žerjava 6,5 Mp x 16 predlaga delavskemu svetu TOZD, da sprejme sklep o njegovi fizični likvidaciji. Seznanil se je tudi z informacijo o hudi okvari zračne naprave in s sklepi četrtice seje odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu ZJ.

Sprejel je tudi sklep, da se delavcem — industrijskim zidarjem: Jožu Leksetu, Francu Grilcu, Mirsadu Fajkoviču in Ivanu Hatlaku dodeli nagrada 2000 din, ker so odpravili okvaro, do katere je prišlo 24. septembra na ognjestalni obzidavi plav-

Ker se približuje čas hladnega vremena, odprtine v steni hale B pa po oceni odbora še ne bodo tako kmalu zaprte in ker hala C še ni pokrita, je odbor zadolžil vse vodje oddelkov, da pripravijo spisek delavcev, ki so upravičeni do nabave bunde.

Sklenil je tudi, da je v primerih, ko prihaja do velikih težav pri odkrivanju ogretnih slabov zaradi pretanke pločevine za prekrivanje, pločevino treba vrniti v Valjarno blumingštel.

BL

HM, HM ...

Ni res, da bi naši birokrati ne imeli nobenega pravega dela. Saj vendar vsako jutro najprej preberejo Delo.

Radi pozabimo, da namen samoupravljanja pravzaprav ni v tem, da bi se kar naprej dogovarjali, ampak da bi se kdaj pa kdaj tudi o čem dogovorili.

Tudi na prihodnjih volitvah bodo brez dvoma izbrani le najboljši. Saj jih bodo najboljši tudi izbirali.

boter

PREGLED SESTANKOV SDS

Čeprav v septembru ni bilo treba organizirati samoupravnih aktivnosti po programu CPSI, so v posameznih TOZD našli kar nekaj tem, o katerih se jim je zdelo vredno pogovarjati. Gre za izvrševanje plana, stabilizacijske ukrepe, problematiko proizvodnje nasploh, porabo zaščitnih sredstev in posojilo za ozimnico. Nič narobe ne bi bilo, če bi se o teh stvareh pogovarjali tudi v drugih TOZD. Že zato, ker je organiziran sestanek primerna oblika za usmerjeno sproščanje raznoraznih pritiskov, ki se v teh zapletenih časih kopičijo v posamezniku in skupini. Dva sestanka sta bila sklicana tudi na pobudo delavcev: sestanek SDS vzdrževanje HVB 1 in 2 (TOZD VZDRŽEVANJE) ter sestanek SDS oddelk za operativno planiranje proizvodnje (DS EK-TKR-NG). Omenimo naj, da je SDS oddelk za operativno planiranje proizvodnje končno prejela odgovor sektorja za ekonomiko v zvezi z nagrajevanjem v oddelku, da pa se posamezni člani SDS s tem odgovorom niso strinjali in bodo — kot piše v zapisniku — iskali odgovor in pravice izven delovne skupnosti.

Iz TOZD HLADNA VALJARNA JESENICE smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, hladna valjarna 1, 2 in 3, adjuštaža HVJ, skladišče vložka, žarilnica 1, 2 in 4, lužilnica ter karisti. Razpravljale so o proizvodnji v avgustu, stabilizacijskem programu, problematiki proizvodnje in o posojilih za ozimnico. SDS vodstvo TOZD ugotavlja, da so plan proizvodnje v avgustu dosegli pri navadnih kvalitetah in jeklih, da pa so pri dinamiki zaostali za približno 150 ton za načrtom. Ugotavljajo tudi pomanjkanje ugodnih naročil ter vedno večje število reklamacij. Vzrok za to je tudi »v malomarnem delu članov kolektiva«. Problem je tudi prestavitev predvidenega remonta Siemens valjarskega stroja za november. SDS hladna valjarna 1 predlaga, da bi dali delavcem z nizkim osebnim dohodkom ozimnico (pakete) brezplačno. Vprašuje, kaj je z ogrevanjem garderobe in obrata, hkrati pa tudi opozarja, da je kopalnica potrebna popravil. SDS skladišče vložka opozarja na pomanjkanje dela, da so plan v avgustu dosegli »v glavnem z nadurnim delom in s posebej pripravljeno akcijo«. V zvezi s proizvodno problematiko ugotavljajo, da »je došlo najhujša«, ker je njihov izdelek zelo drag in zato kupci reklamirajo vedno več HVT. Poudarjajo tudi, da primanjkuje »ugodnih dimenzij« in da bo treba tehnološko disciplino zaostri, »če bomo hoteli, da naš TOZD še obstaja«. Seznanila se je tudi z odgovori na vprašanja s prejšnjih sestankov. Za čaj bodo vodje SDS prejeli bone, ki jih bodo delili glede na potrebe. Tudi SDS hladna valjarna 3 ugotavlja, da je napak zaradi malomarnega dela vse več in da kupci reklamirajo vse več HVT, pa tudi, da prihaja do pomanjkanja ugodnih naročil. Delavci na škarjah 1 vprašujejo, kaj je z distančniki, ki jih dajejo med trakove. Škarje 2 je treba »pod nujno« dati v remont. Opozarjajo tudi, da je bilo že pred leti obljubljeno, da bodo v kopalnici namestili kalorifer za sušenje las ter da so klopi in tuši potrebni obnove. Tastature na lama žerjavih niso enako priklopljene. Zanima jih tudi, kaj je z ogrevanjem obrata. SDS skladišče vložka opozarja na pomanjkanje delavcev. Zaveda pa se, da je to velik problem v celotni Železarni. SDS žarilnica 1 se je — tako kot druge SDS — seznanila z informacijo o posojilih za ozimnico. V zvezi z njo ugotavlja, da posojila niso enotno urejena po vseh TOZD. SDS žarilnica 2 vprašuje, kdaj bo popravljena žerjavna proga (je namreč v zelo slabem stanju) ter, če so upravičeni do prejemanja mleka med delom v žarilnici. SDS lužilnica vprašuje, v zvezi s prestavitvijo remonta Siemens stroja, koliko se bo remont zaradi prestavitve podražil in kdo bo nosil te stroške. Predlagala je tudi delavce, ki naj dobe ozimnico. Hkrati pa vprašuje, »ali je naš sindikat res tako slab, da mora zaračunavati 25 % obresti (ker po drugih DO ni tako)« in ne zdi se jim pravilno, da jim postavljeno limit 44.020 din. SDS karisti ugotavlja v zvezi z uresničevanjem stabilizacijskega načrta, da bo zelo težko doseči boljšo storilnost s tako starimi stroji. Tudi njim se zdijo obresti za ozimnico previsoke.

Iz TOZD ŽIČARNA smo prejeli zapisnike SDS vodstvo TOZD, žičarna I-1, I-2, I-3, II-1, II-2, II-3, patentirnica 1, 2 in 3, pocinkovalnica, votličarna in adjuštaža. SDS vodstvo TOZD ugotavlja na osnovi podatkov, ki so jih zbrali delavci OTK, da se kvaliteta luženja ni izboljšala. Zaito bili sprejeti določeni

ukrepi, ki jih je treba uresničiti do konca oktobra. »Če se ukrepi ne bodo izvršili,« pravijo, »bomo obvestili člane poslovnega odbora, ki naj ukrepajo proti tistim, ki ukrepov ne bodo izvrševali.« In nadaljujejo: »Ne smemo se zavajati, da bo vse rešeno s postavitvijo nove lužilnice (začetek leta 1987), saj bo problematika luženja žice do tedaj močno vplivala na proizvodnjo na žičarskih strojih.« Pogovarjali so se tudi o porabi zaščitnih sredstev. Sklenili so, da bodo od delovodij zahtevali, naj dajo delavcem nova zaščitna sredstva le pod pogojem, da delavci predložijo stara, že izrabljena zaščitna sredstva. Ugotavljajo, da veliko zaščitnih sredstev porabijo tudi zato, ker niso dovolj kvalitetna. Slabih zaščitnih sredstev ne reklamirajo, ker je reklamacijski postopek predolg, pa tudi delavci sami premalo opozarjajo na površno izdelavo in slabo kvaliteto zaščitnih sredstev. Ko bodo delovodjem vrnjena stara zaščitna sredstva, bodo ti dobili podatke o njihovi kvaliteti in jih posredovali delavcem v skladišču, da bodo lahko sprožili postopek za reklamacijo. SDS žičarna I-1 ugotavlja, da so v juliju zaradi pomanjkanja delavcev in večje odsotnosti znižali plan za 825 ton, v avgustu pa za 544 ton. Tudi SDS žičarna I-2 se je seznanila s proizvodnimi rezultati v teh dveh mesecih. »Mnenja smo,« pravijo, »da smo kljub pomanjkanju žičarjev in veliki odsotnosti zaradi dopustov dosegli dokaj dobre rezultate.« V zvezi s kvaliteto opozarja na slabo luženje, na slabo in nestrokovno žarjenje (ne uporablja se več belo žarjenje ali v zaščitni atmosferi) ter na velike zamešnjave kvalitete žarjene žice. Kvaliteta zaščitnih sredstev je po njihovi oceni porazna. Rokavice se trgajo po šivih. Zato predlagajo, da se s proizvajalcem dogovorijo o ustreznih kvaliteti ali pa poišče drugega proizvajalca zaščitnih sredstev. SDS žičarna I-3 meni, »da se z razumno porabo zaščitnih sredstev lahko veliko prihrani«. Predlagala je tudi, da se delavcem: Valentinu Šorliju, Jožu Lapanju in Ivanu Kemperlu da po 2000 din nagrade. SDS žičarna II-1 ugotavlja, da v žičarni II ni kandidatov za posojila za ozimnico, ker si jo je večina že preskrbela in ker tudi pogoji niso »tako ugodni«. Zanima jih tudi, »zakaj je v žičarni vseskozi prisotno vprašanje pomanjkanja delavcev«. SDS žičarna II-2 meni, da »bi se dalo nekaj prihraniti predvsem pri mehkih usnjenih rokavicah, kjer je večkrat zelo slaba kvaliteta usnja in se zelo hitro obrabijo. Rokavice pokajo tudi po šivih, na notranjih straneh, dlan bi morala biti vsaj podložena, če ne ni iz močnejšega materiala.« Pod razno pa opozarja, da je treba v kopalnici popraviti pipe (ne dajo se zapreti, če predvsem topla voda) in da bi bilo treba, po možnosti, odpraviti hrup elektromotorjev na HVŽ linijah. Tudi SDS žičarna II-2 meni, da so »glede na objektivne težave, ki so v celnem letu: pomanjkanje žičarjev, visoka bolniška odsotnost in naročila za žico z večkratnim vlečenjem in medfaznim žarjenjem, dosegli dokaj dobre rezultate«. Glede kvalitete problematike pa pravijo naslednje: »Pri obravnavi kvalitete problematike smo posebno obravnavali reklamacijo — izmet VAC žice zaradi luščenja. Kvaliteta vložka pada — umazana sajasta žica. Vse to nam samo dviguje porabo vlečnih vtič, katerih cena stalno raste. Zato smo mišljenja, da je treba ostreje zahtevati kvalitetnejše luženje in žarjenje žice.« SDS patentirnica 1 vprašuje, kdaj se bodo povečale premije v žičarni. »Od začetka do danes se je OD dvignil za trikrat,« pravijo, »premijsa pa je še vedno ista.« Motijo jih tudi razlike med posameznimi oddelki. Vprašujejo tudi, če se da dobiti milni prašek za snemanje kolobarjev na progi. SDS patentirnica 2 meni, da »v zadnjem času spet prihaja iz žične valjarne precej zamešnjav mehkejših kvalitet jekla med patentirano žico«. V pletilnici pa opozarjajo, da bi morali dobiti kvalitetnejše kolobarje iz žičarne. Tudi ta SDS pravi, da je kvaliteta zaščitnih sredstev slabša kot pred leti. »V juliju so delavci pri novih čevljih odpadli podplati v nekaj dneh.« Vprašujejo tudi, kdaj bodo dobili nova varilna aparata za bolj trde kvalitete. SDS patentirnica 3 vprašuje, če se delovodja lahko pooblasti za dviganje potrebnih količin mila v skladišču. Milo potrebujejo pri navijanju in odmikanju žice na navijalcih proge A. SDS pocinkovalnica ugotavlja, da ni interesov za ozimnico in da se bo treba zamisliti nad podatkom, da od 220 zaposlenih kar 90 delavcev ne dosega povprečnega osebnega dohodka. Na sestanku SDS votličarna je bilo ugotovljeno, da bo posojilo za ozimnico vzel samo en delavec, ker ostali tega finančno ne zmorejo (večina že ima posojilo za belo tehniko). Vprašujejo tudi, »kako je mogoče, da je skoraj cela votličarna na seznamu socialno šibkih, čeprav ima 75 % zaposlenih VK«. Seznam je po njihovem mnenju pokazal, kako nizki osebni dohodki so v tem oddelku v primerjavi z drugimi. In to kljub temu, da imajo posamezni delavci precej nadur. Tudi SDS adjuštaža ugotavlja, da imajo v skupini kar 14 delavcev s podpoprečnimi osebnimi dohodki. Za kredit je zaprosilo sedem delavcev.

5. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE

V torek, 1. oktobra, so se sestali člani odbora za splošne zadeve pri delavskem svetu Železarne. Pri pregledu izvajanja sklepov prejšnje seje so ugotovili, da so bili vsi izvršeni, razen sklep o tekočem pripravljanju ocen poročil o izvršenih službenih potovanjih v tujino.

Odobrili so naslednja službena potovanja v tujino:

— Božu BARTILJU v ZSSR v Moskvo (potoval je skupaj s predstavniki Invest Importa), kjer se je udeležil komercialnih razgovorov v zvezi s prodajo vagonov jugoslovanske izdelave. Železarna naj bi sodelovala z nerjavno pločevino in dodatnimi materiali;

— Danielu AŽMANU iz komercialnega sektorja v ČSSR, kamor potuje zaradi sklepanja pogodb za leto 1985 ter definiranja okvira medsebojnega sodelovanja za naslednje petletno obdobje (skupaj s predstavniki Metalka Ljubljana);

— Oskarju KURNERJU — vodju sektorja TKR, Bogdanu RAVNIKU — vodju TOZD Hladna valjarna Bela in Animariji ABRUČ iz komercialnega sektorja v Italijo (Bologna, Parma in Milano) zaradi rešitve reklamacije kvalitete pločevine;

— Oskarju KURNERJU — vodju sektorja TKR in Aleksandru MANDELJCU — vodju TOZD Valjarna blumingštel na Švedsko na ogled štedila Surahammar in Fagersta. Potovanje je bilo odobreno S. POGOJEM da POSLOVODNI ODBOR predhodno prouči smotnost udeležbe vodja TOZD na tem potovanju.

— Odobrili so dodatnih sedem dnevnic desetim našim delavcem, ki se bodo udeležili šolanja v ZR Nemčiji, zaradi združitve teoretičnega in praktičnega dela šolanja (potovanje je bilo že odobreno na 3. seji odbora v avgustu) ter potrdili spremembo pri udeležbi (namesto Franca Nečimra bo potoval Karel Koblar — oboje iz TOZD Vzdrževanje).

Ker do seje odbora niso bile prejele ocene je opravljenih službenih potovanj v tujino, te točke dnevnega reda niso obravnavali, zadovolili pa so predsednika odbora, naj o netekočem ocenjevanju poročil poroča na seji delavskega sveta Železarne.

Obravnavali so še dve vlogi, in sicer prošnjo za finančno pomoč in prošnjo za izdajo soglasja k dozidavi in adaptaciji počitniškega doma Gozdnega gospodarstva iz Nazarij v Damljah (v Crikvenici). Z dozidavo so se strinjali s pogojem, da se ne zmanjša funkcionalnost našega objekta.

CPSI — D. B.

Železarski globus

INDONEZIJA

Indonezijska državna železarska družba Krakatau Steel bo v prihodnjem letu instalirala nov obrat za proizvodnjo brezšivnih cevi. Letna proizvodna zmogljivost obrata bo 200.000 ton. Naložba je ocenjena v višini 595 mil. dolarjev.

ITALIJA

Italijanska železarska družba Finisider je podpisala pogodbo o izvozu železarskih izdelkov v Sovjetsko zvezo. Pogodba velja za obdobje 1986—1989. Njena vrednost je 2 mil. dolarjev. Izvažali bodo predvsem cevi velikih premerov za cevovode, brezšivne cevi in različne izdelke iz specialnih vrst jekel.

SDS strugarna 1 in težka obdelava Javornik (TOZD STROJNE DELAVNICE) sta obravnavali »informacijo o normah in doseganju let-teh in o delu normirca«. Poročilo normirca o delu v oddelku strugarne in stanje, kakršno je nastalo pri obračunu za mesec september, je izčrpno podal vodja TOZD. Delavci bistvenih pripomb niso imeli. »Izražena pa je bila želja,« piše v zapisniku, »naj se normiranje uredi tako, da bodo pridni delavci pravilno nagradjeni, ostali, kateri pa niso pripravljeni pošteno delati, pa naj se zavedajo, da bo njihov osebni dohodek tudi toliko manjši.«

Iz TOZD VZDRŽEVANJE smo prejeli zapisnike SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2, vzdrževanje Jesenice 1 in 2, vzdrževanje HVŽ 1 in 2 ter vzdrževanje HVB 1 in 2. Predlagale so nove delegate v IO OOS. SDS vzdrževanje jeklarne 1 in 2 nista zadovoljni z izdelavo strehe nad trafo prostorom in elektrodelašnišico ter z (ne)urejenostjo skladišča 02 oziroma orodnega skladišča. Vprašujeta tudi, kdaj se bodo uredile kopalnice. SDS vzdrževanje HVŽ 1 in 2 opozarjata na utesnjenost garderob ter da TOZD Žičarna in TOZD Hladna valjarna Jesenice ne čistita žerjavov, čeprav so že večkrat opozarjali na nevarnost, do katere lahko pride zaradi razlitega olja po mostu žerjava. Ugotavljajo tudi malomaren odnos do orodja. Orodje namerava skupletirati, obnoviti, hkrati pa zaostri nadzor nad izdajanjem orodja iz skladišča in nad vračanjem v skladišče. SDS vzdrževanje HVB 1 in 2 sta se sestali na pobudo delavcev zaradi »spremembe načina vzdrževanja HVB in prehoda na sistem 4+1«. Sicer pa to pojasnjujejo takole: »Zaradi pomanjkanja vzdrževalcev (predvsem ključavničarjev) in predvsem ob sobotah in nedeljah (vzrok slabega odklanjanja okvar) je bila s strani vodje vzdrževanja HVB izdelana nova shema organiziranosti in prehod dela na sistem 4+1. S to shemo je ojačano dežurstvo na dneh, medtem ko je osiromašena remontna skupina. Na to shemo so imeli vzdrževalci več pripomb in odločili smo se, da analiziramo prednosti in pomanjkljivosti te nove sheme. Vodja vzdrževanja HVB je podal naslednje ugotovitve o sedanji in bodoči organiziranosti vzdrževanja: »Osnovni problem je pomanjkanje ključavničarjev na oddelku vzdrževanja. Zato sem se opredelil za reševanje zastojev. S tem pa je osiromašena remontna skupina ključavničarjev, ki jo bo treba v najkrajšem času popolniti (za popolnove remonte skupine — 6 ključavničarjev, je odgovoren Markež). Obratovanje proizvodnih naprav (ZRM, CRNO, SAN v sistemu 4+1 in obratovanja ostalih linij po potrebi ob sobotah in nedeljah) narekuje sistem vzdrževanja 4+1. Obstaja nepravilnost pri izvajanju popravil izven delovnega časa. Rešitev tega problema pa je v organiziranem delu preko vseh dni. Postavlja se vprašanje efekta remontov zaradi pomanjkanja ljudi. Glede na sedanji način dela menim, da z namestitvijo odgovornih ljudi na dneve rešimo problem organiziranega vzdrževanja proizvodnih naprav. Zavedam se, da se izpostavlja problem izvajanja remontov. Rešiti ga bo treba z vključevanjem remontnih delavcev in ostalih oddelkov vzdrževanja.« Na ta zapazanja člani SDS niso imeli bistvenih pripomb. Z novim načinom vzdrževanja se pojavljajo problemi socialne narave (varstvo otrok, ...). Izpostavljajo se še specifičen problem vzdrževanja hidravličnih elementov, ki pa ga bo potrebno rešiti v okviru nove organiziranosti.

Iz DELOVNE SKUPNOSTI ZA EKONOMIKO, TKR IN NOVOGRADNJE smo prejeli zapisnika SDS OID ter oddelk za operativno planiranje proizvodnje. Na sestanku SDS OID je bilo med drugim govora o prostorskih problemih v zvezi z arhiviranjem tehnične dokumentacije Železarne, posebno še ob začetku gradnje jeklarne 2. Projekt preureditve prostorov OID, TIDN in arhiva tehnične dokumentacije je bil izdelan že v letu 1980, vendar še danes ni realiziran. SDS je sprejela naslednje sklepe: 1. da je prostorske probleme arhiviranja tehnične dokumentacije treba rešiti v okviru vseh Železarne, 2. da vodji OID do naslednje seje pripravi strokovno in tehnično rešitev projekta, 3. da delegat, ki ga je SDS pooblastila, preko delavskega sveta postavi delegatsko vprašanje predsedniku poslovnega odbora ŽJ in 4. da naj se projekt financira iz združenih sredstev amortizacije ŽJ za leto 1986. Predlagala je tudi, naj bi se za sindikalne izlete odobrilo več sredstev. SDS oddelk za operativno planiranje, ki se je sestala na izrednem sestanku na željo nekaterih članov SDS, je obravnavala dolgo pričakovani odgovor oddelka za nagrajevanje. Šlo je v bistvu za teoretični primerjalni izračun višine OD v obratu in v skupni službi. Kot smo omenili že v uvodu, se nekateri člani SDS s tem odgovorom niso strinjali in bodo iskali odgovor in pravice izven delovne skupnosti.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje — Božidar Lakota

MLADI O SEBI, SVOJIH PROBLEMIH, NALOGAH IN PERSPEKTIVAH

NI MEJA ZA OTROKE, KI BI RADI ŽIVELI V MIRU IN SREČI

V soboto, 5. oktobra, smo se folkloristi že zgodaj zjutraj z avtobusom odpeljali proti Novi Gorici. Kot predstavniki pionirjev jeseniške občine smo se udeležili srečanja »Otroci brez meja«. To srečanje je pripravila zveza prijateljev mladine Nova Gorica pod zastavo UNICEF.

Nova Gorica in Gorica sta bili ta dan polni otrok. Prišli so iz obmejnih občin od Jesenic do Reke, iz Kanalske doline, iz Vidma do Trsta. Bilo nas je več kot 1000. Jugoslovanski otroci smo se zbrali v Rožni dolini. Nemoteno smo prečkali mejo, naša kolona pa je hitela na goriški grad. Tam so nas že čakali italijanski otroci. Napovedovalka nas je vse pozdravila: »Otroci, danes je za vas naj srečnejši dan. Združili ste se otroci Jugoslavije in Italije. Bodite prijatelji med sabo in borite se skupaj proti tistim, ki delajo prepire, vojne, v katerih trpijo otroci.« Potem so zaigrali godbeniki, otroci so peli, plesali, recitali, Marko in Michelle pa sta se pogovarjala o prijateljstvu.

Po malici smo odšli na trg sredi Gorice. Tam smo dobivali raznobarne balone. Otroci so s pisanimi baloni napisali UNICEF. Vsi naenkrat smo vzklikali UNICEF, UNICEF in spustili balone pod nebo. Ti so ponesli naše želje po miru daleč v svet. Pot nas je vodila k meji. Na prehodu so nas pozdravili predstavniki Italije, Jugoslavije in UNICEF. Vsi skupaj smo zapeli pesem Balon prijateljstva. Predstavniki vseh petih celin pa so spustili v zrak pet golobov miru s sporočilom generalnemu sekretarju Združenih narodov: »Želimo mir za vse otroke sveta.« Spet smo prešli državno mejo. Ljudje so nas pozdravljali s pločnikov. Počasi smo odšli na kosilo. Potem smo se tudi pripravili za nastop. Obkleli

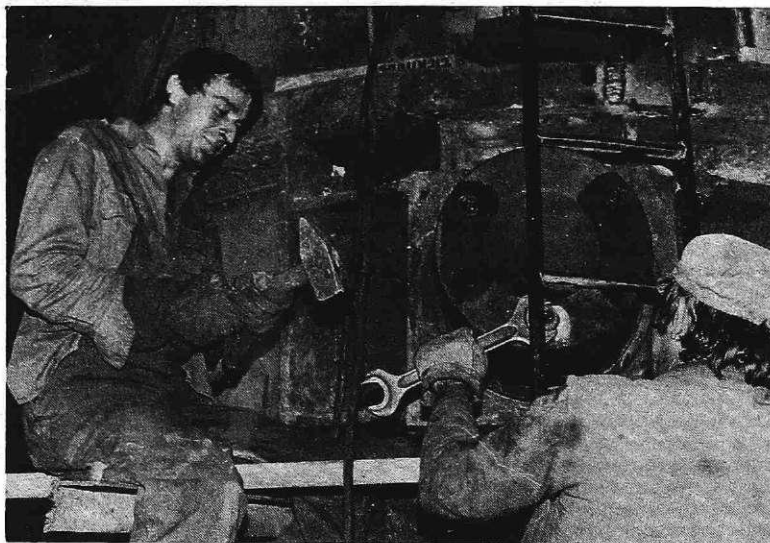
smo se v narodne noše in krenili proti prostoru, kjer je bila sklepna slovesnost. Nastopali so otroci od vsepovsod. Mi smo zaplesali, zapeli in zavirskali kot že dolgo ne.

Po končani proslavi smo se posladkali s sladoledom. Razigrani smo posedli v avtobuse in se odpeljali domov. Med potjo smo peli, naš harmonikar Jelo pa nam je igral na

harmoniko. Doma sem iz pisma udeležencem srečanja prebral:

»Današnje dejanje je most. Most med dvema sosednjima narodoma. Most prijateljstva, medsebojnega razumevanja, MOST MIRU. Zgradimo nešteto takšnih trdnih mostov, da bo mir zajel vse otroke sveta, kajti če bo zajel njih, bo zajel tudi VSE LJUDI SVETA. Pohitite moramo s tem delom, saj ta čas je naš.«

Matjaž Bernik, 5. a
COŠ Gorenjski odred
Žirovnica

Kar s kladivom ga je treba (foto B. Grce)

ŠOLSKA KUHINJA NA OSNOVNI ŠOLI PREŽIHOV VORANC

Tudi na naši osnovni šoli v kuhinji skrbijo za naše lačne želodčke. Vsak učenec dobi malico, kdor hoče, lahko dobi tudi kosilo. Vodja šolske kuhinje je Stane Marolt. Poleg glavnega kuharja še osem oseb skrbi za nas. Tu pa je še vodja šolske prehrane tovarišica Kampačeva, ki nas poučuje tudi gospodinjstvo.

Za podatke o tem, koliko pojemo in o porabi materiala, sem zaprosila glavnega kuharja. Povedal mi je, da v šolski kuhinji dnevno pripravijo 800 malic, 60 toplih obrokov za odrasle, 650–700 kosil za nas šolarje. Ne pripravljajo pa hrane samo za nas, ampak tudi za učitelje naše šole, za dijake ŽIC in medicinske šole. Tovarišica Kampačeva, ki sestavlja jedilnik, skrbi, da je sestava dnevnega obroka polnovredna. Naj navedem nekaj števil o porabi hrane v naši šolski kuhinji. Na dan porabijo 120 štruc kruha. Če je za kosilo enolončnica, pa 150 štruc. Kadar imamo za kosilo zrezke, porabijo 60 kg mesa, kadar je rezano meso, pa 40 kg. Piščancev porabimo 90 kg. Zelo radi imamo tudi ribe in jih pojemo kar 70 kg. Krompirja dnevno pojemo od 180 do 200 kg. Seveda imamo najraje pomfrit. Solate seveda ne marajo vsi, kljub temu pa je za en obrok po-

rabimo 30 kg. Hrano naša šola nakupuje pri raznih podjetjih: meso dobivamo pri Klavnici Jesenice, pri Živilih Kranj zelenjavo, žito Lesce nam dobavlja kruh, v Ribarnici Izola dobivamo sveže ribe, v Kolinski Ljubljana, Loka Škofja Loka in Agrokomerc Ljubljana pa dobivamo vse ostalo (jajca, sirupe). Vprašala sem kuharja, kaj najraje jemo. Povedal je, da imamo najraje testenine, pire krompir in pomfrit. Teh obrokov mu nikoli ne ostane. Velikokrat pa ostajajo razne zelenjavne juhe, grah, paprika. Tudi mlečnih izdelkov ne puščamo. Če bi bili, bi jih jedli vsak dan. Sem sodijo skuta, jogurt, razni namazi. Z našim obnašanjem pri jedi pa so velikokrat razočarani. Med obedi smo preglasni in še marsikaj drugega se moramo naučiti o kulturi pri prehrani.

Pogovarjala sva se tudi o ceni obroka, ki ga starši plačajo za nas.

Malica dnevno stane 40 din, kar seveda ni veliko. Za kosilo je potrebno plačati 120 din. To so samo stroški za hrano, ker ne plačamo polne cene.

Za pripravo hrane za toliko ljudi je potrebno dosti časa. Kuharice potrebujejo polnih osem ur in kar dovolj dela imajo, da nas nahranijo. Seveda pa je potrebno imeti za tak poklic tudi ustrezno izobrazbo. Naš glavni kuhar ima gostinsko šolo. Povedal mi je, da rad opravlja svoje delo. Še posebno takrat, kadar smo učenci zadovoljni z njegovo hrano in vse pojemo.

Za konec naj vam predstavim še jedilnik za ponedeljek, 7. oktobra. Zjutraj smo dobili za malico kruh s pašteto in kumarico ter belo kavo. Za kosilo pa smo jedli: govejo juho z ribano kašo, makaronovo meso in solato. Upam, da sem vam dovolj podrobno predstavila našo šolsko kuhinjo in da ni nikomur žal, če se je naročil na kosila, saj so izredno okusna. Po napornem pouku se dobro kosilo res prileže.

Janina

PRIPRAVLJENOST JE VEDNO BOLJŠA KAKOR GOLO PRIČAKOVANJE

TITO

STRATEGIJA JE UPORABA BOJA ZA DOSEGO VOJNEGA CILJA

Ni naključje, da smo si sposodili za naslov misel znanega vojaškega teoretika in praktika Karla von Clausewitz, ki v svojem znanem delu O VOJNI med drugim ugotavlja, da vojna ne spada v področje veščin in znanosti, temveč v področje družbenega življenja. Pojem strategije posrednega nastopanja je izveden iz narave specialne vojne. Ta svojih ciljev ne poskuša doseči direktno in kratkoročno z uporabo oboroženih sil na tujih ozemljih, temveč z indirektnimi postopki, ki so usmerjeni proti vsem področjem družbenega življenja.

Človeška družba je dosegla višek vojaške moči, obenem pa tudi višek nezaupanja ter medsebojnih nasprotij. Prepada nasprotij pospešuje najnevarnejšo tekmo — oboroževalno. Več kot 800 milijard dolarjev je bilo v letu 1984 uporabljenih za oborožitev in razvoj novih uničevalnih sredstev. To pa je moč in sila, ki bi v trenutku uničila tudi velesile same na njihovem lastnem ozemlju.

Danes človeštvo preživlja troje revolucij: socialistično, narodnoosvobodilno in znanstveno-tehnološko. Človek ima prvič v rokah sredstvo za lastno uničenje. Zato človeštvo nikoli v svoji zgodovini ni bilo tako globoko razdeljeno in hkrati tako močno medsebojno odvisno.

Od konca druge svetovne vojne do šestdesetih let, v obdobju »hladne vojne«, je ameriška strategija temeljila predvsem na ekonomski moči in tehnološki prednosti, ki je bila sredstvo zastraševanja in grožnje z masčevanjem, če bi do vojne prišlo. Od šestdesetih do sedemdesetih let je Sovjetska zveza vzpostavila tako imenovano jedrsko ravnovesje.

S pojavom prvega zemeljnega satelita se je začela nova faza v razvoju orožja za množilno uničevanje. Takrat so ZDA s svojo strategijo pod imenom »jedrsko masčevanje« zamenjale s strategijo »prožnega odgovora« (flexible response). Namen nove ameriške strategije je »preprečiti in zavreti komunistično subverzijo« v državah tretjega sveta.

Če bi bila uporabljena sodobna termonuklearna in kemično-bioloska sredstva, vojna ne bi bila več nobena politika.

To oceno je najpopolneje izrazil maršal Tito v govoru na univerzi v Bandungu leta 1958 ob promociji za častnega doktorja znanosti: »Rušilno jedrsko orožje, od katerega so njegovi pobudniki pričakovali, da bodo z njim postali gospodarji človekove usode, je najprej zaslužnjilo njih same. Postalo je sredstvo, ki grozi, da bo uničilo tudi svoje lastne ustvarjalce. Slepá sila vojaških enot, oboroženih s takšnim orožjem, je podrla vse klasične račune, po katerih je bila vojna podaljšanje zunanje politike z drugimi sredstvi. To naj bi bilo najmočnejše orožje za zmago, postalo pa je le rušilno orožje vsesplošnega poraza, orožje za vojno, v kateri ni zmagovalca.«

Specialna vojna je novejši pojav, čeprav je bilo specialno delovanje znano že prej. Pomembnejše politične, družbene in vojaške okoliščine za uporabo specialne vojne so naslednje:

- uspehi protikolonialne revolucije,
- proces blokovskega povezovanja nekaterih držav,
- usodna medsebojna odvisnost sveta,
- stalna krepitev vojaške sile in vseh njenih oblik.

Posamezne oblike specialnega delovanja so že dolgo znane. Že stari kitajski vojaški pisec Sun Zu Vu je 500 let pred našim štetjem pisal o pravih vojni veščinah in trdil, da je »največja veščina brez boja zlomiti sovražnikov odpor«. Znani vojskovodje HANIBAL, FILIP in ALEKSANDER MAKEDONSKI so s propagando in obveščevalno dejavnostjo dosegli pomembne zmage. SCIPION AFRICAN, rimski vojskovodja, ki je premagal slavnega HANIBALA, v svojih bitkah nikoli ni uporabljal enakih šablon, zato jih je tudi vedno dobil. Posamezne oblike, ki jih danes obsega pojem specialne vojne, so starejše od nje same. To predvsem velja za državne udare, ki so znani že več kot sto let. Še starejše so diverzantske akcije, ki sta jih v vojaškem smislu utemeljila KLAUSEWITZ in JAUMINI, srečamo jih pa tudi v načelih specialne vojne.

Pri nastanku in razvoju specialne vojne razlikujemo dve obdobji.

- do konca druge svetovne vojne in
- obdobje po drugi svetovni vojni.

Hitlerjeva Nemčija je specialno vojno uporabljala pri zaslužjevanju evropskih držav. Ni bilo evropske države, v kateri Hitlerjeva Nemčija ni uspela vzpostaviti »pete kolone«. Tiste čase je bil izraz »peta kolona« pojem, ki ga danes imenujemo specialna vojna.

RUDE

Tomaž Iskra 6 OD RUDE DO JEKLA

Le nekaj let za Bessemerjevo iznajdbo sta brata Friedrich in Wilhelm Siemens začela s predgrevanjem generatorskega plina in zraka na ognjiščni peči. S tem sta dosegla višjo temperaturo, ki je omogočila taljenje jekla. Peč je zgrajena iz ognjišča in štirih komor, ki ponovno segrevajo zgoreli zrak z ognjišča. Tak način kurjenja se imenuje regenerativni način, v svojem osnovnem principu se je ohranil še do danes.

Skoraj istočasno je tudi Francoz Pierre Martin delal poizkuse za nov način pridobivanja jekla. Zgradil je ognjiščno peč, v katero je zalozil grodelj in staro železo ter uporabil za kurjenje predgret generatorski plin in zrak. Staro železo so odtlej koristno uporabili. Po vsem svetu so začeli zbirati in pošiljati staro železo nazaj v jeklarne. To je bilo rojstvo Siemens-Martinove peči ali martinovke. Pisalo se je leto 1860.

Človek pa je iskal nove vire in energije. Francozu Heraultu je 1905. leta uspelo zgraditi prvo elektro obložno peč. V elektro peči žareče elektrode s svojim lokom režejo in talijo staro železo in lastne odpadke in tako se dela najboljše jeklo. Toda vse do leta 1950 so bile elektro peči večina majhne, grajene za izdelavo posebno kvalitetnih jekel.

V jeseniški železarni nameravajo v bližnji prihodnosti zgraditi poleg že dveh še dve elektro peči z zmogljivostjo 100 ton in novi elektro jeklarni na Beli.

Videl si, da nam zemeljska skorja služi za pridobivanje vseh naravnih dobrin. Tudi kovine pridobivamo iz surovin, ki jih najdemo v zemeljski skorji. Za pridobivanje surovin nam služijo rudniki. Iz rudnikov pridobljeno surovino imenujemo rudo, v njej pa mora biti toliko kovine, da se jo splača gospodarsko izkoristiti.

Čim več železa vsebuje ruda, tem boljša je. V bližini jeseniške železarne ni pomembnejših nahajališč železove rude, ne koka. Železarna jo kupuje v bosanskih rudnikih ali v tujih deželah: v Argentini, Braziliji, Indiji, Peruju...

Največ železa je v železovi rudi, imenovani magnetit, ki vsebuje 70 % železa, slede ji hematit s 60 %, siderit s 45 % železa in limonit s 35 % železa. Magnetit se nahaja v Združenih državah Amerike, na Švedskem, v Sovjetski zvezi. Hematit se nahaja v ZDA, Nemčiji, Angliji, Španiji, Sovjetski zvezi, pri nas pri Varešu v Bosni. Je rjasto rdeče barve. Limonit je najbolj razširjena železova ruda. Je rjave barve. Največ ga najdemo v Nemčiji, Angliji in Sovjetski zvezi (Donski bazen). Pri nas je to glavna železova ruda. Posebno čista je pri Ljubiji v Bosni.

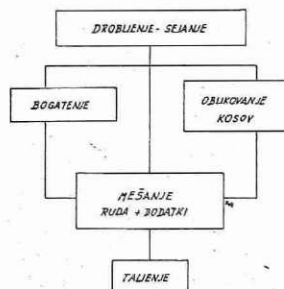
PRIPRAVA RUDE

V rudi je kovina vezana na najrazličnejše načine. Zaradi tega rudo čistimo. Čistimo jo glede na to, kako so različne kovine vezane. Ta postopek čiščenja imenujemo priprava rude.

Pripravo rude ločimo na bogatejši del, to je tisti, iz katerega pridobivamo kovino, in na ostanek, ki nima nobene vrednosti. Bo-

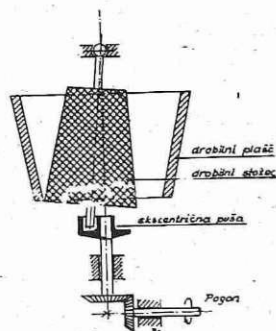
gatejši del rude imenujemo tudi koncentrat.

Preden naložimo rudo v talilniške peči, jo moramo še razdeliti po velikosti kosov, kajti tudi velikost kosov je važna za pridobivanje kovin. Preveliki kosi se zelo težko talijo, premajhni pa se pečejo v pogače in preprečujejo prehod plinom, ki nastajajo pri pridobivanju grodja v plavžu. V obeh primerih je posledica negospodarno izkoriščanje. Zelo važno je, da rudo pred taljenjem pravilno pripravimo.

Rudo pripravimo z drobljenjem in sejanjem, z bogatenjem in z oblikovanjem kosov.

V novejšem času pa železarji uporabljajo modernejši postopek, ki omogoča izkoriščanje tudi najbolj drobne — fine rude in prahu, ki ga dobimo iz plavžnega plina. Pri takem načinu združitve posameznih zrn nastane fizikalna in kemična sprememba

v rudi. Tak način imenujemo aglomeriranje, pridobljeni produkt pa aglomerat.

Naprave, ki jih pri takem načinu priprave rude uporabljamo, so: naprave za drobljenje večjih kosov, v primernejši velikosti (drobilci), naprave za sprijemanje manjših kosov v večje, primernejše (rotacijske peči), naprave za prevoz rude (tekoči trakovi).

KOKS

Za kurjenje plavža danes uporabljamo koks. Koks je izpodrinil oglje zaradi previsoke cene in majhne trdnosti. Koks pridobivamo tako, da segrevamo črn premog pri temperaturi od 650 do 800°C brez prisotnosti zraka. Koks je tehnično čist ogljik, pomešan s pepelom. Pridobivamo ga največ v Bosni, v koksarni Lukovac.

Nadaljevanje

(Nadaljevanje s 1. strani)

mesecu odlito 28 šarž nerjavnih kvalit.

Na napravi za kontinuirno vlivanje gredic je bilo odlitih le 3.824 ton ali 76,4 % glede na gospodarski načrt.

TOZD LIVARNA

Z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo je ta TOZD presegla za 9,6 %. Tujim naročnikom so odpremili 59 ton odlitkov ali 118 % planirane količine.

TOZD VALJARNA
BLUMING-ŠTEKEL

Valjarna je s težavo dosegla planirano skupno proizvodnjo (101,8 %), malenkost pa je zaostala pri odpremi (99,3 %). Vzroki slabšega dela so predvsem v pomanjkanju vložka (izpad v Jeklarni) in je skupna proizvodnja dosežena le zaradi dvakratnega obratovanja potisne peči. Prva kampanja je trajala od 4. do 13. septembra, druga pa se je pričela 24. septembra (nadaljuje se še v oktobru). Tako je bilo v septembru preko potisne peči izvaljano 6.475 ton slabov, od tega 1.500 ton nerjavnih kvalitet in 1.130 ton dinamo kvalitet.

Kljub zadostni količini vložka Bronx škarje v tem mesecu niso izpolnile svojih planskih obveznosti.

TOZD VALJARNA ŽICE
IN PROFILOV

Prekomerni zastoji, tako mehaniki kakor tudi elektro, pogoste menjave (pomanjkanje naročil) in za en dan prestavljen redni letni remont so vplivali na slabše doseženo skupno proizvodnjo (89,6 % glede na operativni program). Odprema je bila boljša in je bila dosežena 101,8 %. Redni letni remont Valjarne se je pričel 22. septembra.

TOZD VALJARNA
DEBELE PLOČEVINE

Nižji operativni program (utesnje-nost, pomanjkanje tujega vložka) so pri skupni proizvodnji dosegli 100 %, pri odpremi pa so ga presegli za 13,6 % in je to edina TOZD, ki je v tem mesecu krepko presegla načrtovano realizacijo.

TOZD HLADNA VALJARNA
BELA

Ta TOZD je bila do nedavnega vodilna tako v skupini, kakor tudi v gotovi proizvodnji — prodaji. V septembru pa so v tej valjarni pričeli naraščati zastoji, premalo je delavcev in vložka zaradi izpada proizvodnje v Jeklarni ter nedobavljenega planiranega tujega vložka.

S skrajnimi napori je bila skupna proizvodnja dosežena 101,2 %, odprema pa le 92,7 %.

Proizvodnja dinamo jekel je bila dobra — 3.327 ton, nerjavnih jekel pa tudi ena boljše — 449 ton.

TOZD HLADNA VALJARNA
JESENICE

Vzrok slabega izpolnjevanja planskih obveznosti, kljub delu na proste dneve, je predvsem pomanjkanje delavcev, preveliki zastoji valjavnih ogrodij in slab, nekvaliteten vložek (dimenzijsko).

Operativni program skupne proizvodnje je bil izpolnjen 82,5 %, odprema pa 90,3 %. Elektro pločevine so izdelali 441 ton, kvaliteten jekel pa (zelo dobro) 316 ton.

TOZD ŽIČARNA

Kronično pomanjkanje delavcev in velika odsotnost sta, kljub nadur-

nemu delu (sobote, nedelje), poglavita krivca, da ta TOZD ne izpolnjuje svojih planskih obveznosti tako, kot bi jih sicer lahko.

Skupna proizvodnja je bila dosežena 100,1 %, odprema pa le 90,1 %. Patentirane žice so izdelali 941 ton, VAC žice 621 ton in EPP žice 71 ton.

TOZD PROFILARNA

Profilarna je delala slabo. Skupna proizvodnja je bila dosežena le 71,1 %, odprema pa 88,1 %. Razen delnega pomanjkanja delavcev in pogostih menjav (razdrobljen program) drugih bistvenih problemov ni bilo.

TOZD VRATNI PODBOJI

Z gospodarskim načrtom predvidena skupna proizvodnja je bila dosežena 104,2 %, medtem ko je bilo odpremljeno le 41,3 % predvidene količine. Vzrok dela na »zalogo« so izvozna naročila.

TOZD JEKLOVLEK

Kljub pomanjkanju naročil debeljših dimenzij je TOZD uspelo doseči z operativnim programom predvideno skupno proizvodnjo 100,2 % in odpremo 102,7 %.

Redni letni remont BK linije je bil v prvi dekadi meseca.

TOZD ELEKTRODE

Skupna proizvodnja je bila z ozirom na gospodarski načrt dosežena 102,9 % (v vseh oddelkih), odprema pa je dosežena le 87 %. Vzrok slabe odpreme je predvsem v pomanjkanju naročil za debelejšje dimenzije elektrod in ničelni odpremi elektrodnih mas v elektodo Zagreb, ki se ni pričela proizvodno za izvoz v SZ.

TOZD ŽEBLJARNA

Ta TOZD je v septembru obratovala dobro, saj je z gospodarskim načrtom predvideno skupno proizvodnjo dosegla 107,8 %. Odprema je bila dosežena 95,3 %. Pokvaril se je namreč stroj za proizvodnjo debelih žebeljev in zato ni bilo mogoče skompletirati pošiljk. Manjko bodo nadoknadili v oktobru.

Miloš Piščanec

RAČUNALNIK JE SAMO ORODJE

Pred približno enim letom sem omenil v Železarni, da bi morali pri planiranju in drugih poslovnih odločitvah uporabljati linearni program. Ne nameram se spuščati v razpravo o tem, da smo bili pripravljeni takšen program najeti za devize in ne uporabljati enakega, izdelanega doma, ali o tem, da še danes prav ne vemo, če ga res potrebujemo.

Z oddelka za analizo tržišča pa je kljub vsemu prišlo naslednje vprašanje.

Želeli so izvedeti, kako bi naj postavili asortiment našega jeklovleka pri treh kvalitetah tako, da bi bil dohodek čim večji. Za začetek so se odločili le za kvalitete Č 3990, Č 1531 in Č 4320 in za štiri dimenzije premera 8, 15, 17 in 28. Za vsako dimenzijo pri vsaki kvaliteti smo imeli naslednje podatke:

— koliko stane izdelava ene tone izdelka,

— kolikšna je prodajna cena,

— kolikšno je največje število ton določenega izdelka, ki ga naša prodajna služba zmora prodati v enem letu,

— koliko časa traja izdelava ene tone na liniji Blaw-Knox, oziroma na liniji Schummag,

— koliko ur na leto lahko omenjeni liniji največ obratujeta.

Na osnovi teh podatkov smo izračunali, kako je treba sestaviti asortiment, da je dohodek največji in da je obenem zadoščeno tudi vsem omejitvam.

Za vnašanje podatkov v računalnik smo potrebovali 15 minut, za izračun pa je potreboval računalnik IBM 30/31 le tri sekunde.

Rezultat je zanimiv.

Največji učinek bi dosegli, če bi izdelali vsake kvalitete in dimenzije toliko, kot je zmora naša prodajna služba prodati. Izjemi sta le kvalitete Č 4320 in Č 1531. Če bi namreč želeli doseči optimum, bi morali zmanjšati planirano količino jekla Č 1531 dimenzije Ø 17 za eno četrtino, kvalitete Č 4320 v dimenziji Ø 17 se nam pa sploh ne splača delati. V optimalnih pogojih (glede na dohodek) bi bila linija Blaw-Knox izkoriščena 100 %, linija Schummag pa le 55 %.

Dobili smo tudi odgovor na vprašanje, pri kateri kvaliteti bi dosegli največji efekt, če bi uspeli naši prodaji povečati zgornjo količinsko mejo za 1 %. Izkazalo se je, da bi se nam najbolj splačalo, če bi uspeli po-

večati prodajo kvalitete Č 3990 vseh dimenzij. Še več bi dosegli, če bi uspeli povečati obratovalni čas linije Blaw-Knox za 1 %.

Se vam je porodilo kakšno vprašanje?

Naj navedem nekaj značilnih.

Ali je takšen sklep pravilen? Je, če so podatki pravilni. Če pa podatki niso pravi, kako vemo, kako naj se prav odločimo. Kako naj formiramo cene, kako naj naša prodajna služba ve, kaj se zares splača. Trditve, da so podatki negotovi, omogočajo najrazličnejšim »strukturam« širok manevrski prostor za avtoritativno »namudrivanje«. Če pa so točni, pa imamo opravka z eno samo optimalno varianto.

Izgleda, da so v omenjenem primeru še neizkoriščene kapacitete na liniji Schummag. Ali bi bilo mogoče katero od dimenzij izdelovati na tej liniji in razbremeniti linijo Blaw-Knox?

Kako bi morali spremeniti prodajne cene (ali pa stroške), da bi se nam enako splačalo izdelovati katerokoli dimenzijo in kvaliteto?

Bi še kje v Železarni potrebovali podoben izračun?

Na osnovi omenjene analize izgleda, da bi se nam splačalo investirati v povečanje zmogljivosti za proizvodnjo palic kvalitete Č 3990. Je to res? Kaj pa, če pogledamo preko plotu TOZD. Je morda v Železarni še kakšen izdelek, ki je bolj donosen?

Možnosti gotovo niso le v dviganju cen. Rezerve so tudi v bolj strokovnem delu. Morda je mogoče spremeniti tehnološko pot in s tem znižati stroške. Nekatere faze dela na to še prav posebno vplivajo. Tudi procesne računalnike se nam bo splačalo vpeljati le tam, kjer bo ekonomski učinek največji. Očitno gre pri tem za zelo široko interdisciplinarno problematiko.

Za samo računanje opisanega primera je računalnik potreboval tri sekunde. Kdo pa je sedaj na potezi?

Odgovor na mnoga vprašanja, ki se v zvezi s takšno analizo postavlja, bo moral dati nekdo drug.

Trdim, da primerno organiziran sektor za razvoj s svojimi oddelki, ki je ena od variant predlagane bodoče organiziranosti v Železarni. Ustrezno sestavljen oddelke za razvoj informatike v Železarni je še kako potreben. Dokler tega oddelka ne bo, bomo še naprej ribarili v kalnem. Včasih se mi zdi, da nekaterim to celo ustreza, ker so se na to navadili.

Z opisanim primerom iz linearne programiranja sem želel opozoriti na to, da računalniki nikakor ne smejo biti sami sebi namen. Potrebna je dograditev celotnega mehanizma, da bomo znali in želeli take rezultate tudi uporabiti.

Te dejavnosti pa nikakor ne smejo potlačiti v enega od obstoječih sektorjev, saj je problematika širša in niti strogo tehnološka niti strogo ekonomska. Predvsem pa mora videti čez plotove TOZD in svojo uspešnost utemeljevati s splošnim uspehom celotne Železarne. Potem pa tudi načrtovanje razvoja ne bo več tako problematično, pa tudi stalnih pomislekov o potrebnosti in pravilni izkoriščenosti računalnikov in računalniških kadrov ne bo več.

Pri vsem tem pa je računalnik le orodje...

dr. B. Brudar

Železarski globus

POLJSKA

Tudi poljski železarji so v prvem polletju letošnjega leta naredili manj kot v enakem obdobju lani. Proizvodnja surovega jekla se je znižala za 4,4 % in znaša 8 mil. ton. Tudi proizvodnja valjanih izdelkov je nižja, in sicer za 6,4 % in znaša 5,8 mil. ton.

IZVRŠITEV DRUŽBENEGA PLANA
IN PROGRAMA SKUPNE IN GOTOVE PROIZVODNJE TER ODPREMA V SEPTEMBRU

TOZD	SKUPNA PROIZVODNJA					GOTOVA PROIZVODNJA					ODPREMA	
	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 4/2	% 4/3	Družbeni plan	Program	Izvršitev	% 9/7	% 9/8	za prodajo	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
PLAVŽ	15.600	15.600	12.219,0	78,3	78,3	—	—	—	—	—	—	—
JEKLARNA	39.100	39.100	37.469,6	95,8	95,8	—	—	—	—	—	—	—
— SM	23.600	23.600	23.365,7	99,0	99,0	—	—	—	—	—	—	—
— EL	15.500	15.500	14.103,9	91,0	91,0	—	—	—	—	—	—	—
— ASEA	6.900	6.900	6.321,8	91,6	91,6	—	—	—	—	—	—	—
— LM	8.450	8.450	7.567,2	89,6	89,6	—	—	—	—	—	—	—
— BBC	150	150	214,9	143,3	143,3	—	—	—	—	—	—	—
LIVARNA	160	160	175,4	109,6	109,6	50	50	59,0	118,0	118,0	59,0	—
— Jeklo	158	158	171,6	108,6	108,6	50	50	56,4	112,8	112,8	56,4	—
— Kovino	2	2	3,8	190,0	190,0	—	—	2,6	—	—	2,6	—
BLUMING-ŠTEKEL	31.210	31.210	31.772,7	101,8	101,8	5.340	5.340	5.112,5	95,7	95,7	5.307,5	—
— Bluming	16.360	15.360	16.701,0	102,1	108,7	350	350	290,2	82,9	82,9	412,8	—
— Štekel	11.990	12.990	12.898,9	107,6	99,3	2.440	2.440	2.654,4	108,8	108,8	2.680,5	—
— Štekel storitve	310	310	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Termična obdelava	2.550	2.550	2.172,8	85,2	85,2	2.550	2.550	2.167,9	85,0	85,0	2.214,2	—
VALJARNA ŽICE	9.060	6.600	5.913,9	65,3	89,6	2.480	1.200	944,0	38,1	78,7	1.222,6	—
— Valjarna žice	9.060	6.600	5.913,9	65,3	89,6	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna žice storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
VALJARNA DEBELE PLOČEVINE	6.690	5.690	5.688,5	85,0	100,0	5.450	5.450	5.578,8	102,4	102,4	6.196,3	—
— Valjarna debele pločevine	5.690	5.690	5.711,3	100,4	100,4	—	—	—	—	—	—	—
— Valjarna debele pločevine storitve	1.000	—	22,8	—	—	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA BELA	8.500	8.500	8.598,6	101,2	101,2	7.580	7.580	7.350,3	97,0	97,0	7.030,5	—
— Hladna valjarna Bela	7.620	7.620	7.821,7	102,7	102,7	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Bela storitve	880	880	776,9	88,3	88,3	—	—	—	—	—	—	—
HLADNA VALJARNA JESENICE	1.300	2.200	1.813,9	139,5	82,5	1.030	1.820	1.643,4	159,6	90,3	1.643,6	—
— Hladna valjarna Jesenice	1.130	2.030	1.798,3	159,1	88,6	—	—	—	—	—	—	—
— Hladna valjarna Jesenice storitve	170	170	15,6	9,2	9,2	—	—	—	—	—	—	—
ŽIČARNA	3.870	3.870	3.873,4	100,1	100,1	2.850	2.850	2.686,2	94,3	94,3	2.570,6	—
— Žičarna	3.870	3.870	3.873,4	100,1	100,1	—	—	—	—	—	—	—
— Žičarna storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
PROFILARNA	1.560	1.560	1.109,1	71,1	71,1	1.350	1.350	950,9	70,4	70,4	1.190,0	—
— HOP	1.395	1.395	1.061,1	76,1	76,1	1.280	1.280	899,7	70,3	70,3	1.120,0	—
— HOP storitve	5	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Rondele	60	60	47,7	79,5	79,5	60	60	47,7	79,5	79,5	69,5	—
— Rondele storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Diski storitve	80	80	23,1	28,9	28,9	—	—	—	—	—	—	—
— Deli za cestno ograjo	20	20	22,9	—	—	10	10	3,5	35,0	35,0	3,5	—
SKLADIŠČE 38	90	—	—	—	—	90	—	—	—	—	—	—
VRATNI PODBOJI	130	130	135,4	104,2	104,2	130	130	135,3	104,1	104,1	53,8	—
JEKLOVLEK	1.820	1.720	1.723,9	94,7	100,2	1.810	1.710	1.575,0	87,0	92,1	1.756,8	—
ELEKTRODE	1.820	1.820	1.873,4	102,9	102,9	1.620	1.620	1.602,9	98,9	98,9	1.540,2	—
— Elektrode + varilna žica	1.480	1.480	1.496,5	101,1	101,1	1.480	1.480	1.494,7	101,0	101,0	1.433,0	—
— Varilna žica storitve	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
— Varilni prašek	30	30	77,0	256,7	256,7	30	30	77,0	256,7	256,7	76,0	—
— Suha el. masa	50	50	—	—	—	50	50	—	—	—	—	—
— Ognjevarni material	260	260	299,9	115,4	115,4	60	60	31,2	52,0	52,0	31,2	—
ŽEBLJARNA	750	750	808,4	107,8	107,8	750	750	808,3	107,8	107,8	714,8	—
MONTER DRAVOGRAD	870	377	560,0	64,4	148,5	870	377	560,0	64,4	148,5	560,0	—
SKUPAJ	122.530	119.287	113.735,2	92,8	95,4	31.400	30.227	29.006,6	92,4	96,0	29.845,7	—
ELEKTRODE ZAGREB	—	—	—	—	—	150	150	—	—	—	—	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	31.550	30.377	29.006,6	91,9	95,5	29.845,7	—
Storitve	—	—	—	—	—	2.135	1.135	792,8	37,1	69,9	792,8	—
SKUPAJ	—	—	—	—	—	33.685	31.512	29.799,4	88,5	94,6	30.638,5	—

OSNUTEK VRSTNEGA REDA PROSILCEV ZA SOLIDARNOSTNA STANOVANJA

OSNUTEK PREDNOSTNEGA VRSTNEGA REDA PROSILCEV, KI SO SE PRIJAVILI NA RAZPIS ZA SOLIDARNOSTNO STANOVANJE. OSNUTEK BO V JAVNI RAZPRAVI DO VKLJUČNO 28. 10. 1985

A. Družine in občani z nizkimi osebnimi dohodki

	DO	Vloga	Štev. druž. članov	Štev. točk
1. Bertič Aleš	Žel. Jes.	24. 8. 1983	3	302
2. Žagar Marjan	Bol. Jes.	9. 12. 1983	3	297
3. Razinger Marjan	Žel. Jes.	19. 7. 1985	4	296
4. Novak Iztok	Bol. Jes.	21. 5. 1984	3	286
5. Rihter Franci	VIZ-Jes.	2. 8. 1983	3	282
6. Korošec Uroš	Glasb. šol. Jes.	15. 4. 1983	3	274
7. Mežnarc Bojan	Žel. Jes.	18. 5. 1984	3	267
8. Horvat Gizela	ABC Pomurka	16. 2. 1982	3	266
9. Vidic Stane	HP-Gorenjka	20. 8. 1982	4	264
10. Cankarjeva 14	Žel. Jes.	3. 4. 1985	3	262
11. Šavs Marjan	Carinarnica Jes.	24. 10. 1983	3	260
12. Borovška 86	Žel. Jes.	12. 5. 1983	1	257
13. Mehinovič Semka	Žel. Jes.	11. 1. 1983	2	257
14. c. Revolucije 28	Kompas	16. 1. 1985	3	256
15. Svete Antonija	TOZD-Bled	19. 7. 1985	2	251
16. Borovška 13	Integral	19. 7. 1985	3	250
17. Kejžar Vilma	Golfturist-HP	17. 2. 1984	2	249
18. V. Svetina 15	Iskra	5. 12. 1984	3	245
19. Paulus Cveta	Dovje 94	7. 6. 1982	3	244
20. Dovje 94	PTN Bl. Dobr.	18. 3. 1985	3	243
21. Smolej Zdravko	Žel. Jes.	22. 4. 1982	2	242
22. Cankarjeva 8	Žel. Jes.	1. 3. 1985	2 + 1	239
23. Begovič Dževald	Žel. Jes.	31. 5. 1985	2	238
24. c. 1. maja 26	Žel. Jes.	21. 5. 1984	3	237
25. Sterbal Alojz	Žel. Jes.	19. 7. 1985	3	236
26. Jav. Rovt 14	Žel. Jes.	12. 7. 1985	3	235
27. Mulalič Melita	Golica	31. 5. 1982	4	233
28. Pionirska 3	TO-Zarja	15. 7. 1985	2	233
29. Simič Marija	Integral	26. 5. 1982	4	232
30. Al. Rabiča 6	Golfturist-HP	19. 7. 1985	3	229
31. Čamžič Lidija	Žel. Jes.	5. 10. 1982	3	227
32. Tavčarjeva 1a	TOZD-OP	4. 6. 1982	5	226
33. Sadičkovič Sadika	Jesenice	21. 5. 1984	3	226
34. Benedičičeva 2	BPT-Tržič	19. 7. 1985	3	225
35. Rechberger Fani	Stranska pot 11	19. 7. 1985	1	224
36. Erjavec Ivan	Žel. Jes.	12. 7. 1985	3	222
37. Kejžarjeva 32/b	Žel. Jes.	22. 5. 1981	4	221
38. Malenšek Mario	Žel. Jes.	5. 3. 1985	2	221
39. Hrušica 58	SGP	18. 5. 1984	3	220
40. Pretnar Tatjana	Gradbinec	25. 4. 1984	2	218
41. Partizanska 12a	Gradbinec	26. 12. 1984	3	218
42. Stojkovič Tomislav	ZG-ZTO	10. 3. 1985	3	218
43. Žirovnica 35	TOZD-Promet Jes.	10. 3. 1985	3	218
44. Pukšič Milan	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
45. c. Talcev 8/b	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
46. Janc Alojz	Mercator	10. 3. 1985	3	218
47. Hrušica 31	TOZD Klavnic	10. 3. 1985	3	218
48. Plavšič Nikola	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
49. c. 1. maja 27	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
50. Višnar Milena	Gorenjska obl.	10. 3. 1985	3	218
51. Hrušica 121	Kranj-Jes.	10. 3. 1985	3	218
52. Coralich Hazim	Integral	10. 3. 1985	3	218
53. c. 1. maja 27	Integral	10. 3. 1985	3	218
54. Pribosič Matjaž	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
55. Titova 93	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
56. Čatak Enes	Petrol TOZD	10. 3. 1985	3	218
57. Kejžarjeva 8	Trgovina Kranj	10. 3. 1985	3	218
58. Tomič Dragoljub	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
59. c. 1. maja 26	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
60. Panič Stevan	Gradis Jes.	10. 3. 1985	3	218
61. Prešernova 5	Gradis Jes.	10. 3. 1985	3	218
62. Vučkovič Milka 2	BPT-Tržič	10. 3. 1985	3	218
63. Titova 58	BPT-Tržič	10. 3. 1985	3	218
64. Dolenc Marjeta	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
65. Razgledna pot 23	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
66. Kovač Lidija	TOO Golica	10. 3. 1985	3	218
67. Titova 41	TO-Zarja	10. 3. 1985	3	218
68. Torkar Tahir Zdenka	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
69. Titova 31	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
70. Gabrič Slavko	ABC Pomurka	10. 3. 1985	3	218
71. Brezje 2	Gorenjska Jes.	10. 3. 1985	3	218
72. Pernuš Barbara	Veriga	10. 3. 1985	3	218
73. c. Revolucije 14	Lesce	10. 3. 1985	3	218
74. Husenbašević Diana	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
75. Prešernova 39	Hotel LEK	10. 3. 1985	3	218
76. Kanurič Hašida	Kr. gora	10. 3. 1985	3	218
77. Podbreg 32 K. G.	ABC Pomurka	10. 3. 1985	3	218
78. Jerkovič Stana	Borovška 95 K. G.	10. 3. 1985	3	218
79. Borovška 95 K. G.	Gorenjka	10. 3. 1985	3	218
80. Benič Besim	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
81. Titova 2 Jes.	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
82. Andonov Jovan	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
83. Tavčarjeva 3	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
84. Alagič Hatidža	Montaža Cvetkovič	10. 3. 1985	3	218
85. c. 1. maja 28	Gradbinec Kranj	10. 3. 1985	3	218
86. Savčič Jovo	Gradbinec Kranj	10. 3. 1985	3	218
87. H. Verdinka 36/a	Gradbinec Kranj	10. 3. 1985	3	218
88. Karakaš Nada	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
89. Hrušica 47	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
90. Kunstelj Irena	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
91. Medvedova 2	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
92. Krstev Marinko	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
93. c. V. Rovte 7	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
94. Troha Slavica	ABC Pomurka	10. 3. 1985	3	218
95. Borovška 103	TOZD Gorenjka	10. 3. 1985	3	218
96. Hajrič Fikreta	ABC Pomurka	10. 3. 1985	3	218
97. Benedičičeva 1	TOZD Gorenjka	10. 3. 1985	3	218
98. Osmančević Mirsad	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
99. c. Železarjev 17	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
100. Mahič Džehva	BPT	10. 3. 1985	3	218
101. c. Železarjev 20	Tržič	10. 3. 1985	3	218
102. Kičin Asim	Vatrostalna	10. 3. 1985	3	218
103. c. v. Rovte 5	Jesenice	10. 3. 1985	3	218
104. Naunova Vera	KOOP	10. 3. 1985	3	218
105. Savska 11 Mojstr.	Mojstrana	10. 3. 1985	3	218
106. uslić Suad	SGP	10. 3. 1985	3	218
107. Dobravska 14	Gradbinec	10. 3. 1985	3	218
108. Midžan Jasmin	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
109. c. Revolucije 7	Iskra	10. 3. 1985	3	218
110. Kofol Ladislava	Telematika	10. 3. 1985	3	218
111. c. Revolucije 8	Sukno	10. 3. 1985	3	218
112. Jevremovič Branka	Tomšičeva 101	10. 3. 1985	3	218
113. Tomšičeva 101	Zapuže	10. 3. 1985	3	218
114. Kaleblić Šefkija	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218
115. Gregorčičeva 7	Žel. Jes.	10. 3. 1985	3	218

63.	Vilič Rifat	Prešernova 41	Žel. Jes.	12. 7. 1985	3	200
64.	Begič Minka	Tavčarjeva 12	Integral	19. 7. 1985	3	200
65.	Zych Paša	Kejžarjeva 32/b	Tobak	21. 4. 1977	1	199
66.	Glušica Nikola	Gregorčičeva 7	Žel. Jes.	7. 6. 1985	3	197
67.	Durmišević Ramiz	c. 1. maja 28	Žel. Jes.	27. 5. 1982	4	196
68.	Galič Nedeljko	Borovška 103	SGP	11. 1. 1983	3	196
69.	Radenovič Dragan	Vrška 77	Gradbinec	10. 6. 1983	4	196
70.	Džananović Suada	c. 1. maja 27	Hoteli K. G.	7. 6. 1983	4	196
71.	Korica Mirko	Borovška 95 K. G.	Sukno	1. 9. 1984	3	195
72.	Čosič Petar	Ruparjeva 5	ABC Pomurka	12. 7. 1985	3	195
73.	Šmitran Dragutin	Hrušica 66	Gorenjka	9. 4. 1985	3	193
74.	Okič Mirsad	c. 1. maja 107	SGP Gradbinec	18. 7. 1985	3	192
75.	Vukič Branislav	Savska 13 Jes.	Gostinstvo	6. 4. 1984	3	191
76.	Spasov Kirčo	c. v Rovte 6	ŽG TTG Ljub.	13. 4. 1984	4	191
77.	Paunov Rade	Log I. Krivca 15	Kovinar Jes.	12. 7. 1985	3	189
78.	Kugič Nada	Vrška 38	Zenica	30. 5. 1983	2	188
79.	Ribač Živko	Kurilniška 15	ABC Pomurka	26. 3. 1985	4	187
80.	Mašinovič Ramo	Murova 1	ŽG ŽTO Ljub.	13. 2. 1984	5	185
81.	Dautovič Merzut	c. Železarjev 17	TOZD Promet	21. 5. 1984	3	185
82.	Radovič Milka	Borovška 94	Žel. Jes.	20. 6. 1983	2	185
83.	Milošević Milomir	Tomšičeva 66	Kompas	23. 11. 1983	4	184
84.	Ključanin Fahrudin	c. v Rovte 13	SGP	26. 12. 1983	3	184
85.	Husič Izet	c. 1. maja 26	Žel. Jes.	4. 6. 1982	3	183
86.	Vručinič Mile	Mencingerjeva 6	Žel. Jes.	18. 7. 1985	3	183
87.	Stojanov Zoran	Tomšičeva 75	ŽG ŽTO Ljub.	31. 1. 1983	2	182
88.	Felič Kemo	Gozdna pot Jes.	TOZD Promet	18. 7. 1985	3	182
89.	Kondič Milka	Borovška 95	BPT Tržič	11. 10. 1983	3	181
90.	Tanev Asen	H. Verdinka 38	Žel. Jes.	18. 7. 1985	1	180
91.	Gorgiev Blagon	H. Verdinka 38	SGP	18. 7. 1985	1	180
92.	Panič Gavril	Moste 52	Gradbinec	19. 7. 1985	3	180
93.	Osmančević Esrefa	Borovška 86	SGP	12. 3. 1985	1	180
94.	Ržen Teodora	Dovje 114	ABC Pomurka	20. 8. 1984	3	178
95.	Subotič Mirko	Log I. Krivca 16	Gorenjka	18. 8. 1983	4	174
96.	Struna Darko	Bl. Dobrava 66	KO-OP	1. 3. 1982	3	173
97.	Jan Cveta	Kejžarjeva 32 b	Mojstrana	22. 1. 1982	3	172
98.	Todorovič Džordžija	Moste 63	ŽG-ŽTO Ljublj.	19. 7. 1985	4	170
99.	Ilić Brane	Podbreg 37	TOZD Promet m	10. 10. 1983	3	167
100.	Sadičkovič Mithad	c. 1. maja 107	Iskra	8. 2. 1983	3	166
101.	Sečkanovič Mehmed	c. 1. maja 28 Ž. J.	Telematika	3. 6. 1982	3	162
102.	Matarugič Branko	Log I. Krivca 15	Bolnica Jes.	24. 12. 1982	4	161
103.	Rikanovič Savo	Janševa 5	SGP	24. 10. 1984	4	161
104.	Zukič Hava	H. Verdinka 50	Gradbinec	3. 10. 1983	4	161
105.	Silič Muhamed	c. 1. maja 136	LEK Ljubljana	12. 7. 1985	3	160
106.	Sadič Mustafa	Dovje 51, Mojstrana	TOZD Hotel	21. 1. 1983	3	157
107.	Čorkovič Ivica	Borovška 7	Kovinoservis	8. 3. 1983	4	157
108.	Došenovič Rade	c. Železarjev 23	Jesenice	13. 6. 1985	3	151
109.	Pejič Dragoljub	Murova 1	Jesenice	2. 6. 1982	4	149
110.	Halilović Džehva	Delavska 8	Kovin	13. 5. 1985	1	145
111.	Kolenc Nevenka	Savska 4	VIZ Jes.	11. 3. 1985	3	145
112.	Numanovič Zdenka	c. v Rovte 23	VVO	21. 5. 1985	2	144
113.	Bogatinov Stojan	Bokalova 12	SGP	4. 9. 1981	4	142
114.	Hrovat Pavel	Belca 32	Gradbinec	30. 5. 1984	1	141
115.	Bakonič Marica	c. Železarjev 1	LEK Ljubljana	1. 6. 1982	4	141
116.	Sorn Nadja	Titova 96	TOZD Hotel	8. 11. 1983	3	141
117.	Salkič Marina	Kejžarjeva 32 b	Kovinoservis	15. 9. 1983	3	138
118.	Marjanovič Smilja	Titova 10	Jesenice	16. 1. 1984	4	137
119.	Ajdišek Branko	Breg 142	Jesenice	12. 7. 1985	4	136
120.	Mulalič Darja	Tavčarjeva 99	TOZD obutve Zab.	19. 7. 1985	3	136
121.	Sinanovič Ismet	Titova 58	TOZD Delikatesa	26. 9. 1983	3	135
122.	Hadžić Salih	C. železarjev 19	Izolirka	16. 5. 1984	3	131
123.	Abdijanovič Irfan	c. Železarjev 20	Žel. Jes.	9. 5. 1985	3	130
124.	Hadžić Fadil	Cankarjeva 17	Pekarna	7. 6. 1985	3	125
125.	Demšar Ivanka	Lipce 89	VIZ — OŠ TOZD	12. 7. 1985	2	122
126.	Zorman Zvonka	A. Rabiča 36	Prežihov V.	19. 7. 1985	2	119
127.	Krupič Fatima	Titova 58	KOOP Mojstrana	27. 10. 1982	3	117
128.	Bunič Edo	Titova 41	Integral	7. 6. 1982	5	116

V TOREK SEJA SKUPŠČINE SKUPNOSTI ZA ZAPOSLOVANJE OBČINE JESENICE

Prejšnji teden so delegacije za SIS za zaposlovanje prejele gradivo za 14. sejo skupščine skupnosti, ki bo v torek, 15. oktobra, ob 12.30 v sejni dvorani skupščine občine Jesenice. Strokovna služba SIS je tako upoštevala predlog konference delegacij za SIS za zaposlovanje v Železarni, da je treba gradivo dostaviti pravočasno. (Zato še posebej pozivamo delegacije za SIS za zaposlovanje v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih v Železarni, da se sestanejo, obravnavajo in zavzamejo stališča do gradiva ter delegirajo delegata na konferenco delegacij na ravni Železarn, ki bo v ponedeljek, 14. oktobra, ob 13. uri v sejni sobi samoupravljalcev stari IBM).

Na prejšnji seji skupščine skupnosti za zaposlovanje (4. aprila) je bilo odgovorjeno na vprašanje delegatov iz Železarn v zvezi s sredstvi za denarne pomoči pripravnikom ter sredstvi za republiško solidarnost.

Delegacije pa opozarjamo, zlasti na naslednje tri zadeve dnevnega reda 14. seje skupščine skupnosti za zaposlovanje:

- rebalans finančnega načrta občinske skupnosti za zaposlovanje,
- osnutek samoupravnega sporazuma o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja v občini za obdobje 1986—1990 ter
- spremembe samoupravnega sporazuma o štipendiranju.

Rebalans finančnega načrta za leto 1985

Rast sredstev skupne porabe je po letošnjih resolucijskih določilih opredeljena z desetodstotnim zastojanjem za rastjo doseženega dohodka v gospodarstvu posameznih občin. Zaradi inflatornih gibanj je potrebno med letom usklajevanje rasti skupne porabe z rastjo dohodka. Na osnovi polletnih rezultatov je po republiški projekciji možna 72 % rast sredstev skupne porabe v primerjavi z realizacijo v letu 1984. Na Gorenjskem pa je možno 76 % povečanje sredstev, zbranih s prispevnostjo, v jeseniški občini pa 79 % (višja rast je v Škofji Loki in Trzinu). Razloga za to sta: pokrivanje izpada sredstev v letu 1984 ter način solidarnostnega združevanja sredstev za socialno varnost v okviru republike. Finančni načrt za leto 1985 v ob-

čini Jesenice naj bi se povečal za 21 na 25 milijonov, pri čemer pa bo treba rešiti problem, kako zagotoviti še dodatnih 380.000 dinarjev za republiško solidarnost.

Osnutek samoupravnega sporazuma o usklajevanju letnih načrtov zaposlovanja za obdobje 1986—1990

S tem sporazumom udeleženci v okviru občinske skupnosti za zaposlovanje opredeljujejo politiko za zaposlovanje v naslednjem srednjeročnem obdobju ter usklajujemo potrebe po delavcih s kadrovskimi in dohodkovnimi možnostmi. Doslej smo tak sporazum sprejemali vsako leto. Niso pa predvidene bistvene vsebinske spremembe v primerjavi s sedanjim samoupravnim sporazumom. Novo je to, da bomo uspešnost gospodarjenja merili enotno po metodologiji Gospodarske zbornice Slovenije za primerjanje rezultatov gospodarjenja med organizacijami združenega dela enake ali sorodne dejavnosti.

Sporazum obvezuje udeležence, da bodo pri pripravi letnih načrtov zaposlovanja v obdobju 1986—1990 upoštevali dogovorjene usmeritve in kriterije, med katerimi navajamo naslednje:

- produktivno in selektivno zaposlovanje glede na uspešnost in učinkovitost OZL,
- nadpovprečna rast zaposlovanja bo možna za intenzivnejše usmerjanje ali povečevanje proizvodnje za izvoz na konvertibilna področja in nadomeščanje uvoza s konvertibilnega področja ter za uvedbo ali raz-

širitev razvojno-raziskovalnega dela na tehnološkem ali marketing področju,

— dodatnega zaposlovanja praviloma ne bo na režijsko-administrativnih delih, v upravnih organih ter delovnih skupnostih, družbenopolitičnih organizacij in SIS, v družbenih dejavnostih pa zaposlovanje čim bolj smotno in v skladu z načrti SIS.

Z ukrepi za izvajanje sprejete politike zaposlovanja naj bi zlasti zagotovili izboljšanje izobrazbene strukture ter zaposlovanje strokovnih kadrov. Zato bo med drugim treba v razvidih del in nalog določiti, da so delovne izkušnje potrebne le za nadzorna, svetovalna in vodstvena dela ter za dela s posebnimi pooblastili in odgovornostmi, izjemoma pa tudi za druga visoka strokovna dela. V ostalih primerih, kjer so delovne izkušnje potrebne, pa se določijo največ v dolžini, kot traja pripravniška doba.

Spremembe samoupravnega sporazuma o štipendiranju

Spremembe tega sporazuma so 15. avgusta obravnavali kadrovski delavci iz večjih organizacij združenega dela na Gorenjskem. Večina sprememb je po njihovem mnenju sprejemljiva. Predlagali so, da je treba na novo vključiti določila, ki bodo omogočala štipendiranje nadarjenih učencev in študentov ne glede na njihov materialni položaj. Menili so, da povečanje prispevne stopnje nad 0,5 % verjetno ne bo sprejemljivo, zato je treba spremembe pri štipendiranju iz združenih sredstev urediti tako, da ta stopnja ne bo presežena. Ostale zadeve, ki jih bodo še obravnavale delegacije in delegati, pa so:

- polletno poročilo o uresničevanju letnih načrtov zaposlovanja,
- osnutek sprememb in dopolnitev statuta skupnosti za zaposlovanje (nanašajo se na to, kako smotno izkoristiti med letom ugotovljena prosta finančna sredstva);
- seznam deficitarnih poklicev, ki jim pripada dodatek za deficitarnost, in kadrovskih štipendijah;
- informacijo o podelitvi štipendij Titovega sklada SR Slovenije v gorenjskih občinah za šolsko leto 1985—1986 (podeljene so bile vse razpisane štipendije za otroke delavcev v rednem izobraževanju, za mlade delavce je bilo podeljenih deset štipendij, pet pa je še nepodeljenih);
- določitev višine denarne pomoči brezposelnim in invalidnim osebam med pripravo za zaposlitev (za brezposelne naj bi ta višina znašala 60 %, za invalide osebe pa 100 % najnižjega zneska, ki zagotavlja materialno in socialno varnost delavca) ter

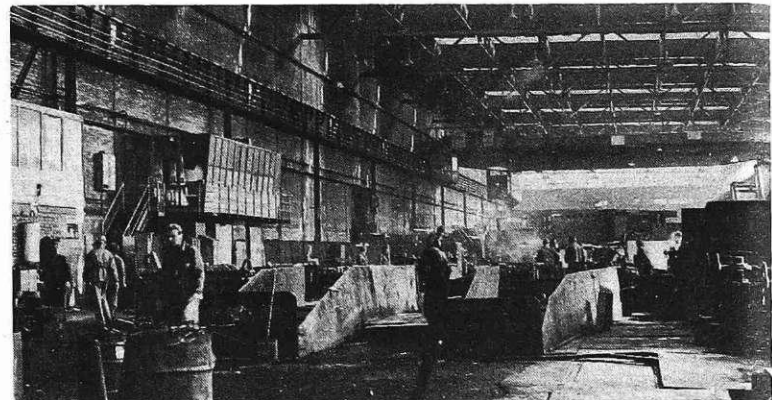
— gradivo 15. seje Zveze skupnosti za zaposlovanje SR Slovenije skupaj s pripombami skupnih organov vseh petih občinskih skupnosti za zaposlovanje na Gorenjskem.

Nada Dejak

PODALJŠAN REMONT ZARADI SLABEGA MATERIALA ZA OBZIDAVO

Letni remont v TOZD Valjarne žice in profilov se je začel predčasno. Zaradi velikih zalog in redukcije električne energije je bilo to še najbolj smotno. Z deli so začeli že 22. septembra, namesto 10. oktobra, kot je bilo prvotno načrtovano. Remont bi moral biti zaključen predvidoma do 3. oktobra, naslednji dan pa naj bi bil že vroči test, vendar so zaradi redukcije menili, da lahko podaljšajo sušenje obloge pri žarilni peči Custodis, kar naj bi vplivalo na kvaliteto obloge.

Tak letni remont je precej obsežen in pri njem nenenehno sodeluje kakih 250 ljudi. Največjo udeležbo pri remontu ima področje vzdrževanje Bela z okoli sto zaposlenimi, ostala dela so opravili sodelavci iz TOZD Remontne delavnice in Metalna Maribor. Ta je v celoti prevzela v remont nekatera strojenja skupaj z elektro deli, instalacijo in hidravliko, Vatrostalna pa je prevzela v obzidavo žarilno peč Custodis. Po splošnem mnenju je bil remont dobro pripravljen in je potekal po načrtu brez večjih težav, žal pa se je ob koncu remonta podrl del obloge v žarilni peči. Posebna komisija je sicer ugotavljala krivdo, skoraj gotovo pa gre za nov material za obzidavo. Zaradi tega se je remont nepredvideno zavlekel za štiri dni.

Remont v Valjarni žice in profilov (foto: I. Kučina)

IZPOLNILI SVOJ PROGRAM DELA

Vezisti NOV Gorenjske so pregledali svoje delo v preteklem letu v četrtek, 3. oktobra. Hkrati so se srečali z delavci PTT za Gorenjsko, ki so že vrsto let njihovi podporniki in gostitelji. V prostorih PTT na Primskem v Kranju so vezisti NOV pozdravili inž. Marko Tavželj, direktor DO PTT za Gorenjsko, Ivanka Varl, predsednica delavskega sveta, Franc Krajnc, ki jih je pozdravil v imenu sindikalne konference. V imenu skupnosti vezistov NOV in domicilnega odbora pri SOZD PTT Slovenije je vse navzoče pozdravil Lado Lapajna.

V poročilih, ki so jih podali predsednik, tajnik in blagajnik ter v razpravi je bilo poudarjeno, da so vezisti NOV Gorenjske, ki jih je še nekaj

nad 170, delavni v odboru sekcije za Gorenjsko in aktivni v petih občinah na Gorenjskem. Njihov program dela, ki ga vsako leto pripravijo zelo konkretno in skrbno, je tudi sestavljen iz del programov dela občinskih odborov ZZZB NOV, ki za uresničitev nalog predvidevajo tudi finančna sredstva. Po aktivnih se vezisti sestanejo enkrat na leto, v okviru področne sekcije pa trikrat. Redno se udeležujejo srečanja vseh vezistov NOV Slovenije, ki ga skupnost in domicilni odbor pripravi vsako drugo leto. Vezisti NOV Gorenjske imajo vsako leto delovna srečanja z delavci ISKRE TELEMATIKE, pred praznikom dneva vezistov — 26. septembra se srečajo z vezisti JLA, oktobra pa delavci PTT.

Na letošnjem srečanju z delavci Iskre, ki je bilo 13. septembra, so ogledali tovarno Telematika na Ljubljani, na srečanju z vezisti JLA sodelovali na kvizu, pripovedovali o doživetjih in izkušnjah iz NOV ter sodelovali na proslavi dneva vezistov vojašnice v Kranju in Ljubljani.

Na skupščini so se še enkrat vse toplo zahvalili, posebno za finančno podporo, ki jim jo dajejo delavci Iskre in PTT. Zelo dobro so poveli tudi s člani radioklubov na Gorenjskem. Vezisti NOV Gorenjske so di veliko prispevali h gradivu za nagrafijo o vezistih Slovenije, ki izšla predvidoma v dveh letih. Odl. sekcije je izredno pozoren do svojih članov. Vse najbolj zaslužne je predlagal za odlikovanja, zelo delavne jubilarne pa za posebna priznanja, ki jih daje skupnost.

Na letni skupščini so ugotovili, da so program dela natančno izpolnili za leto 1986 pa so sprejeli novega.

Branko Blenkuš

KAKO JE BIL PRED DVAJSETIMI LETI

V 38. številki Železarnja 26. septembra je Branko Blenkuš polemiziral z Edom Torkarjem o vršičkih žičnicah. Mene v tem Blenkuševem sestavku motijo trditve na račun tedanjih občinskih odbornikov in razprave o ukinitvi železniške proge Jesenice—Rateče—Planica. To je bilo pred skoraj 20. leti.

Blenkuš, očitno kar na pamet, med drugim pravi: »Nihče od takrat najbolj odgovornih ni verjel, da bodo odborniki dvignili roke, pa so jih, ker niso znali misliti s svojo glavo.« Takrat sem bil občinski odbornik in mi je ta problem znan, zato moram Blenkušu javno oporekati citirano trditev, s katero hudo žali čast in dostojanstvo tedanjih odbornikov.

Da mu ne bi oporekal na pamet, so mi na naši občinski upravi dali na voljo potrebno arhivsko gradivo. Iz tega gradiva povzemam:

— da je bila 11. seja obeh zborov Skupščine občine Jesenice 16. decembra 1965 pri Jelenu;

— da je bila na seji 7. točka dnevnega reda: RAZPRAVA O UKINITVI VLAČOV, PROG IN NAKLADALNIH POSTAJ V OBČINI JESENICE;

— da je enajst odbornikov razpravljalo o problemu ukinitve železniške proge Jesenice—Rateče—Planica;

— da zapisnik razprave o tej točki dnevnega reda obsega 10 tipkanih strani.

Iz razprave bom povzel le nekatere najbolj značilne misli, stališča in predloge.

Ludvik Slamnik, tedanji predsednik Skupščine občine Jesenice, je

objektivno in realno predstavil ta aktualni problem in dejal: »To, kar bomo danes rekli, je lahko samo priporočilo Izvršnemu svetu (SRS, op. V. B.). Železnica je samostojna gospodarska organizacija in mi (obč. skupšč., op. V. B.) si nekega neposrednega vmešavanja v njihovo upravljanje ne moremo dovoliti. Železnica je leta 1961 z zakonom dana v upravljanje podjetjem. S tem je izgubila značaj širše javne službe. Glede na to se sedaj upravičeno lahko vprašajo, kaj je za njih dobro in kaj ne.«

Blenkuš sam pravi, da je kot nekdanji železničar zaljubljen v železnico. Ali je mogoče, da so mu ušle iz spomina te spremembe položaja in vloge železnice?

Stanko Šefman, odbornik iz Kranjske gore, je prizadeto načel problem, ki bo z ukinitvijo železnice vplival na razvoj letnega in zimskega turizma v Gornjesavski dolini, na celotno preskrbo prebivalcev in tudi na prevoz delavcev na delo in z dela ter šolarjev.

France Leben je izrazil dvom v posredovane podatke v gradivu ŽTP o tem vprašanju. Pogrešal je predstavnika ŽTP, da bi nekatere podatke pojasnil.

Predsednik Slamnik je na to pripombo pojasnil, da se je direktor ŽTP opravičil, da se ne more udeležiti seje. Iz ŽTP bi na sejo skupščine lahko poslali vsaj kakšnega drugega odgovornega predstavnika.

Odbornik Lojze Pohar je dvomil o rezultatu te razprave na končno odločitev, kajti o tem se bo verjetno odločalo še istega dne (16. decembra 1965, op. V. B.) na seji Izvršnega sveta v Ljubljani. Iz obravnavanega gradiva je omenil podatek o osebnih dohodkih, ki ustrezajo za 75 zaposlenih železničarjev na tej progi. Taki podatki presegajo razumno mero verjetnosti. Pohar v gradivu med drugim pogošča navedbe o morebitnih notranjih rezervah, ki bi vplivale na prikazane podatke.

Pokojni Tone Pengal je povedal, da so v Srbiji, na Hrvaškem in v BiH ob reorganizaciji oblikovali eno samo ŽTP, Slovenija, ki je znatno manjša, pa kar tri ŽTP. V Sloveniji ukinjamo železniške proge, množimo pa železniške uradnike.

Marjan Jelovčan je občinski skupščini posredoval stališča in sklepe občinskega odbora SZDL Jesenice. Občinski odbor SZDL se je opredelil za uvedbo sodobnega in racionalnega potniškega prometa v Zgornjesavsko dolino, ki je z gospodarskega vidika občine pomemben dejavnik.

V razpravo je posegel pokojni inž. Avgust Karba. Iz te njegove razprave povzemam naslednje:

— na progi Vršac—Beograd vozi »šinobusi«, zaposlena pa sta samo dva delavca;

— tako imajo urejen železniški prevoz tudi na Šveskem;

— podobno bi se lahko opravljal železniški prevoz na relaciji Jesenice—Rateče—Planica, potrebovali bi šest zaposlenih manj, ne bi bilo več potrebno dnevno 5—6 krat zapirati in »odpirati zapornice, te bi lahko nadomestili s semaforji;

— ukinitve proge je neodgovorno dejanje;

— naša poslanca moramo zadolžiti, da bosta odgovornim organom posredovala stališča naše občinske skupščine do tega problema; občinska skupščina naj zato sprejme ustrezno Resolucijo;

— ne moremo dovoliti, da bi železnica nekaj eksperimentirala, čez dve leti bomo pa ugotovili, da smo napačno ravnali,« je zaključil inž. Karba.

Na podlagi tako angažirane razprave enajstih odbornikov so prejeli tudi ustrezne sklepe. V sklepih je poudarjeno, da predlagani rok 1. januar 1966 za ukinitve železniške proge nikakor ni sprejemljiv. Če bo ŽTP Ljubljana vztrajalo na sklepu, da se železniška proga Jesenice—Rateče—Planica ukine, je potreben razumni rok za preusmeritev na cestni prevoz in rešitev drugih zadev, ki se na ukinitve navezujejo. Občinska skupščina je opozorila pristojne organe, da v naslednjem srednjeročnem planu načrtujejo gradnjo nove avtoceste na območju naše občine. Na koncu so sklenili, da se razprava, stališča in predlogi glede ukinitve železniške proge posredujejo poslanecem, Izvršnemu svetu SRS in sredstvom javnega obveščanja.

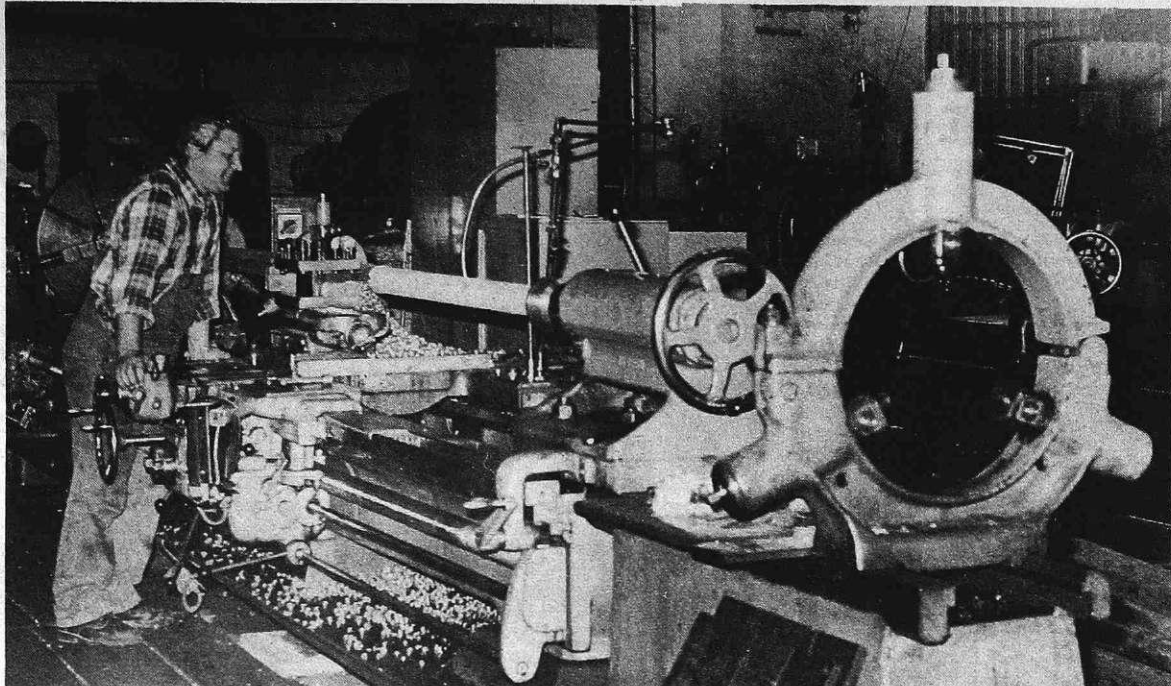
To so dejstva in resnica »o dviganju rok miselnosti omejenih občinskih odbornikov«. Skupščina občine Jesenice na seji 16. decembra 1965, ko so razpravljali o ohranitvi naše železne ceste v Gornjesavski dolini.

Žal so vsa prizadevanja tedanjih občinskih odbornikov, njihovi predlogi in pobude ostali brezuspešni, ŽTP Ljubljana je progo ukinilo 31. marca 1966.

Upam, da Branko Blenkuš sedaj ve, kaj mu je treba storiti.

Viktor Brun

Težka obdelava Javornik

(foto I. K.)

KREPITEV VARNOSTNE IN POŽARNE KULTURE V DRUŽBI

Leto je veliko število požarov je marsikje, posebej v obmorskih krajih, ogrozilo stabilizacijska prizadevanja, še zlasti pa socialno varnost delovnih ljudi in občanov. Prav malomarnost, neodgovorno ravnanje in nepoznavanje požarno-varnostne kulture so tisti vzroki, ki puščajo za seboj pogorišča in bedo. Požari so povzročili naši družbi ogromno materialno škodo, uničili naravno bogastvo in terjali tudi človeška življenja.

Zavedati se moramo, da nevarnost požara preti povsod, zato mora biti naša skrb in naloga naše samoupravne družbe in slehernega posameznika v njej, da se pridruži boju proti požarom.

Naj navedem le nekaj podatkov o požarih in požarni škodi v Sloveniji in naši občini v prvem polletju letošnjega leta:

— v Sloveniji je 925 požarov povzročilo za 623.517.272 din škodo,

— v občini Jesenice je bilo 44 požarov in zato za 1.461.000 din škodo.

Podatki sicer kažejo, da v Sloveniji in občini Jesenice pada, narasča pa materialna škoda. V Sloveniji je letos sedem ljudi umrlo zaradi požarov, 21 pa jih je bilo lažje in težje poškodovanih. Tudi tu so številke nižje kot lani. V občini Jesenice na srečo ni bilo nobenega smrtnega primera niti škode.

Vsi si moramo prizadevati za požarno varnost. Zato moramo vsakega posameznika stalno vzgajati, ga seznanjati z nevarnostmi in posledicami požara. Znanje bo preprečilo slehernega občana, da je varnost pred požarom ter pravočasno in strokovno ukrepanje tista človekova vrednota v naši samoupravni socialistični družbi, ki pomembno prispeva h krepitvi naše družbene samozastititve in splošnega ljudskega odpora. Ni dovolj, da za požarno varnost skrbijo samo gasilci in enote CZ. Zato je izvršni svet Slovenije sprejel določene ukrepe, pa tudi zakon o varstvu pred požarom jasno opredeljuje vse nosilce itd. Za KREPITEV VARNOSTNE IN POŽARNE KULTURE V DRUŽBI kjer popušča požarno-varnostna osveščenost delovnih ljudi in občanov, kjer se le občasno, kampanjsko ali le z manifestativnimi akcijami lotevamo zadeve, ne bomo tako hitro vplivali na oblikovanje vrednot, navad in zapisanih norm. Prav sedaj, ko oblikujemo dolgoročne oziroma srednjeročne plane našega razvoja in ko opredeljujemo položaj delavca, občana, si moramo prizadevati tudi za razvijanje osebne, skupne in družbene odgovornosti in enotnosti.

Ker je mesec oktober mesec požarne varnosti, je prav, da nekaj besed posvetim tudi gasilski organizaciji.

Tito je v Karlovcu leta 1966 dejal naslednje: »Gasilstvo je za JLA edina organizirana in strokovna sila, ki lahko intervenira pri velikih nesrečah in katastrofah in hkrati stalno štiti pred požari in drugimi nesrečami kot sestavni del družbene samozastititve«. Te besede zahtevajo od nas, da se še bolj usposobimo in razširimo članstvo, da bi lahko naredili še več za delovne ljudi in občane. Osnovni dokument za nadaljni razvoj naše dejavnosti je ocena požarne ogroženosti. Take dokumente naj bi izdelale vse DO oziroma TOZD, KS in občina in z njimi pokazale na pomanjkljivosti, ki lahko pripeljejo do požara ali druge nesreče ter na njihovo odpravljanje. Od učinkovitega reševanja teh problemov je odvisen tudi naš razvoj. S pomočjo usposobljenih delovnih ljudi in občanov na področju varstva pred požarom, z vključitvijo mladih itd. bomo dosegli

željene cilje pri podružbljanju požarno-varnostne kulture in s tem preprečili marsikateri požar oziroma materialno škodo.

Mnogi vodilni delavci v OZD oziroma TOZD menijo, da imajo urejeno požarno varnost, če imajo organizirane enote CZ oziroma gasilske trojke. Zakon o SLO in DS (Ur. list SRS št. 35/82) v poglavju IX. določa, da se civilna zaščita organizira kot del SLO in DS v vseh bivalnih in delovnih okoljih kot oblika priprav in udeležbe delovnih ljudi za zaščito in reševanje ob vojni akcijah, ob naravnih in drugih nesrečah in za izvajanje samozastitnih nalog v izrednih razmerah. Tudi dopolnilo zakona o varstvu pred požarom določa odgovorne nosilce za varstvo pred požarom.

Radi bi pritegnili čim več delovnih ljudi in občanov v organizirane oblike požarne varnosti: gasilska društva, industrijska gasilska društva, enote CZ, društva mladih gasilcev itd.

V mesecu oktobru — mesecu požarne varnosti IGD in PGRS Železarnarje Jesenice ob rednem programu in programu NNP 1985/86 izvajata še nekatere dodatne aktivnosti pod naslovom: »KREPIMO PREVENTIVNO DEJAVNOST NA PODROČJU POŽARNEGA VARSTVA«.

— povečanje števila članov IGD Železarnarje Jesenice,

— povečana aktivnost na področju preventivnih pregledov v združenem sektorju — nadaljevanje akcije GZS iz leta 1984 — 100.000 preventivnih pregledov,

— vaja enote IGD (operativni del) z določeno specifikom in predpostavko,

— predavanja in praktični prikaz gašenja z ročnimi gas. aparati v DO,

— predvajanje filmov za mlajše in starejše skupine šolske mladine (filma: »Požar na kmetiji« in »Uporaba gas. ročnih aparatov za gašenje«),

— obisk šolske mladine pri IGD ŽJ z ogledom celotne gasilske tehnike in njene uporabe,

— ureditev izložbenega okna v enem od trgovskih lokalov na Jesenicah,

— prispevki za lokalno radijsko postajo in tisk,

— pregled hidrantnega omrežja v nekaterih KS znotraj občine Jesenice in v Železarni Jesenice,

— strokovna ekskurzija k poklicni gasilski in reševalni službi KRŠKO — izmenjava izkušenj glede na specifikom gašenja (JE Krško, DO Đuro Salaj itd.),

— splošni nadzor z opozorili o varstvu pred požarom ob sušnem jesenskem obdobju in prehodu v zimski čas (kurjenje v gozdu, kurjenje v provizorijih itd.).

Ta program aktivnosti poteka že od sredine meseca septembra naprej.

Sandi Kotnik

Vaja gasilske enote v Železarni pred dvema letoma (foto: I. Kučina)

Uporaba pene za gašenje požara (foto: I. Kučina)

NOVICE IZ SINDIKALNIH ORGANIZACIJ

TOZD ŽIČARNA

V TOZD Žičarna so se člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata zbrali na osmi redni seji 5. septembra.

Dogovorili so se, da bodo pripravili piknik, sodelavcu pa so odobrili tudi 3000 din socialne pomoči.

Člani izvršnega odbora so tudi menili, da višina premije za storilnost ni več stimulativna in da je potrebno njeno višino usklajevati z gibanjem osebnih dohodkov. Obravnavali so tudi nedoseganje planskih obveznosti, ker jim primanjkuje delavcev. Premestitve znotraj TOZD so izčrpane, zato rešitve problema vidijo le v zaposlitvi novih delavcev.

TOZD DRUŽBENA PREHRANA

Na 19. seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Družbena prehrana, ki je bila 6. septembra, so se člani dogovorili o organizaciji dvodnevne izlete v Crikvenico, o nakupu šestih abonmajskih kart za gledališče, dvema bolnima sodelavkama pa so odobrili tudi denarno pomoč.

TOZD PROFILARNA

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Profilarne so se na dvanajsti seji, ki je bila v sredo, 18. septembra, dogovorili o pripravi evidenčnih listov za delegate interesnih skupnosti in za zbor združenega dela. Za opravljanje družbenih funkcij v občini Jesenice nimajo ustreznih kandidatov, zato predlagajo, da jih predlaga SZDL. O vseh predlaganih delegatih bodo razpravljali na prihodnji seji.

Seznanili so se z novim konceptom organiziranja Železarnarje, ki naj bi omogočil boljše delo v prihodnje.

TOZD ELEKTRODE

V TOZD Elektrode so člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata na sedmi redni seji v sredo, 18. septembra, sklenili, da bodo imeli občni zbor v soboto, 19. oktobra. Vsaka SDS bo delegirala po pet delegatov. Predlagali so tudi nove člane izvršnega odbora.

Osmim sodelavcem so odobrili po 5.000 din pomoči za nakup ožimnice, petim upokojenim sodelavcem pa bodo kupili primerna darila. Denarne pomoči so nakazali tudi petim bolnim sodelavcem. Obdarovali bodo tudi blagajničarko za dolgoletno in vestno vodenje blagajniških poslov osnovne organizacije.

TOZD ŽEHLJARNA

Trinajsta redna seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Žehlarna je bila v četrtek, 19. septembra. Dogovorili so se o organizaciji piknika v Mojstrani.

DELOVNA SKUPNOST KO-FI

Člani izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za komercialno in finance so na 14. seji, ki je bila 19. septembra, pregledali listo predlaganih delegatov za delegacije SIS in zbor združenega dela.

Občni zbor bodo pripravili 14. decembra, udeležili pa se ga bodo delegati delovnih skupin.

Glede osebnih ocen so dali predlog, naj bi za poprečje 13 % povečali osnovo osebnega dohodka.

S kadrovskim sektorjem se bodo dogovorili o ponovni pomoči družini Arh, kupili pa bodo tudi 50 abonmajskih kart za gledališče.

DELOVNA SKUPNOST E-TKR-NG

Deseta seja izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za ekonomiko, tehnično kontrolo, raziskave in novogradnje je bila v petek, 20. septembra.

Ocenili so potek evidentiranja delegatov za SIS. Evidentirali so že 74 kandidatov, morajo še tri. V delegacijah se bo zamenjalo 36 % delegatov.

Seznanili so se s predlogom nove organiziranosti Železarnarje. Menijo, da bi morali razvojni sektor, ki bi spremljal dogajanja v svetu, ustanoviti takoj in ne čakati na sklepe.

Komisija za socialno varnost ima premalo denarja, da bi pri nakupu ožimnice pomagala vsem delavcem, ki so take pomoči potrebni.

TOZD VRATNI PODBOJI

Na petnajsti seji izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata TOZD Vratni podboji, ki je bila 26. septembra, so najprej pregledali finančne rezultate za julij in količinske za avgust.

Evidentirali so tudi kandidate za delegate v samoupravnih interesnih skupnostih in obravnavali prečo problematiko nizkih osebnih dohodkov v temeljni organizaciji. Menijo, da za delo, ki ga delavci njihove TOZD opravljajo in so zanj tudi usposobljeni, niso pravilno in dovolj nagrajeni.

Sestavili so tudi seznam delavcev z nizkimi osebnimi dohodki, ki bi naj bili upravičeni do posojila za nakup ožimnice. Sklenili so tudi, da bodo občni zbor sklicali 8. novembra.

DELOVNA SKUPNOST KSI

Štirinajste seje izvršnega odbora osnovne organizacije sindikata delovne skupnosti za kadrovske in splošne zadeve ter informiranje, ki je bila 27. septembra, se je udeležilo enajst članov.

Evidentirali so kandidate za nosilce vodilnih funkcij v družbenopolitičnih organizacijah občine in za delegate v SIS.

Tudi ta osnovna organizacija se pripravlja na občni zbor. Sklicali ga bodo 15. novembra, o njem pa bodo podrobneje razpravljali na prihodnji seji.

Menili so, da akcija glede posojila za nakup ožimnice ni dosegla svojega namena, ker nekateri z najnižjimi osebnimi dohodki tega posojila zaradi visokih obrokov niso upali koristiti. V prihodnje naj bi najbolj ogroženim odobrili nepovratna sredstva.

Dvajsetim sodelavcem so odobrili denarno pomoč za nakup ožimnice, bolni sodelavci pa bodo krili stroške enotedenskega zdravljenja v toplih krajih.

Ker ni več pravega zanimanja za izlete, bodo ukinili namensko varčevanje zanje, saj je zbiranje denarja le dodatno obremenjevalo blagajnika. Kupili bodo tudi nekaj abonmajskih kart za gledališče.

Na podlagi 4. člena pravilnika o organiziranju izvajanja programa dejavnosti Raziskovalne skupnosti občine Jesenice in sklepa samoupravnih organov skupščine Raziskovalne skupnosti občine Jesenice objavljamo

razpis raziskovalnih nalog za leto 1986 s področja:

- energetskih virov
- surovinskih virov
- kmetijstva
- varstva okolja
- izboljšanje proizvodne organizacije in poslovanja
- družboslovja
- naravoslovja in medicine

Sodelujejo lahko:

- delavci v raziskovalnih organizacijah, ki so registrirane v razvidu raziskovalnih organizacij SRS,
- delavci v drugih organizacijah združenega dela, ki opravljajo delo na področju raziskovalne dejavnosti, lahko pa tudi vsi delovni ljudje in občani ter delovni ljudje in občani, organizirani v družbenih organizacijah in društvih, ki s svojimi programi prispevajo k uresničevanju raziskovalne dejavnosti.

Prijava naj vsebuje:

- naslov organizacije, ki predlaga svoje sodelovanje oziroma raziskovalno nalogo,
- naslov raziskovalne naloge,
- ime nosilca in izvajalcev raziskovalnega dela,
- izhodišča, cilj in namen dela,
- utemeljitev in uporabnost,
- časovni potek in finančni predračun.

Prijava sprejemamo do 11. novembra na naslov: RAZISKOVALNA SKUPNOST JESENICE, Jesenice, Titova 65, p.p. 21

JULIJAN O

PRI ŠESTNAJSTIH letih je sedel na starinskem naslanjaču v sobi, gošpa Podbevšek (njegova mati) je imela takrat opravke v kuhinji. Svojo samozavest glede tega, da bo nekoč postal romanopisec, je utemeljeval z neomajnim prepričanjem: da nihče mimo njega ni zmožen tako odkrito govoriti o sebi. In da torej ve o človeških rečeh več od drugih.

Ob *Besih* — prav ta roman je prebiral v tistem času — se mu je prvič razodel prostor grde resničnosti kot prostor pravega romanopisja.

Njegova dvojna igra (skrivaštvo-razgaljanje) je usmerjena tudi v bližnjo prihodnost: tu, jutri naj bi se nekaj razodelo.

Včasih skicira dogodke, ki sodijo v naslednji dan. Alah ve, kaj bo jutri, norec misli, da lahko ve.

TAKO SO Julijanovi izleti v Ljubljano poskusi, da bi izsilil srečanje z nečim pozabljenim in zgubljenim.

SEDMO POGLAVJE

Mogoče je zdaj čas, da v prostoru romana napravimo zaznambo: do tod smo prišli in kasneje se bomo spet vrnili na to mesto; zdaj pa se bomo začasno pomaknili drugam, na kraj, ki leži zunaj utrd, s katerimi smo se na začetku obdali. Prav tam — na začetku — je bilo razločno in na ves glas potoženo: še bodo težave. Tu je zdaj ena izmed težav: da se moramo napotiti na kraj, ki leži zunaj meja te zgodbe; in, če je ta zgodba svet zase, zunaj nje ne bi smelo biti ničesar. Kraj, kamor se zdaj podajamo, leži na nikogaršnjem svetu, na gruntu (gruntu), ki ga ni.

Eden izmed prvih količkov, ki smo jih s plaho roko zabili v rahlo prst, ko smo začeli omejevati prostor tega romana, naj bi zaznamoval odhod neke Jasne, junakinje, nejunakinje. (Jasna v prostoru tega romana sprva živi samo kot predstava ženske, ki je odšla.) Ta ženska naj bi se medtem, ko je Julijan pisal prve strani romana, vozila v avtobusu proti ... vse-kakor nekam proti jugu ali proti jugovzhodu, vse druge smeri so ji namreč zaprte z mejami naše dežele. Če naj bi se peljala proti kakšni drugi (ne pa proti eni izmed prej omenjenih) strani neba, bi pri tem morala prekoračiti državno mejo. To pa ne pride v poštev. Kot je Julijanu (razen njega pa komaj še komu) dobro znano, ji je potni list potokeč že v začetku aprila 1978. leta. In kot je vedel Julijan (razen njega pa komaj še kdo), se Jasna v tem času, v aprilu-maju 1978 ni pobrigala, da bi podaljšala veljavnost tega uradnega dokumenta. Kako je mogel biti o tem prepričan? Je ta njegova vednost trdna in vere dostojna? Julijan bi nam lahko zatrnil, da je. Po njegovi sodbi Jasna v teh dveh mesecih nikakor ni premogla dovolj zbranoosti in trdno usmerjene volje, da bi se lahko odpravila na občinsko skupščino, v urad, kjer urejajo te zadeve.

Res je: mogoče ne bi smeli tako brez pridržkov upoštevati njegove sodbe. Lahko da se Julijan v svoji oceni Jasninih čustvenih zmožnosti malce moti. Pa se res moti? Julijan svoji ženski v tem aprilskem in majskem obdobju pripisuje nekakšno neurejenost, nekakšno neuravnovesenost, spriči katere bi ji bilo treba posebej zbirati pogum in nekakšno energijo ali kako drugo nestvarno (pa vendar vsem znano in splošno priznano) bitnost, ki jo potrebuje človek Jasnine vrste, da se lahko odloči za tak korak. Pač glede na to, da je bila Jasna v tem poznomladanskem obdobju v nekem izjemnem duševnem stanju.

Kolikor je mogel Julijan presoditi, se Jasna v tem času ni bila zmožna odpraviti na oddelek za potne liste. Seveda, zdaj se spet gibljemo na tistem nesrečnem področju Julijanovih subjektivnih sodb. Vendar preprosto ne moremo drugače: v tem pogledu nas strogo in neomajno omejuje sklep, ki smo ga nekoč sprejeli: tu bomo razpravljali samo o zadevah, ki sodijo v njegovo pristojnost. Torej samo o tem, kar Julijan ve, kar vidi, sliši, zavoha, okusi, otiplje, — predvsem pa seveda o tem, kar si je zmožen zamisliti. Ob tem zadnjem pa velja še dodati, da si Julijan — tako kot vsakdo drugi — najbrž ni zmožen zamisliti nečesa, kar ne bi bilo v tesni (pa čeprav nemara skriti) zvezi s svetom njegovih želja in hotenj, in seveda strahov.

Če je že potrebno, da svoje (in hkrati Julijanovo) prepričanje o južni ali jugovzhodni smeri Jasninega

potovanja (v času, ko se je zakoličil prostor te zgodbe) utemeljimo s čim bolj stvarnim, se tudi ne bomo izmikali. Njuni aprilski in majski odnosi so bili zaznamovani z dobršno mero odtujenosti. To je seveda izraz z Jelovškovega zelnika, uporabljal pa ga je tudi Julijan sam, kadar je dajal v pretres to zadevo. Upravičeno se sprašujemo, ali je ta beseda — odtujenost — dovolj sočna in dovolj jedrnata, predvsem pa dovolj ljudska, da jo je mogoče s pridom uporabiti v romanu. Vendar: ali je ni, kot smo prejle povedali, uporabljal tudi junak te zgodbe? Tole tu pa je, če se ne motimo, roman o njegovih blodnjavah.

Odtujenost, o kateri zdaj govorimo, pa ni bila splošna, ni se raztezala čez ves čas, ni vladala vedno in povsod, ni bila z njima na vseh krajih, kjer sta bila skupaj. Vmes so bili posejani otočki nečesa, kar se od odtujenosti prazaprav zelo razlikuje: otočki nenadne in za oba nepričakovane intimnosti. To so bili, drugače rečeno, trenutki, in v enem takih trenutkov je Julijan slišal Jasno — doždevalo se mu je, kakor da sliši v sanjah — kako mu pripoveduje: Še zdaj nisem podaljšala potnega lista; kaj praviš, bi šla kar jutri na občino?

In še: Potem bi lahko šla v soboto čez mejo po kavbojke; bi me peljal?

Take stavke je bil navajen slišati nekoč prej. Nikakor ne v času, o katerem zdaj govorimo. Zdeli so se mu kakor tempirane bombice, bombice s solzivcem. Bombice, ki izpuhtevajo nekakšno zakasnelo intimnost, intimnost iz prejšnjih časov. Jasna jih je tokrat odvrnila po pomoti: za hip se ji je nemara zazdelo, da sta nekje drugje, v nekem drugem času, in Julijan jo je spriči te nepričakovane netočnosti začuden pogledal. Pomenilo je samo to: da je začuden. Ne morda, da jo skuša na kaj opozorjati. Jasna pa je njegov začuden pogled vzela kot opozorilo in ni več govorila o potnem listu.

Vendar se zdaj ne bomo ustavljali ob tem Jasninem spodrsanju, ob trenutku resnice, ki ni sodila v ta čas. Za nas je zdaj pomembno le to: Julijan je zvedel iz Jasninih ust, da potni list še ni podaljšal. Njegovemu na videz premalo utemeljenemu prepričanju (da je Jasna odpotovala kam drugam, ne čez mejo) lahko zdaj malo bolj verjamemo. Bolj, kot je sprva kazalo. Od dvojne para dvojic — subjektivno-objektivno, odtujeno-intimno — nas zanima predvsem drugi par, pri tem pa se kaj malo menimo za namig, ki je bil prej izrečen, namreč, da take medle in papirnate besede ne sodijo v roman. Mogoče res ne sodijo v roman, toliko manj, če gre za roman, ki naj bi govoril tudi o srčnih zadevah. Pa saj smo prejle zapisali tudi to, da smo začasno izstopili iz romana, da se gibljemo na tleh, ki jih ni. Mimogrede povedano, Julijan v svojih dnevninskih zapiskih ne uporablja besede *odtujenost*.

Zdaj lahko končno vidimo, kam nas pripelje, če skušamo gledati na stvari od daleč, če skušamo neko preteklost, nekaj, kar človek ne nosi s sabo, nekaj, kar se zgublja v nemo valovanje na levi in na desni strani obzorja pripeljati v to sobo, zgostiti v ozki in neenakomerni natrgani tok črk. Seveda bi si lahko rekli: stopimo no tja ven, prestavimo se v tisti drugi prostor, pogledimo, kaj se je tam dogajalo. Prestavimo Julijanov folksvagen, ki stoji ta hip pod oknom in nasproti Jelovškovega balkona, nekam drugam, za sto ali več kilometrov proč, na avtomobilsko cesto. Spravimo ga v tek, dovolimo, da bo njegov motor (ki v resnici modro molči) zabrnal z zvokom, ki ga lahko da od sebe dvanajst let stari folksvagnov motor, kadar se vozilo spušča po blagem nagibu mimo postojnskega motela, seveda s polnim plinom. Posadimo na sedež poleg Julijanovega ženske srednjih let, ljudsko osebo, ki ji v tej zgodbi sicer pravimo Jasna, in ki ima vselej, kadar zagleda skozi vetrobransko steklo valovito obzorje tržaškega Krasa, navado reči: proti morju, proti morju, proti svetlemu obzorju; storimo še to, da se pred njunim hroščem znajde dvoje srednje velikih belih avtobusov z avstrijsko registracijo, ki vozita kajpak v isto smer, tik pred avtobusoma pa naj vozi temno zeleni domači fiat 750, ki ga Julijan in Jasna ne moreta videti; dopustimo, da se zdaj Julijan s koticom očesa ozre proti sopotnici in reče, jih poskusiva prehiteti (kar je nemara zgolj retorično vprašanje), in da mu njen glas, uglasen na tisto proti morju, proti morju odgovori dajmo; medtem pa Julijan že zavija na levi pas. Nebo je ta hip vedro, zrak je pomladanski, Julijan se ob vsem tem jasno zaveda, kaj ga spremlja ves čas ob levici: ozka varo-

valna ograja iz dvakrat upognjenega sivo pobarvanega pločevinastega traku.

Dogodek te vrste si je treba zamisliti, če naj sledimo eni izmed niti, ki vodijo iz »tu in zdaj« v preteklosti, na skrajni rob neke odtujenosti, se pravi na tisto točko, kjer se je ta odtujenost prvič spočela.

Vendar, ali je sploh kak smisel v tem, da nadaljujemo z opisovanjem dogodka, ki ga v ravnini naše zgodbe dejansko ni? In ki ga, kar je še bolj čudno, ni tudi tam zunaj, v odprtem nikogaršnjem prostoru, saj se ni nikoli dopolnil. Pa ne morda v tem smislu, da bi šlo za povsem izmišljen dogodek; pač pa je bilo tako, da se je dogodek sicer začel, nikoli pa se ni dokončal, vsaj v taki obliki ne, kot je bil sprva zamišljen.

Tega, da je bil dogodek »sprva zamišljen«, ne gre jemati preveč literarno. Če bi stvari potekale v mejah Julijanovih romanopisnih poskusov, bi se to reklo, da so dogodki tako ali drugače »zamišljeni«, da pa pride v Julijanovih pisateljskih namerah do preobrata, ki mu narekuje, da bo tisto »prvotno zamišljenost« konec koncev speljal nekam drugam. V tem primeru, ko gre za dogodek zunaj romana, v zunanjem svetu, pa je s to »zamišljenostjo« malce drugače. In vendar nam tudi tu beseda povsem ustreza: *zamišljeno* je bilo (pa čeprav samo v hipu, v delčku sekunde), da se bo vse skupaj končalo tako in tako. Vsa predvidevanja (če lahko besedo predvidevanja uporabimo za nekaj, kar se je spočelo in končalo v nekaj trenutkih) so bila osnovana na neki stvarnosti, na stvarnosti pločevinastega traku, ki ju je spremljal na levi strani, in ki se je zdel dovolj močan, da lahko prestreže bočni nallet njunega vozila; po teh predvidevanjih bi se moralo njuno vozilo zadeti ob varovalno ograjo in se od nje odbiti.

Seveda pa tu nekaj manjka. Kaj je bilo zamišljeno? Zamišljeno je bilo — sprva — da bo folksvagen s skrajnimi naporji, pa vendarle uspešno prehitel drugega za drugim dva bela avtobusa. Ta zamisel pa je hip zatem doživela preobrazbo. Avtobusa sta na vsem lepem tudi sama začela zavijati na levi pas, najbrž sta se hoteli izogniti nevidnemu fičku, ki jima je bil po vsem videzu na poti. Šele zdaj smo prišli do tistega, kar je bilo v resnici zamišljeno: Julijanov folksvagen naj bi se zdaj umikal na levo, še bolj na levo, se počeljal ob varovalno ograjo in zatem treščil v avtobus.

Do tega pa ni prišlo. Julijan je znal nekakšen udarec, sledilo je nekaj vedre tišine, potem pa se je svet začel spreminjati. Bil je nekakšen preskok, med črkami se je prikazal nepredviden presledek. In potem v hipu ni bilo nikjer nobenega izmed izletniških belcev, pred njima je bil zdaj prej nevidni zelenec, fiat 750, ki je nekaj časa izpostavljalo levo in desno stran svojega zadka — zdaj eno zdaj drugo stran — folksvagnovemu naletu, dokler ni tudi on izginil. Nekaj trenutkov zatem je Julijan ustavil svoj voz ob nasprotnem, se pravi ob desnem robu cestišča.

Iz povedanega bi se nemara dalo razbrati, kaj je bilo mišljeno z »zamišljenim dogodkom, ki pa se nikoli ni dopolnil«. Cesta pred njima je bila zdaj prazna, Julijan in Jasna pa sta bila, kot je bilo moč pričakovati, prevzeta od nekakšne evforije. Ne gre nam za to, da bi se izživljali s pretirano natančnostjo. O Julijanovi in Jasnini »nori vžičenosti« bi morali govoriti še in še, če naj na mesto »odtujenosti« postavimo vrsto besed in stavkov, ki pa naj ne bi prikazovali stvari od daleč, ampak takole od blizu.

(nadaljevanje)

To je bilo prvo presenečenje, sicer drobno, vendar še vedno presenečenje. Pričakoval je človeka, ki bo že na zunaj videti surov in trd. Ljudje, ki se ukvarjajo z zločini, vendar ne morejo biti drugačni! Zdaj pa je imel pred seboj postavnega človeka, ki je prej izzival spoštovanje kakor zoprnost.

— Dolgo smo vas pustili čakati, se je oglasil lahkotno, da bi človek skoraj pozabil, kje sta se srečala. — Ni pomoči. Veliko dela. Lahko bi ga bilo manj.

Aleš je v gestapovskem rezkem glasu zdaj začutil roganje in predvsem prikrito grožnjo. A gestapovec je že nadaljeval.

Slišal sem, da so bili z vami nekoliko nerodni. Je pač tako. Sami ste krivi! Predelgo so vas morali loviti po hribih. Vem, da to razumete! In tudi — da sva oba tu zaradi službenih potreb in nagibov. Ne oba prostovoljno, vendar zaradi podobnih razlogov! Zato bova zdaj morala tudi nekako sodelovati!

Aleš se ni vedel ali naj oficirjevo privlačnost šteje v dobro ali ne, toda njegov spoštljivi videz, ne glede na to, kaj se je skrivalo v njem, je občutno plahnel. Vsaka njegova beseda, vsak njegov naglas je v sebi skrival ost, ki je bila v tem primeru nepotrebna. Iz njega je govoril vzoren Hitlerjev nadčlovek!

Vpraševal se je, zakaj je takemu človeku, ki je očitno že dosegel visok položaj, a je bil morda le kakih pet, šest let starejši od njega, potrebno tako slepomišljenje. Dobro, da je tolmač prevajal in mu je ostalo več časa za prilagajanje.

Čutil se je v začetku. Pričakoval je vprašanja. V prihodnjih nekaj trenutkih pa je spoznal, da ga hoče gestapovec presenetiti tudi s tem. Treba se bo brzdati. Začutil je tudi, da zdaj v sobi niso več samo trije kakor sprva. Za njegovim hrbtom so se odprla in spet zaprla vrata, nato je slišal tiho hojo dveh mož. Opazil pa ju še vedno ni, ker sta se ustavila tik za njim. Zelo rad bi ju pogledal, saj mu tega nemara nihče ne bi branil, pa se je premagal. Bolela sta ga vrat in glava in poglavito: uniformiranec ni hotel pripraviti užitka. Naj vedo, da se jih ne boji, tudi če jih pride še več. Po sopenju za njim se je prepračil, da sta dva, ki sta mu stala za hrbtom, velika, močna in širokih ramen, z dolgi mi in lopatastimi rokami, ki znajo tudi udariti. Kje dobe toliko teh zagovodnih silakov? se je vprašal, kajti za temi zidovi je srečaval samo velike in močne stražarje.

IVAN JAN

MRTVI NE LAŽEJO

37

povest

Obersturmführerjeva uvodna prijaznost je bila torej nepotrebna. Čemu krinka, če so mu jo s svojo navzočnostjo in z mučnimi napravami opremljena soba že strgali z obraza?

Velikana za njim — biti sta morala velikana — sta morala imeti tudi brezčutna obraza?

V sobi je bilo čutiti naraščajočo napetost. Povzročala jo je navzočnost visokega gestapovca, Aleš je to čutil po vedenju sodelujočih. Drugi povzročitelj te napetosti, pomembnejši od prvega pa je bil on sam. Kakor bi bili v ringu pred boksarskim dvobojem, le da je bil Aleš brez sekundanta in pomoči, medtem ko jih je obersturmführer imel več in bo mimogrede tudi sodil.

Lepo oblečeni oficir pa je nadaljeval:

— Tako torej. Nekoliko robati in nerodni so bili z vami doslej. Vendar pa ne morete trditi, da tudi vi in vaši ljudje niso in niste delali grdobij!

Te besede so v njegovih sinjih očeh vžgale nov lesk, nasmešek pa mu še vedno ni izginil z ustnic. Le drugačen pomen je dobil.

— Kje smo torej ostali? Aha: sodelovanje. Pri najinem sodelovanju. To se bo začelo zdaj!

Izginil je njegov nasmeh, namesto tega pa so se mu zareze ob ustih in gube ob očeh zajedle tako globoko, da se je Aleš čutil, kako se more obraz tako naglo spremeniti. Zdaj je pred njim vendarle nastajala podoba obraza, kakršnega je pričakoval. Čutil je, kako je oficir nadomestil s sebe vso uglajenost, kakor bi bil slekel tenak površnik. Zdaj je imel pred seboj le še nasprotnika.

Aleša je ob tej spremembi zapustila neprijetna ohromelost, ki ga je popadla ob srečanju, toda še vedno je molčal, kajti doslej še ni bil slišal nobenega vprašanja.

Zdaj se je vanj spet zajedla ploha besed:

— Vsak se poteguje za svoje. Mi in vi. Ne morem razumeti, kako ste mogli dvigniti orožje proti naši nepremagljivi moči in novemu redu, ki ga uvajamo? Pred njim se vendar ruši vse! Kdorkoli misli drugače, se moti. In vi to hočete zavirati! To je vendar norost in še škodljiva povrh. Za vas in za nas. Zato vas bomo iztrebili. V imenu novega! In zdaj, dragi sodelavec, nas zanima več stvari. Vi ste pri tem lahko izredno koristni. Zanima nas vse: vaša mreža na terenu, taborišča, skladišča, obveščanje, politična vzgoja, kako se lotevate mobilizacije, kako je s partijskimi organizacijami, njihovo sodelovanje, zveze z Ljubljano, kakšen je vaš odnos do vere, kako ste dobili podatke o naših agentih, ki ste jih nekaj že pokončali, koliko vas je in še marsikaj! Na primer, kdo in kdaj vam je tako odlično ponaredil osebno legitimacijo?

Veliko je vprašanj, a s tem sem vam prihranil napor za razmišljanje. Šli bomo lepo po vrsti. Nič ne bo izpuščeno. Torej?

Werner je doslej govoril sam in se vneval ob besede do besede. Po dolgem in zanimivem uvodu je prešel na vrsto vprašanj, ki so se zdeli Alešu tako splošna, vendar je v njih zasledil tudi trdnost, zato je vedel, da o precejšnjem delu tega gestapovec že ve.

Neprenehoma mi nastavlja zanke, si je mislil in molčal. Molčal in bolščal je predse z namenom, da bi nevarnega zasliševalca izzval do spozabe. Potem bo morda zvedel, kaj o izdajstvu. Obersturmführer se je premaknil in na Aleševo molčanje nadaljeval:

— Da ne pozabim. Ne mislite, da vas kljub vsemu nismo mogli dobiti že prej. Tudi ne sprašujte, kako smo to izvedeli. Omeniti vam pa moram, da glede na vaše delo in okoliščine tudi na naši strani lahko dobite pomembno delo. Boljše kot kdorkoli izmed tistih, ki ste jih videli v zaporu. Da se bova razumela. Zato tisto »o sodelovanju« nisem rekel kar tako. Če bi se sporazumela, smo pripravljene pozabiti veliko več, kakor si lahko mislite. Zdaj bom poslušal jaz?

(nadaljevanje)

● Člani izvršnega sveta SOB Radovljica so bili na 127. seji 1. oktobra seznanjeni z informacijo o podpisovanju predloga družbenega dogovora o namenski porabi turistične takse in o predlogu elaborata organizacijskega komiteja za izvedbo 31. mednarodnega FIS tekmovanja v smučarskih tehnikah »Bohinj '86« za svetovni pokal od 14. do 16. januarja 1986. Elaborat so tudi sprejeli. Potrdili so tudi predlog samoupravnega sporazuma o temeljnih plana o združevanju sredstev za izvajanje skupnih nalog SLO in DS za srednjeročno obdobje 1986–1990. Na seji so imenovali tudi 4-člansko komisijo za usklajevanje dokumentacije na področju hidro in agromelioracije ter določili prodajalne, pomembne za SLO v občini.

● Dan penologov (službe izvrševanja kazenskih sankcij) – 27. septembra so počastili tudi na oddelku ljubljanskih zaporov v Radovljici. Za kazenske sodnike, socialne delavce in novinarje so najprej organizirali ogled prostorov v zaporih, nato pa pogovor o stanju in problematiki zaporov v Radovljici. Posebno so opozorili na skrajno neustrezne prostorske razmere, ki jih nameravajo izboljšati šele, ko bodo dobili prostore upravnega organa za LO v isti stavbi. Zelo živahna je bila tudi razprava o življenju zapornikov in o njihovem položaju po odsluženju kazni.

● V večini izvršnih odborov osnovnih organizacij zveze sindikatov v radovljiški občini so do konca septembra v pripravi na volitve že sklicali sestance. Skupaj z vodstvi družbenopolitičnih organizacij v OZD in TOZD so se dogovorili o sklepih opravih pri evidentiranju možnih kandidatov za delegate skupščin družbenopolitičnih skupnosti in SIS ter nosilce funkcij. Sočadno so izvedli evidentiranje tudi za sindikalna vodstva.

● Občinski svet ZSS Radovljica je 2. oktobra v Sindikalnem izobraževalnem centru Radovljica sklical posvet s predsedniki osnovnih organizacij in konferenc osnovnih organizacij sindikata. Predsednik Silič je najprej poročal o stališčih posveta predsednikov občinskih, medobčinskih in mestnih svetov ZSS v Ljubljani. Dogovorili so se o pripravi na sindikalne občne zbornice in sprejeli rokovnik za izvedbo priprav in sklic teh zborov. Spregovorili so tudi o nalogah sindikata o pripravi na skupščinske volitve 1986.

● Komisija za volitve in imenovanja ter kadrovske zadeve pri občinski skupščini Radovljica je na septembrski seji z več dopolnili in pripombami sprejela osnutek pravilnika o osnovah in merilih za oblikovanje in delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo voljenih in imenovanih funkcionarjev občinske skupščine Radovljica. Pokazalo se je namreč, da se kljub določilom družbenega dogovora o pristojnosti te komisije osebni dohodki določajo mimo nje. Prav tako niso bili pomenjeni kriteriji za ocene uspešnosti dela funkcionarjev, kar je potrebno po mnenju komisije bolj življenjsko opredeliti.

● Koordinacijski odbor za usmerjeno izobraževanje pri POK SZDL Radovljica je 1. oktobra obravnaval težke razmere Delavske univerze Radovljica. Spregovorili so tudi o izvedbi dogovora o oblikovanju centra srednjega usmerjenega izobraževanja v občini, kamor sodi Gostinska šola Bled in oddelek ekonomske srednje šole v Radovljici.

● Komisija za informativno dejavnost pri OK ZRVS Radovljica je na septembrski seji določila teme za nagradno naloge ob dnevu JLA. Naslov teh nalog je: »JLA – kovačnica bratstva in enotnosti« in »Pripadnik JLA mi je povedal« (o življenju v JLA danes). Na seji so pozitivno ocenili dosedanje delo komisije, zelo kritično pa so ocenili odnos uslužbencev na RK ZRVS Slovenije do občinskih organov ZRVS. O tem bodo poročali tudi na seji OK ZRVS.

● Po sklepu izvršnega sveta SOB Radovljica je komitej za družbeno planiranje in gospodarstvo v septembru pripravil oceno rasti osebnih dohodkov v gospodarstvu od januarja do septembra 1985. Ocena bo služila za osnovo izplačevanja osebnih dohodkov v družbenih dejavnostih do znanih podatkov po devetmesečnih periodičnih obračunih.

● V prvih sedmih mesecih 1985 so v primerjavi z letom 1984 presegli izvozne rezultate največ v delovnih organizacijah: Elan 41, Almira 74,3 in Veriga 28 %. V avgustu se je povečal celotni izvoz v občini, tako da je že doseženo 59,5 % celoletnega plana izvoza.

● Industrijske delovne organizacije v radovljiški občini so do konca julija 1985 izvozile za 5.259.003 tisoč din blaga in storitev. To je 8,6 % več kot lani v tem obdobju. Na konvertibilno področje so izvozile kar 85,2 % celotnega izvoza. Letošnji izvoz je v primerjavi z lanskim večji za 3,5 %, količnik pokrivanja uvoza z izvozom pa je bil 2,9, kar je precej nad republiškim in jugoslovanskim povprečjem. Negativni količnik so izkazali le v Plamenu Kropa, Kemični tovarni Podnart in v Žitu Lesce.

● Uvoz industrijskih delovnih organizacij v občini Radovljica je bil v avgustu za 6,2 % nižji kot lani. Količnik pokrivanja uvoza z izvozom pa je znašal 2,2. Količnik se je zlasti zboljševal v Plamenu Kropa in v Suknu Zapuže.

● Zdaj, ko se v večini KK SZDL v radovljiški občini pospešeno pripravljajo na volitve, se marsikje srečujejo s težavami že pri evidentiranju možnih kandidatov. V nekaterih krajevnih skupnostih mladi niso pripravljeni prevzeti delegatskih dolžnosti, kar velja zlasti za priseljene, ki ne čutijo nobenih obveznosti do svojega kraja. Med njimi je tudi veliko članov ZK, ki pa so povsem ločeni od dogajanj v svojem okolju. Zato pobuda nekaterih KK SZDL, da o volitvah in vključevanju članov ZK razpravljajo tudi na sejah osnovnih organizacij ZK, bržkone ne bo odveč.

● Delovna organizacija Elan Begunje, ki letos slavi 40-letnico ustanovitve in uspešnega uveljavljanja na mednarodnem tržišču, je v soboto, 28. septembra, priredila v športni dvorani na Bledu proslavo z bogatim kulturnim programom ter podelitvijo nagrad in priznanj zaslužnim športnikom in delavcem. Slavnostni govornik je bil član predsedstva SFRJ Stane Dolanc, med imenitnimi gosti iz domovine in tujine pa je bil tudi Stenmark, ki je prejel najvišje Elanovo priznanje.

● V prvih sedmih mesecih 1985 so se osebni dohodki zaposlenih v radovljiški občini povečali v primerjavi z enakim obdobjem lani od 22.761 din na 40.312 din. V gospodarstvu je znašal povprečni osebni dohodek 44.692 din. Z izjemo zaposlenih v socialno varstveni dejavnosti so bili vsi povprečno izplačani osebni dohodki v gospodarstvu višji kot v gospodarstvu.

● V občini Radovljica je bilo konec junija 1985 evidentiranih 184 nezaposlenih, od teh kar 106 žensk. Iskalec prve zaposlitve je bilo 29, težje zaposljivih pa 60. Stopnja nezaposlenosti v občini se je znižala na 1,4 % zaposlenih in je bila za 46 % nižja kot v prvem polletju 1984.

● Skupna strokovna služba SIS družbenih dejavnosti v občini Radovljica je pripravila gradivo o problematiki interesnih skupnosti v občini s posebnim ozirom na materialne, finančne in kadrovske pogoje. Gradivo so poslali v obravnavo vsem delegacijam SIS v OZD in KS, končno oceno pa bodo izrekli delegati na oktobrski seji skupščin vsake SIS. Značilnost te problematike je v nesorazmerju med razmeroma obsejnimi programi in nizkimi prispevnimi stopnjami zanje. Ta razmerja kljub razvitosti občine postavljajo družbene dejavnosti v zadnjo tretjino slovenskih občin.

● Ob letošnji spominski manifestaciji, ko bo Vlak bratstva in enotnosti 11. oktobra odpeljal iz Slovenije v Srbijo nekdanje slovenske pregnance, so učenci na razpis Zavoda za šolstvo SRS – enota Kranj pisali nagradne spise o razmišljanju

njih na dogodke med vojno, ko so Nemci pregnali slovenske družine v Srbijo. Štiričlanska ocenjevalna komisija pri OK SZDL Radovljica je izmed nalog iz vseh osnovnih šol v občini izbrala pet najboljših, za katere bodo učenci dobili nagrade, najboljši med njimi pa bo za nagrado potoval z Vlakom bratstva in enotnosti v Srbijo.

● Prejšnjo nedeljo, 29. septembra, je v lepem sončnem vremenu Konjerejsko društvo Slovenije – podružnica za Gorenjske v Radovljici organiziralo tradicionalno konjerejsko prireditev »Kmečki dan«. Dopoldne so na hipodromu pod Leskami strokovnjaki veterinarskega zavoda iz Kranja razvrščali živali v »B« rodovnik (tiste, ki niso bile razvrščene v »A« rodovnik), nato pa ocenjevali kobile hladnokrvnih pasem. Popoldne so preizkušali delovne sposobnosti konj v moči in hitrosti, kar je še posebno pritegnilo številne obiskovalce.

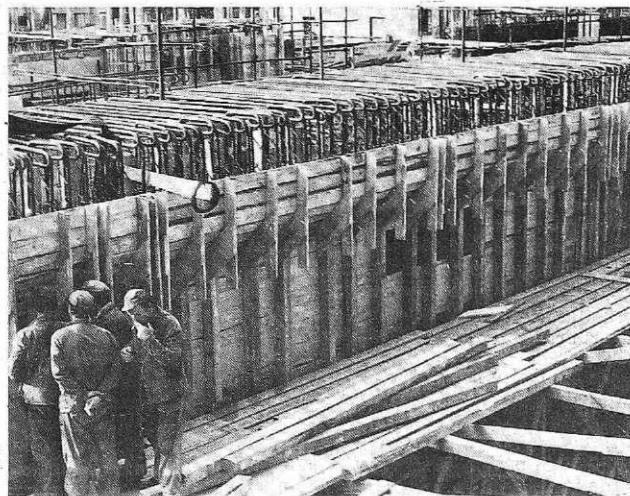
● Kulturna skupnost Radovljica je na podlagi samoupravnega sporazuma o podeljevanju Prešernovih nagrad Gorenjske že pred dopusti objavila v imenu vseh gorenjskih občinskih kulturnih skupnosti razpis za predloge kandidatov za Prešernove nagrade Gorenjske 1985, ki bodo podeljene v Radovljici februarja 1986 ob slovenskem kulturnem prazniku. Kulturna skupnost Radovljica bo predloge za nagrajence sprejemala do 4. novembra.

● V galerijskih prostorih Šivčeve hiše v Radovljici so muzeji radovljiške občine pripravili razstavo ilustracij akademškega slikarja Matjaža Schmidta iz Ljubljane. Na otvoritvi, ki se je udeležilo veliko ljubiteljev te vrste umetnosti, je dramski igralec Miran Kendabral pesmi Nika Grafenauerja iz zbirke »Nebočičniki, sedite«, s katerimi je navdušil vse udeležence. Zanimiva razstava bo na ogled do 20. oktobra.

● V Festivalni dvorani na Bledu je bila od 11. septembra do 3. oktobra na ogled prodajna likovna razstava likovne delavnice SKD Forum. Razstavljali so mladi likovniki: Benetnik, Birs, Buhan, Lonzarič, Rajnar, Rigoni, Razzak in Rodman.

● Prijateljem balinanja, ki se uveljavlja v Radovljici kot eden najbolj privlačnih športov, se ni bati za prihodnost. Razen izredno uspešnih članov BK Radovljica, ki so se uvrstili v II. zvezno ligo, imajo dostojne naslednike v mladinskem moštvu v sestavi: Andrej Anderle, Matjaž Černe, Boštjan Mušič, Brane Debevc. Ta postava je v članski konkurenci 28. septembra v Lescah med 12 slovenskimi klubi premočno osvojila prvo mesto.

● Planinski koči pri Savici v Bohinju in pri Sedmerih jezih so 30. septembra zaprli. Triglavski dom na Kredarici bo do pomladi oskrbovan le zasilno.

Gneča

(foto: I. Kučina)

NAGRADNI SPISI OB LETOŠNJEM VLAKU BRATSTVA IN ENOTNOSTI

Na osnovi aprilskega razpisa Zavoda za šolstvo SRS – organizacijska enota v Kranju, so v vseh osnovnih šolah v radovljiški občini učenci pisali nagradne naloge o Vlakom bratstva in enotnosti. Ta bo 11. oktobra popeljal nekdanje slovenske izgnance k njihovim gostiteljem v Srbijo. Na OK SZDL Radovljica so spise svojih učencev poslale vse osnovne šole, razen iz Bohinjske Bistrice in Gorij. Ocenjevalna komisija, ki jo je imenovala predsedstvo OK SZDL, je imela dokaj težko delo pri določanju petih najboljših spisov. Po temeljitih presoji se je odločila za spise učenca Mirana Kresala iz osnovne šole dr. prof. Josip Plemelj z Bleda, učenca Veronike Jalen, Petre Černe in učenca Romana Poljaka iz osnovne šole F. S. Finžgar iz Lesc ter učenke Nade Primožič iz osnovne šole Stane Žagar Lipnica.

Učenci bodo za svoje izdelke prejeli knjižne nagrade in priznanja OK SZDL Radovljica, eden od njih

pa bo potoval z Vlakom bratstva in enotnosti v Srbijo.

JR

DOMOVINA JE NA – NAM VSEM DODELJENA

Pred 44. leti se je pričela najkru-tejša vojna, ki je terjala mnogo žrtev. Okupator je začel z zapiranjem in pobijanjem zavednih Slovencev, mnogo so jih odpeljali v koncentracijska taborišča ali jih izselili z njihovih domov. Med izseljenci je bila tudi moja stara mama in njeni starši.

Očeta so Nemci aretirali že maja 1941. Drugega julija so ga pripeljali domov po družino. S seboj so smeli vzeti 25 kg prtljage, 25 mark in hrane za dva dni na osebo. Časa za pravo so imeli samo eno uro. Po težkem slovesu od ostalih domačih so jih z drugimi izseljenimi družinami z avtobusom odpeljali v Vižmarje. Po temeljitom pregledu prtljage so jih namestili po sobah. Po štirih dneh so jih opolnoči strpali na vlak in prvi transport je odpeljal v Srbijo. Prispeli so v Valjevo, kjer so jih čakali okoliški kmetje in jih odpeljali na svoje domove. Nudili so jim vse, kar so imeli, ne da bi za to zahtevali kakršnokoli plačilo. Sprejeli so jih kot svoje brate, z njimi so delili svoj skromni kos kruha.

Med bivanjem v Srbiji so doživeli marsikaj – več hudega kot dobrega.

Bili so priča zbiranju prvih partizanov, doživeli so bombardiranje zloglasnih »štuka«, prodiranje nemške kazenske ekspedicije, ki je na svoji poti uničila prav vse in požgala številne vasi. S prtljago, ki so jo lahko nesli v rokah, so morali bežati pred Nemci. Spet so jih sprejeli kmetje v hribih, jim dali streho nad glavo in skromno hrano, ki je niti sami niso imeli dovolj. Skoro dva meseca so jedli samo krompir v oblikah, opoldne in zvečer ter čaj iz malin.

Ta čas so živeli brez vesti o dogajanjih v dolini, kajti tja si nihče ni upal, in z negotovostjo, kaj bo prinesel jutrišnji dan. Najhujša je bila skrb za svojece, ki so ostali doma: so živi, in zdravi, morda v taborišču ali izseljeni? Tem skrbem se je pridružila še bolezen stare mame, zlatenica in malarija. Bili so brez zdravnika, zdravil. Hoteli so se vrniti v vas, v dolino, a je bila med tem požgana. Odšli so v Valjevo, da bi bili skupaj z ostalimi Slovenci, ki so imeli tam svojo kolonijo.

Zivljenje v mestu je bilo precej drugačno, a veliko bolj nevarno. Otroci so hodili v šolo, se podili po ulicah in trgu – za vojno se niso do-

sti menili. Zato pa so bili starši toliko bolj zaskrbljeni. Moški si niso upali na ceste, da jih ne bi pobrali za talce, kajti streljali so jih skoraj vsak dan. Partizanske vrste so se množile in krepile, odporniške akcije proti okupatorju so bile vsak dan številnejše. Za vsakega ubitega ali ranjenega okupatorjevega oficirja so ustrelili določeno število talcev. Najprej so postrelili vse Rome, če pa je bilo talcev premalo, so zaprli ulice in pobrali vse moške, tudi mlade fante.

Tako življenje v negotovosti in nenehnem strahu je trajalo vsa štiri leta vojne. Večina se jih je vrnila na svoje domove, nekateri so ostali v Srbiji, mnogo jih je padlo v partizanih ali pa so bili ustreljeni kot talci. Stara mama se je s starši srečno vrnila domov. Velikokrat mi je o tem pripovedovala.

Sam, ki sem rojen v svobodi, ki brezskrbno živim v svobodni domovini, brez pomanjkanja, si ne morem predstavljati, kako bi prenesel vse te težave, strah in težke trenutke, ki so jih doživljali ljudje med vojno. Ubijali so jim svojece, otroke, starše, a niso klonili. Dajali so pomoč partizanom, jih oskrbovali s hrano, obleko, orožjem, municijo. V takih dejanjih se je kazala narodna zavest ljudi, da naši narodi ne smejo in ne morejo biti uničeni, poteptani, da morajo živeti naprej v miru in svobodi, ki so si jo končno priborili z velikimi žrtvami. Občudujem ljudi, ki niso klonili in ponosen sem, da sem del njih.

V današnjih časih pogum in hrabrost nista dovolj, potrebni sta predvsem pamet in preudarnost. Želim si, da bi tudi jaz imel te vrline, da bi bil dober in koristen član moje lepe domovine, ki so mi jo ohranili moji dedje.

Roman Poljak,
OŠ F. S. Finžgarja Lesce

PIKNIK IN SREČANJE JESENIŠKIH INVALIDOV

V soboto, 24. avgusta, se je 98 invalidov udeležilo V. tradicionalnega piknika, ki je bil obogaten s športom, srečelovom in zabavnim programom.

Invalidi so se že ob 11. uri zbrali pri Cicibanovem domu na Poljanah. Sončni dan jim je bil naklonjen. Po okusni enolončnici, ki so jo pripravili delavci Bolnice Jesenice je bila na vrsti rekreacija in zabava. Za zabavo je skrbel Trio Petercel, veselo pa je bilo tudi zaradi bogatega srečelova. Dobitke so prispevale delovne organizacije, trgovine in tudi privatniki. Srečelovu je sledila malica, ki so jo pripravili aktivisti društva. Tudi za žejo je bilo poskrbljeno.

Vsi udeleženci so se z zadovoljstvom pozno popoldan vračali domov. Za prevoz je spet poskrbel »Univerzal« Jesenice.

V mesecu septembru pa so se jeseniški invalidi v Beltincih srečali z invalidi pobratenega društva Murska Sobota. V soboto, 14. septembra, se jih je 33 odpeljalo z avtobusom Vatrostalne Jesenice v Beltince. Ob 10. uri se je pričel kulturni program

skupine iz KS Beltinci. DI Murska Sobota ima svoj mešani pevski zbor, ki so ga jeseniški invalidi z navdušenjem poslušali. Društvi sta si izmenjali tudi spominska darila. Jeseniško društvo je izročilo jubilejno plaketo s pisnim priznanjem, ki je bilo podeljeno na Jesenicah ob 15-letnem jubileju leta 1984 in »fotoalbum« s fotografijami srečanj članov pobratenih društev (v Dražgošah, podpis uradnih listin). Jeseniškemu društvu pa je bilo podeljeno pisno priznanje.

Naslednji dan so si ogledali Mursko Soboto in se odpravili v Moravske Toplice. Po kosilu pa so se udeleženci zadovoljni odpravili proti domu. Med potjo so se ustavili v Celju in si ogledali obrtniški sejem. V večernih urah so se vrnili domov.

Za organizacijo dvodnevnega izleta gre vsa zahvala soboškemu pobratenemu društvu in Vatrostalni Jesenici za prevoz, saj so bili stroški izleta za udeležence tako precej nižji.

nik

Slikarka Milena Stocca ob svojih slikah s slikarske kolonije železarjev SOZD Slovenske železarnice (foto: B. Blenkuš)

NAPREDEK SAMOUPRAVLJANJA JE ODVIŠEN TUDI OD SOŽITJA MED LJUDMI

Za izhodišče opisovanja nekaterih oblik odnosov med ljudmi v združenem delu, zlasti človeških odnosov, lahko vzamemo ugotovitev dr. Mirjane Ule: »Razvoj ljudi v univerzalne in ustvarjalne osebnosti, ki znajo kreativno posegati v svoje delo, ki dela nimajo le za sredstvo za doseg česa drugega, temveč za obliko samouresničevanja in razvoj resnično človeških medosebnih odnosov, so bistveni del in naloga podružbljene proizvodnje v samoupravni socialistični družbi. Od tega, koliko je dopuščena svoboda razvoja vsakega posameznika, uveljavljanje njegovih ustvarjalnih sposobnosti in koliko vsestransko spodbuja razvoj pristnih človeških in demokratičnih medsebojnih odnosov, je vse bolj odvisen sam obstoj samoupravne socialistične družbe.«

V procesu proizvodnje materialnih in duhovnih vrednot delavci razvijajo medčloveške odnose, ki so vpeti v delovne, družbenoekonomske in samoupravne odnose v združenem delu kot tudi drugje v naši samoupravni socialistični družbi. Medčloveški odnosi predstavljajo pomembno sestavino vseh vrst odnosov v združenem delu kot tudi v celotni družbi in so bistveni pogoj ne samo za obstoj, ampak tudi za napredek naše samoupravne socialistične družbe.

Na sedanji stopnji razvoja materialne osnove naše družbe in samoupravljanja pa marsikje pogosto prihaja do različnih oblik slabšanja odnosov med ljudmi, kar je povezano tudi s prekinitvami dela in konfliktnimi situacijami v združenem delu materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti. To pomeni, da so bili marsikje v preteklosti kot tudi v sedanjosti bolj ali manj neustrezni in zlasti »zaostreni« samoupravni in medčloveški odnosi. Ob tem lahko poudarimo in omenimo dovolj znane izkušnje in spoznanja, da razviti in dobri samoupravni in medosebnih odnosi predstavljajo pomemben motiv za doseganje višje produktivnosti dela in dobrega gospodarjenja. Lahko bi zapisali, da imajo v tem smislu tudi ljudski pregovori, domislice in reki svojo vsebinsko in stvarno moč kot npr.: »V slogi je moč«, »Človek je človeku tako potreben kot kruh«, »Nered in prepri st pogube izvir«, »Nižji od živali je človek brez človečnosti« itn.

Seveda moramo pri razvijanju delovnih, samoupravnih in medosebnih odnosov izhajati ali se oprijeti na marksistični nauk o družbi, ki poudarja vpliv družbenega materialnega bogastva in tehnično-znanstvenega napredka na humanizacijo medčloveških odnosov. Vendar je že Lenin spoznal, da tehnika v kapitalizmu v začetku humanizira človeške odnose, nato pa jih vse bolj dehumanizira. Znano je, da gospodstvo industrijskega kapitala vse vrste odnosov med ljudmi in celotno zgradbo družbe podreja maksimalizaciji proizvodnje in potrošnje, kar pogosto spremlja proces različnih oblik odtujevanja ljudi. Posledica je, kot piše dr. Hubert Požarnik, »da je delo danes vir neugodja, poraba pa vir ugodja. Ne samo, da delo danes ne daje veliki večini ljudi nobenega zadovoljstva, občutka identitete in kompetentnosti, ampak naravnost kvari človekove sposobnosti in degradira ljudi v služabnike strojev. Poleg tega industrijski način dela spreminja rezultate dela v blago, ki se anonimno porazdeljuje na tržišču in zato samo po sebi nima nič opraviti s konkretnimi potrebami proizvajalcev in kupcev.« (Alternative, poti in stran-

poti napredka, Ljubljana 1985, str. 38).

Za razvoj naše samoupravne socialistične družbe je povsem nesprejemljivo, da bi se socialnoetični vidik napredka umaknil tehnično ekonomskemu, kar bi nujno povzročilo dehumanizacijo dela in odnosov med ljudmi. To pomeni, da mora biti tehnični in tehnološki napredek v naši samoupravni družbi povezan s cilji humanega socializma, za kar se je zavzemal že Karl Marx. Le v takem primeru je moč zagotoviti vzpostavitev polne človekove osebnosti in usposobitev človeka, da najde enotnost in skladnost z drugimi ljudmi in prirodo. Uresničevanje vseh pogojev za uresničevanje bistva človeka in njegove osebnosti zagotavlja tudi razvijanje duševno zdravega človeka.

Revolucionarnim sprememba, ki so potrebne za humanizacijo sedanje tehnične družbe na Zahodu ter tehničnemu in tehnološkemu napredku na vzhodu, mora slediti tudi naša samoupravna socialistična družba. Ob tem je potrebno upoštevati, da tehnološki napredek, ki mora biti vpet v samoupravni razvoj naše družbe, pogosto določa stil ali kvaliteto življenja, organizacijo dela in družbe in tudi vrednotni sistem. Pri rešitvi iz krize v razvoju naše samoupravne družbe mora pomagati in vzpodbuditi določena ideologija, ki je ni potrebno iskati ali si jo celo izmišljati, ampak samo naprej izpopolnjevati in prilagajati potrebam sedanje in prihodnje prakse, to je teorija socialističnega samoupravljanja. Teorije in prakse samoupravljanja ne more zamenjati nobena kvazimarksistična teorija in antisamoupravna ideologija. Teorija samoupravljanja mora in mora predstavljati mobilizacijski in mobilni dejavnik, ki bo vplival ne samo na iskanje izhoda iz zastoja v razvoju naše družbe, ampak tudi na avtentično izražanje interesov in potreb delavskega razreda in dopolnjevanja samoupravne organizacije naše socialistične družbe. Mimogrede lahko omenimo, da ideološki prepored spremlja gospodarski vzpon Kitajske, medtem, ko je v ZDA še vedno v ideološki ofenzivi »reaganomika«, za katero je značilno, da je izbrala za nosilce razvoja najbolj agresivne podjetniške sloje ameriške družbe.

Ce teorija socialističnega samoupravljanja predstavlja teoretično izhodišče za spoznavanje in usmerjanje razvoja naše družbe, potem predstavlja tudi osnovo za razvijanje individualne in družbene zavesti in oblikovanja vseh vrst odnosov med ljudmi, med katerimi zavzema posebno mesto medosebni odnosi ali človeški odnosi. Samoupravljanja

ne moremo omejevati samo na sprejemanje samoupravnih odločitev o skupnih zadevah, ampak da vključuje tudi bolj človeško (zavestno in mnogostransko) delo in boljše medčloveške odnose v vseh družbenih skupnostih. To pomeni, da je v teoriji in praksi samoupravljanja vgrajen vrednotni sistem (etični), ki postavlja kot najvišje vrednote npr. človeka, delo, svobodo, samoupravljanje itd. Trditev, da samoupravljanje vključuje sistem vrednot, lahko potrdimo z naslednjo ugotovitvijo Jovana Đorotevića: »Samoupravljanje nenehno zahteva solidarnost med ljudmi, zavest o družbeni medsebojni odgovornosti, stalno kulturno in moralno revolucijo: boj zoper sebičnost, divji individualizem, izkoreninjenje vpliva malomeščanstva, idejne in duhovne primitivnosti in banalnosti, človeško nesramnost in agresivnost; odkrivanje zavistosti, privilegijev in prikritih težej po oblasti in samoljubnežev. Predvsem pa odpravljanje odnosov, ki obnavljajo staro in otežujejo nastajanje novega sveta in življenja.«

Samoupravljanje je klic, da se sile novega sveta, socializma, humanosti, borbenosti in ljudske plemenitosti, pripravijo in organizirajo z namenom, da človeška kooperacija in toplina prevladata nad samozivostjo, utilitaristično in vulgarno ravnodušnostjo; ter da bi se pokazalo, da je ljubezen človeka do človeka veliko varnejši pogoj za napredek in uresničevanje vseh in vsakogar — kot pa mržnja in razdvojenost, ne glede na to, koliko sta prirojeni. (Socializem in sloboda, Beograd, 1972, str. 275).

Zato je pojmovanje in razvijanje samoupravljanja brez upoštevanja medosebnih odnosov zgolj formalno ali navidezno samoupravljanje, medtem ko je pojmovanje samoupravljanja tudi kot kompleksa medosebnih odnosov življenjsko ali, kot bi lahko rekli, samoupravno samoupravljanje. Zato morejo in morajo človeški odnosi predstavljati posebno kvaliteto samoupravnih odnosov v združenem delu materialne proizvodnje in družbenih dejavnosti.

Ceprav obstaja večdimenzionalni pristop k obravnavanju medosebnih odnosov, je vendar potrebna omejitev na nekatere bistvene vrednote, ki so najtesneje povezane s samoupravljanjem. S samoupravljanjem se namreč uresničuje človekovo bistvo v delu, ki je ustvarjalno, univerzalno, zavestno, svobodno, družbeno in zadovoljstvo vzbujajoče. S tem sta povezani vrednosti enakosti in enakopravnosti, ki sta gotovo eni izmed najvišjih vrednot socializma in samoupravljanja. Uresničevanje enakosti se more gibanje v smeri zagotavljanja enakosti možnosti in pogojev za vsakogar kot npr. za izražanje sposobnosti, zadovoljevanja interesov, medtem ko je mogoče hitreje in realno uresničevati enakopravnost v sistemu socialističnega samoupravljanja (samoupravno odločanje, enakopravnost upravičencev itd.). Zato je smiselno, da izberemo iz gradiva o izhodiščih za pripravo 13. kongresa ZK naslednje: »Položaj in vloga delovnega človeka — samoupravljalca in občana ter njegova pravica, da suvereno odloča o vseh vprašanih svojega materialnega in družbenega obstoja, o vseh vprašanih svojega življenja in dela, pa tudi o vprašanih dohodka in osebnega dohodka v TOZD in v širši družbi, sta ključna za uresničevanje samoupravljanja kot resnično bolj demokrati-

čne, bolj svobodne in bolj humane družbene ureditve.« Zato vsaka oblika omejevanja samoupravnega odločanja delavcev in občanov predstavlja kršitev enakopravnosti kot vrednosti, ki je povezana z večino samoupravljalcev ter odločanjem o delu in rezultatih dela. Prav delitev po delu in rezultatih dela mora v sedanjih razmerah družbenoekonomskega razvoja priti dosledno do izražanja kot motiv za dvigovanje produktivnosti dela in ustvarjanje večjega dohodka ter za določanje mesta delavca v družbi, ki bo ustrezno njegovemu delu. Delitev po delu kot vrednota mora biti torej merilo delavčevega položaja v družbi, kar ustreza vsebinski zasnovi ustave in zakona o združenem delu. Za sedanji čas je značilno, da marsikje obstaja ne samo neustrezna delitev po rezultatih dela (težnja po uravnolovki), ampak tudi neustrezno moralno vrednotenje dela. Pod plaščem vrednotenja dela (materialnega, moralnega in socialnega) se ne more skrivati nedelo, lenost, neznanje, neodgovornost, prisvajanje rezultatov dela drugih, neznanje, neodgovornost, prisvajanje rezultatov dela drugih, uzurpacija delovnih obveznosti itd. V tem smislu bi lahko upoštevali pregovore kot so: »Delu čast in oblast«, »Delo je vir zadovoljstva«, »Kdor hoče živeti, mora tudi sejati« itn.

Posebno vrednost imata v naši samoupravni socialistični družbi kot sestavini sistema vrednot **enakopravnost med narodi in narodnimi manjšinami ter bratstvo in enotnost**. Uresničevanje te vrste enakopravnosti je predvsem odvisno od tega, kar je zapisano tudi v izhodiščih za pripravo 13. kongresa ZK: »Z uveljavljanjem sistema samoupravnega združenega dela in z zagotavljanjem osnov v družbenoekonomskem sistemu ter v razvoju in ekonomski politiki za dosledno povezovanje in združevanje gospodarskih subjektov na enotnem jugoslovanskem trgu se odpira možnost, da se nacionalni odnosi dosledno razvijajo na temeljih enakopravnega in svobodnega demokratičnega usklajevanja interesov narodov in narodnosti oz. republik in pokrajin. Toliko, kolikor postaja socialistično samoupravljanje in kolikor postajajo delavski razred in samoupravno združeni delavci nosilci nacionalnega interesa, nastajajo vse bolj tudi razmere in možnosti za zagotavljanje polne enakopravnosti narodov in narodnosti.« To pomeni, da se mora in mora enakopravnost kot vrednota uresničevati ne samo med posamezniki, v samoupravnih skupnostih, ampak tudi med narodi in narodnostmi ter med njihovimi pripadniki v vsej naši samoupravni socialistični družbi. S tem je neposredno povezano sožitje, solidarnost, bratstvo in enotnost, družbenost posameznika, enakost kot možnost, usklajevanje interesov, to je vse, kar naj omogoča tudi človečnost medčloveških odnosov v naši samoupravni socialistični družbi. Druga stran te vsebinske polarnosti medosebnih odnosov pa so neenakopravnost, egoizem, nacionalizem, sovraštvo, nesvoboda, kar je značilno za dežele, v katerih obstaja gospodstvo industrijskega kapitala.

Sestavina sistema vrednot v samoupravljanju je tudi **odgovornost**, ki jo v sedanjem času zelo pogosto omenjamo. Odgovornost (etična) ne more biti anonimna, abstraktna in nedoločena, ampak stvarna, individualna in kolektivna odgovornost.

Nosilce neodgovornega delovanja in obnašanja je potrebno sankcionirati in tudi s tem zagotoviti spoštovanje »reda«, zakonitosti in ustanovitvi v naši samoupravni socialistični družbi.

Navedli smo torej le nekatere vrednote, ki so povezane z medosebnimi odnosi v sistemu samoupravnih odnosov. Seveda pa bi mogli navesti še vrsto drugih vrednot in norm kot sestavin socialnega bivanja ljudi, kot npr. pogum, požrtvovalnost, revolucionarnost, itn. Vrednote in norme se lahko sicer spreminjajo kot npr.: pogum se je med NOB izražal v napadih na bunkerje, medtem ko se lahko danes izraža v spopadu s težavami in problemi, ki spremljajo razvoj naše samoupravne socialistične družbe.

Končamo lahko z ugotovitvijo, da mora samoupravljanje kot teorija in praksa predstavljati tisto gibalno silo, ki bo dosežke znanstveno-tehnološke revolucije povezovala z razvojem naše družbe in družbene zavesti ter uresničevanjem zgodovinskih ciljev in interesov delavskega razreda.

Srečko Krč

Pod žerjavom (foto: I. Kučina)

IZLET CIVILNIH INVALIDOV VOJNE GORENJSKE PO BELI KRAJINI

Člani medobčinskega društva CIV Kranj za Gorenjsko so letos odšli na izlet v Belo krajino. Ogledali so so Metliko in njeno veliko vinsko klet. Po Metliki jih je vodil znani humorist RTV Ljubljana Toni Garšperšič. V trgovini tovarne »BETI« si je marsikdo kupil tekstilne predmete po precej nižji ceni. Zanimiv je bil tudi ogled metliške gradu iz 18. stoletja, letališča pri Gradcu — prvega letališča med NOB. Le nekaj kilometrov od vasi je na griču vojaški avion, kot spomenik in simbol, da je bilo med vojno tam letališče. V Črnomlju, središče Bele krajine so pri spomeniku padlim žrtvam med NOB položili venec. Iz Črnomlja so se proti domu peljali po Partizanski magistrali mimo Stare žage in Žužemberka. Izlet je bil zelo zanimiv in si podobnih člani še želijo. (Tekst in foto: Jože Mrovljec).

PRIREDITVE OB TEDNU OTROKA

Ob tednu otroka Društvo prijateljev mladine Jesenice in gledališče Tone Čufar Jesenice pripravljata pester program za otroke jeseniške občine:

— v petek, 11. oktobra, ob 12. uri v dvorani na Dovjem: ERIK VOS: PLEŠOČI OSLIČEK, v izvedbi Prešernovega gledališča iz Kranja;

— v petek, 11. oktobra, ob 14. uri v Kranjski gori v telovadnici osnovne šole: ERIK VOS: PLEŠOČI OSLIČEK, v izvedbi Prešernovega gledališča iz Kranja;

— v nedeljo, 13. oktobra, ob 14.30 v dvorani na Breznici: H. Ch. Andersen: CESARJEVA NOVA OBLAČILA, v izvedbi lutkarja CVETA SEVERJA;

— v ponedeljek, 14. oktobra, ob 8. uri na Jesenicah v dvorani gledališča za vrtno lutkovno predstav VRTILJAK, v izvedbi lutkarjev CVETA SEVERJA;

— v ponedeljek, 14. oktobra, ob 9. uri na Jesenicah v dvorani gledališča za vrtno lutkovno predstav VRTILJAK, v izvedbi lutkarjev CVETA SEVERJA;

— v ponedeljek, 14. oktobra, ob 10. uri na Jesenicah v dvorani gledališča za šolo P. VORANC lutkovna predstav VRTILJAK, v izvedbi lutkarja CVETA SEVERJA;

— v ponedeljek, 14. oktobra, ob 12.30 na Jesenicah v dvorani OŠ Tone Čufar lutkovna predstav VRTILJAK, v izvedbi lutkarja CVETA SEVERJA;

— v ponedeljek, 14. oktobra, ob 13.30 na Jesenicah v dvorani OŠ Tone Čufar lutkovna predstav VRTILJAK, v izvedbi lutkarja CVETA SEVERJA;

— v tem tednu bo še ena lutkovna predstav CVETA SEVERJA na osnovni šoli na Koroški Beli.

AFORIZMI

Ubrani smo svobodo pred sovražniki — ne pa tudi pred osvoboditelji.

On je bil zvest idealom — ona idolom.

Preteklost nas uči, kaj nam pripravlja prihodnost.

Vsi molčijo — govori le nema statistika.

Kar gofijajte — s tem ne dokazujete, da ste svobodni, pač pa da ste nori.

Aforizme
Nedeljka Radlovića
izbral in prevedel
E. T.

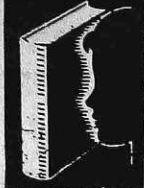
DELOVNI RED IZ LETA 1949

Člen 62.

ods. 18. Prepovedano je v delovnem času opravljati delo zase ali za drugo osebo brez dovoljenja!

ods. 25. Prepovedano je odnašati iz podjetja orodje, material in druge imovine podjetja!

Kazen za take prekrške je bila v najboljšem primeru denarna ali pa prenehanje delo v nižjo skupino. Pa danes?

Rolf HOCHHUTH: Ljubezen v Nemčiji. Založba Obzorja 1985

Pri presojanju knjig po naslovu ne moremo biti nikoli dovolj previdni. V našem primeru se pod razmeroma vabljlivim naslovom skriva precej težek tekst. To omenjam zato, ker si ne želim nespornostim z bralci. Mislim, da jih bo precej, ki bodo brali to knjigo z zanimanjem; vendar to zanesljivo ne bodo tisti, ki jih sicer premajajo naslovi tipa Ljubezen ... (itn.). Zgodba o ljubezni med Poljakom Stasiekom in Nemko Pauline je namreč vpeta v zgodovinska premisslavljanja o nekaterih doslej manj znanih aspektih druge svetovne vojne, o ozadju, ki si zaradi nedostopnosti nekaterih tajnih arhivov še niso utrla poti v javnost.

Izkazalo se je, da tudi tisti, ki so prebrali na ducate knjig o zadnji vojni, še marsičesa ne vedo; da ne pozabijo niti nekaterih temeljnih dejstev. To velja — pa čeprav, jasno, v dosti manjši meri, tudi za Zahod. Vendar se stvari tudi tu spreminjajo. No v Vojni in spominu (o tej knjigi sem poročal pred kakšnim mesecem) je avtor razgrnil panoramo zadnje vojne na ne vem koliko straneh. Ljubezen v Nemčiji je nasprotno razmeroma kratko delo, pa vsebuje veliko število zanimivih in tudi novih dokumentiranih podatkov. Vse pa se spleta okrog žalostnega, a s stališča svetovne zgodovine neznatnega dogodka. Wouk v Vojni in spominu opisuje grozote uničevalnih taborišč pa veličastje pomorskih bitk — največjih v zgodovini sveta. Hochhuth opisuje neznaten drobec, ki pa po svoje dobro reprezentira celoto; njegov postopek je torej metoničen. Vendar ob njem pravi tako premišljeno o širših vidikih. Če nam v nekem poglavju slika prvo fazo te vojne kot dvoboj dveh osebnosti (Churchilla in Hitlerja), se to ne dogaja zato, ker bi navedeno pripisoval odločilen pomen ravnanju zgodovinskih osebnosti, pač pa verjetno iz potrebe, da prikaže nepregledne dogodke strnjeno.

Tudi sam sem bom v tem poročilu poslužil njegove metode in vam pokazal samo nekaj drobcov, ki naj predstavljajo to knjigo, nakažejo bralcem vozišča, ki bi jih utegnili zanimati.

Najprej nekaj besed o ljubezenski zgodbi, ki naj bi bila jedro knjige. Kot mogoče veste, so bili med vojno skoraj vsi za delo sposobni Nemci v vojaških uniformah: na fronti in v sestavi okupacijskih enot po Evropi (pa v Severni Afriki). V tovarnah, na poljih in drugod so jih nadomeščali delavci iz priključenih, zasedenih in zaveznih dežel. Mnogi med njimi, na primer Poljaki, so bili po statusu približno na istem kot staroevski sužnji. Na primer: niso smeli sedeti za mizo s svojimi gospodarji. Druženje z njimi ni bilo dovoljeno. Če so oblasti štele za dokazano, da je prišlo do SO (to je spolnega občevarja) med delavcem s Poljske in Nemko, je bil on obešen brez sodnega postopka, ona pa je šla za dve leti v kate (to je v koncentracijski taborišče).

Tako je bilo s Stasiekom in Pauline. V vasi, kjer je ta mladi Poljak delal kot razvažalec premoga, so bili pripadniki višje rase precej človeški, nacionalizem jih še ni utegnil dovolj prevzgojiti; vsaj vseh ne. Tako so s prikupnim mladeničem, ki je lepo govoril nemško, ravnali kot z enim svojih. Njegova sosedica (Pauline) pa je celo privolila v ljubezensko razmerje. Pri tem ni šlo zgolj za skok čez plot slamnate vdove. (Pauline je bila mati dveh malih otrok, njen mož je bil kot vojak na Holandskem.) Da je šlo med njima za nekaj več, lahko sklepamo po tem, kako neprevidezno sta ravnala. Tako ju je zaneslo, da sta postala slepa za nevarnost. Nevarnost pa sta poznala. Vedela sta za primer iz sosednjega kraja, ko je mlada Nemka, ki je zanosila s tujim delavcem, napravila samomor.

Kot rečeno: gre samo za neskončno majhen delček celotnega zla, ki ga je Nemčija in Evropa prinesla nazem; vendar nam okoliščine te afe-re z veliko jasnostjo osvetljujejo bistvo nacistične vladavine; totalitarno državo, vpletenost prebivalstva v njene zločine, popolno (morda le navidezno) pozabo vseh sodelujočih, ko je avtor kasneje (mnoga leta po vojni) iskal priče in jih spraševal o dogodkih.

In zdaj še vzorec tega, kar lahko zveemo v knjigi o dogajanju »izza kuhinjskega«. Churchill v dvanajstih knjigah svojih spominov (v slovenščini imamo samo izveček) ni razkril vsega o vojni, tudi vsega tistega, v kar je bil osebno vpleten, ne. Tako ne omenja

Poljaka, ki je Nemcem ukradel enigmo, nemški šifrirni stroj. (Knjigo o tem, kako je prav ta enigma pomagala zaveznikom pri vodenju vojne, imamo tudi v slovenščini.) Zelo zanimivi so Hochhuthovi prikazi, kako je Churchill dobil bitko za Anglijo s tem, da je trikrat zapored prelisčil Hitlerja. V eni izmed teh potegavščin gre za pritegnitev Jugoslavije v vojno. Še bolj shrljivo se sliši, kako je isti proslavljeni voditelj s pretanjenimi psihološkimi (in hkrati vojaškimi) posegi pripravil svojega nasprotnika do tega, da je poslal bombnike ned London. Churchill je premišljeno nastavljal uničevanju lastno civilno prebivalstvo, s čimer so bila rešena letališča in tovarne letal. Ta

resnično nevihteška poteza je imela vsekakor usoden pomen.

Malo drugače pa je bilo z bombardiranjem nemških mest, zlasti še z znanim množičnim pobojem v Dresdenu tik pred koncem vojne, (katere-mu je ameriški pisatelj K. Vonnegut posvetil svojo Klavnico 5). Kogar za-nima, naj sam prebere Hochhuthova stališča o tem.

Torej, več politiziranja kot romantične zgodbe. To bi se ujemalo s tisti-mi teorijami o romanu, po katerem roman ni toliko pesniška zvrst kolikor sredstvo za širjenje avtorjevih idej, torej za propagando. Morda — v tem primeru — bolj za ugotavljanje neuprijetnih (ne vsem prijetnih) resnic.

M. H.

ODLOMEK IZ KNJIGE

»Herbert je bil ravno buđen!« je šepnila Paulina — Stasieku se je od strahu skoraj ustavilo srce. Kajti šele ko je slišal, jo je zagledal: kljub svetli spalni srajci in mesecu, ki je imel nekam pomečkan obraz, kakor bi bil pretepen, se je njena postava na nočno črno dvorišče komaj ločila od belega podboja, ob katerem ga je trepetajoč od mraza in skoraj še speč čakala, da ne bi vstopil: drugače mu nikoli ni odprla vrat, samo zaklenila jih ni, in nikoli ni slišala, ko je prišel: s poljubi jo je sicer hitro zbudil, a vedno je dolgo trajalo, preden je bila res »tu«, tako da jo je enkrat dobre volje vprašal: ali vse ženske spijo tako trdno kot medvedje pozimi?

»Medved si ti!« je zamrmrala, ko je končno lahko mrmrala. »Prav tako velike šape imaš in prav tako tiho se plaziš, in kadar me zgrabiš, si prav tako hiter in divji. Pa tudi težak si kot medved!«

Prestrašeno je šepnil: »Sem ti pretežak?« In morala se ga je oprizeti z vsemi štirimi, da je obležal na njej, kar ji je bilo zelo všeč. »Bil je namreč boječ obziren: nikoli ji ni mogel nič podariti; vedel je, da ji ne more pre-gnati slabe vesti, ker vara svojega moža — vsak teden je prišel nov paket; in ti paketi so bili kamen spotike med njima; njej se je zdelo tako rekoč samoumevno, da mu je ponu-dila jesti tudi od tistega, kar ji je mož pošiljal iz Nizozemske in kar je bilo dosti okusnejše kakor vse, kar je bilo mogoče kupiti tu — on pa ni ničesar vzel. To jo je zelo prizadelo — in zaradi njene nepričakovane iro-ničnosti je dolgo molčal: »Jaa, ženo mu lahko vzameš, ne pa treh grižlja-jev deltskih medenjakov!«

Zdaj je počepnil pred njo in ji obul svoje čevlje, kajti bila je bosa. Ni pa je mogel ogrniti s suknjičem, da bi jo ogrel, saj ni imel na sebi, kadar se je tihotapil k njej, nič razen srajce in hlače in čevljev — sicer pa suknjiča tudi ni potrebovala, ni je zeblo, ker je bila noč meglena in vlažna, ampak zato, ker je napol spala.

Otroku se je najbrž kaj sanjalo, zbudila sem se, ker je zajokal, »mu je šepetaje razložila, »a takoj je spet zaspal.« Torej bi lahko šla v posteljo kakor sicer — a Stani je čutil, da je Paulini zoprno, da bi se vrnila v hišo. Rekla je, kakor da si očita kriv-do, in kdo ve, ali ni bila res kriva: »Kaj neki se mu je sanjalo, da se je zbudil z jokom?« Stasiek se je kratko zasmejal in skomignil z rameni: »Kot otrok sem se v sanjah bolj bal konj kakor čarovnik. Dobro se spominjam, da je nekoč oče prišel k moji postelji, ker so me v sanjah plašili konji. In zdaj sem kočijaž! Pridi — Med pogovorom ji je s svojima orjaškima rokama pokrtil skoraj ves hrbet, da bi jo ogrel, vendar je bila še vedno topla od postelje. Zdaj jo je vzel v naročje, tako da je njena rama počivala ob njegovi desnici, in jo odnesel tistih sedem korakov, kolikor je merilo malo dvorišče, pod edi-no drevo, ki je stalo tam, bomo, od cementnih tal utesnjeno hruško, in se z njo usedel na vrno klop in ji začel masirati meča, ker so postala hladna in so bila tako priročno.

»Ne gre več, Stani,« je rekla šibko in zelo tiho, vendar je z odprtimi usti slonela ob njegovem kratkem, čokatem vratu, kakor da misli za zmerom ostati tu. Stani je molčal, ker je vedel, kaj bo zdaj prišlo — in čeprav se zaradi tega nikoli nista prepirala, ga je vendarle potrl vsa-kič, kadar je pomislil nanjo: Paulina mu je dala v zadnjem času čutiti, da si ne želi, da prihaja k njej! Da je sa-mo prešibka, da bi mu rekla ne, ker se ji Stani smili v svoji osamljenosti in nepotešenosti. Tega pritiska se je znebil samo za tistih štirideset ali šestdeset minut, ko se je dogajalo ti-sto, zaradi česar je prišel — kajti do-gajalo se je tako, da si mu ni bilo treba očitati, da se mu Paulina daje iz sočutja, iz materinskosti! V tej uri

je bilo problematično samo to, da so stene imele ušesa: bolehnata sosedata gumbastimi očmi, ki so bile trde in črne kakor cev pištole, in katere moža prav tako ni bilo doma, ker je bil pri luftwaffe, ni stanovala v sosednji hiši, ampak celo v sosednjem stanovanju! In Paulina, ki se je tako počasi prebujala — je med naslodo po-stala glasna. In svojih krikov kajpak ni slišala. In kljub blazini, ki je dušila njene krike, kadar ni svoje sle izhropla v njegove dlakaste prsi, so bili ti kriki še zmerom tako glasni, da so pomenili smrtno nevarnost! Stanija pa so ti kriki osrečili, saj so mu dali gotovost, da ga Paulina uživa prav tako divje kakor on njo ... in da nikakor ne more biti fant, ki bi bil lahko njen sin, pa se mu udaja! A Paulina je bila nočjo potrtja bolj kot kadarkoli prej. Šepnila je: »Tale zra-ven je prišla snovi v trgovino, čeprav je že jutraj kupila vse, kar potrebu-je. Očitno je prišla samo voljati ...« Stani je rekel: »Ja, videl sem jo.« Paulina je nestrpno odvrnila: »Saj pravim: okrog šestih je prišla samo zato, ker je hotela tebe videti pri me-ni. In kako te je pogledala, s fosfor-jem v zenicah: ta bi takoj šla s tabo v posteljo, saj kar hlepi po moškem. In ti si tako krepak — ona to dobro ču-ti.« Paulina se je prižela k njemu, kakor da ga noče prepustiti sosedu.

»Saj sme! Sme me videti, ko vla-čim zaboje — to mi je vendar dovo-ljeno. Le kako bi ti nosila vreče krompirja in ...«

Paulina je rekla: »Dejala pa mi je tudi, to je res lepo, da zvečer niste sami, ali Poljak dobro govori nem-ško? Jaz sem ji osorno rekla: Poljaka pri Melchiorjevih ob devetih zapro! A ona si ni mogla kaj, da ne bi ven-darle rekla: A takooo — nisem vede-la, da so Melchiorjevi tako strogi s svojima Poljakoma. Jaz sem rekla, Melchiorjevi niso strogi, tak je pač predpis. Vendar nikar ne dvomi, da naju dveh ni slišala! Stani je mol-čal, okužen od njenega strahu. Po-tem je rekel: »Poljsko nisem govoril, jaz ...«

Paulina se je šibko nasmehnila: »Kaj pa veš, kaj veva — kaj vse go-voriva med tistim!«

Zdaj se je nasmehnil tudi on in nepričljivo rekel: »Mogoče te je ... mogoče te je slišala s kakim moškim, gotovo, ja. Vendar ne ve, da sem bil to jaz!«

»Kdo pa naj bi bil, če ne ti!« je re-kla Paulina. »Tu vendar ne blizu ne daleč ni nobenega moškega, s kate-rim bi žensko v postelji lahko sliša-li ... Zdaj sem mirnejša kakor v so-bi, ker je med nama in tisto nevarno mrho še hišni zid, a kljub temu sme-va samo šepetati.«

Še vedno je sedela na njegovih ko-lenih, zdaj jo je vprašal: »Te zebe?« in ona je rekla: »Še ne —« in Stani jo je dvignil in jo posadil na klopco in šel bos sem ter tja po dvorišču, tako da ga v temi ni več videla, šel je tudi k zidu, ki ga je moral preplezati, ka-dar se je vračal k Melchiorjevim; zdaj je bil prepričan, da za zidom ni nikogar, tega se tudi ni bal. Ko se je vrnil k njej, si je bila sezula njegove čevlje in s spodvitimi nogami sedela na klopci, z rokami si je objemala kolena, zeblo jo je. Medtem ko si je slačil srajco in hlače, da bi iz njuju naredil blazino, je rekel: »Vstani!« in jo položil na klop. Pod zadnjico ji je podložil svoje tople šape, ki so bi-le velike kot kosi kruha na kmetih. Njena zadnjica je bila zdaj tako mr-zla kot prej njena meča — ta so zdaj, ko je klečal pred njo in jo ljubkoval z usti, visela čez njegove rame. Z ro-kami je lahko mršila samo njegove lase, čeprav je hlepela po vsem nje-govem čudovitem mladem telesu — njegovo telo pa je zdaj potrebovalo predvsem za veliko odejo, ki jo je ščitila pred čedalje večjo sušnostjo, da bi se umaknila v jelekno varno zakonitost brez ljubezni.

Srečal sem jo na kolodvoru, potem ko sem zamudil prvi jutranji vlak in čakal na naslednjega.

»So to Jesenice?« me je vprašala in pokazala na eno od obledelih pano-ramskih fotografij, ki že od pamtive-ka visijo v čakalnici.

»Ne, Most na Soči,« sem rekel.

»Kje pa je to?«

»Blizu Nove Gorice.«

»Da, poznam Novo Gorico. Tam imam brate in sestre,« se je razžive-la. Bila je visoka, zajetna ženska poznih srednjih let, izrazitega obra-za in izrazito sinjih oči. Ko je zvede-la, da sem namenjen v Koper, je re-kla, da tudi Koper pozna in da ima tudi tam brate in sestre — pa da ute-gne biti zdaj poleti tam zelo živahno in veselo in ali imam kaj proti, če gre z mano.

Nič nisem imel proti. Nesel sem ji kovček in tudi njej pomagaj na vlak. Odpeljali smo se. Bil sem utrujen in sem kmalu zadremal, ona pa se je nagibala k oknu in strme občudovala vrhove Karavank, ki so žareli v jutranjem soncu. »Tako lepo je pri vas,« se je zasanjala. »Najraje bi kar ostala tukaj.«

Potem je odprla notes, za katerega je rekla, da ima v njem zapisane na-slove svojih bratov in sester. Naslo-vov je bilo več sto: iz več držav, in tudi iz Jugoslavije: Kikinda, Zrenja-nin, Slavonski Brod, Zagreb, Lju-bljana, Jesenice, Nova Gorica ... »Mi smo adventisti, vsi smo ena sa-ma velika družina,« mi je zaupala,

ker sem se čudil, odkod ji tako šte-vilno sorodstvo. »Ta svet je od Sata-na. A prišel bo Jezus in nas popeljal v božje kraljestvo ...« Polglasno je začela peti neko nabožno pesem, jaz pa sem znova utonil v dremež ...

V Ljubljani sva prestopila na ko-prčana. Bil je nabito poln šolske mladeži, ki se je odpravljala na leto-vanje. Svoji sopotnici sem komaj našel sedež, medtem ko sem sam vsopot stal na hodniku. Ženski otroci očitno niso bili prav nič nadležni: na ves glas se je smejala, živahno krtila z rokami in jim ponujala čokolado.

V Kopru je bilo zelo vroče in so-parno. Zdaj je bila tudi Kristina — tako je bilo namreč ime moji sopot-nici — že izmučena od dolge vožnje in neprespanske noči. Lovila je sapo in na bledem čelu so ji stale kapljice potu. »Ne počutim se dobro,« je dahnila, »tukaj v prsih me tišči ... Na-zaj grem ... Kdaj pelje vlak?«

»Kam nazaj?«

»Nazaj — k svojim bratom in se-stram ... Ta svet je od Satana ... Hvala vam za vse ... Molila bom za vas ... Srečno ...«

Pražim se na soncu, namakam se v morju in nalivam s pivom, med-tem ko Kristina Tauber, 58, Poljaki-nja z nemškim potnim listom, čaka na božje kraljestvo, tavajoč po svetu išče svoje brate in sestre in otrokom deli čokolado.

Edo Torkar

RAZSTAVA DELAVSKE USTVARJALNOSTI V POČASTITEV DNEVA NOVATORJEV

Jutri, v petek, 11. oktobra, bodo ob 18. uri v razstavnem salonu DOLIK s krajšim koncertom moškega pevskega zbora Društva upokoencev Jesenice odprli razstavo delavske ustvarjalnosti v počastitev 12. oktobra — dneva novatorjev. Razstavo sta skupaj pripravila razstavni salon DOLIK in Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav Jesenice.

Tudi letos je razstavni salon DO-LIK na pobudo Društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav v svoj razstavni program uvrstil razstavo pod naslovom »Delavska ustvarjal-nost«, v počastitev dneva novatorjev — 12. oktobra. Društvo izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav želi tudi na ta način na območju občine spodbujati in pospeševati inventivno in inovativno dejavnost, kot ustvar-jalni proces, ki naj bi ga delavci doživljali pri svojem delu. Resnici na lju-bo pa moramo reči, da prizadevanja DIATI nimajo pravega odmeva v or-ganizacijah združenega dela, razen v Železarni Jesenice, čeprav sodijo na področje opiranja na lastne sile, oziroma ofenzivnejšega uveljavlja-nja sodobne proizvodnje in poslova-nja ter naše odprtosti v prihodnost.

Na razstavi je predstavljena ustvarjalnost delavcev na področju proizvodnega dela in umetniškega izražanja. To sta dejansko sestavini naše kulturne politike, kot jo opre-deljujeta program zveze komunistov in ustava, ki vključuje tudi kulturo dela. V pravilnem pojmovanju kultu-re dela pa pravzaprav tiči odgovor na tak ali drugačen odnos do ustvar-jalne dejavnosti. Kajti mnogokje kulturo dela, kot sestavino kulturne politike, pojmujejo »zgolj kot dodajanje kulture dela, kot kulturno sce-nerijo, ki le od zunaj nekoliko olepša in požalstni delo, ne pa kot ustvarja-nje pogojev in sredstev za takšno pojmovanje dela, za takšne proiz-vodne odnose, tudi za takšno raven tehnologije in organizacije dela, da bo delavec doživljal svoje delo kot ustvarjalni proces, v katerem uresni-čuje svoje zamisli in razvija svoje ustvarjalne sposobnosti, ne pa kot mučno breme ali sredstvo za golo

preživljanje«. (Boris Majer O nalo-gah zveze komunistov v kulturi in kulturni politiki.)

Seveda je tu mišljeno »svobodno združeno delo, osvobodeno vseh izko-riščevalskih razrednih odnosov, delo kot najgloblja človeška potreba, v ka-teri se človek potrjuje kot človek, v kateri razvija vse svoje ustvarjalne sile in sposobnosti. Takšno delo in predvsem ustvarjanje razmer in od-nosov, v katerih bi bilo delo vsakega človeka lahko takšno, se pravi ustvarjalno, doživljano kot najgloblja človekova potreba in ne le kot sred-stvo za zadovoljevanje drugih njego-vih potreb, ni le daljni cilj našega družbenega razvoja, temveč je in mora biti že danes najpomembnejša družbena vrednota, ki jo skušamo uresničiti, in kot vrednota eden po-glavitnih ciljev kulturne politike zve-ze komunistov ... Le takšno pojmo-vanje dela nas lahko izveleče tudi iz današnje gospodarske, kulturne in ne nazadnje vrednostne krize ter nas požene na višjo znanstveno, teh-nološko, organizacijsko, gospodar-sko in kulturno raven«. (isti avtor)

Pričujoča razstava je le ena izmed zunanjih manifestacij Društva izu-miteljev in avtorjev tehničnih izbolj-šav Jesenice, da bi z njo opozorili na pomen delavske ustvarjalnosti in spodbudili tovrstna razmišljanja v organizacijah združenega dela na našem območju.

Razstava »Delavska ustvarjal-nost«, na kateri so prikazane tehni-čne novosti in izboljšave ter likovna dela delavcev jeseniške občine, bo odprta do vključno 23. oktobra vsak dan, razen nedelj in praznikov in so-bot popoldan, od 9. do 12. ure in od 16. do 19. ure.

DOLIK SKUPINSKO RAZSTAVLJA V LITJI, JANKO KOROŠEC SAMOSTOJNO V DOBRNI

V petek, 4. oktobra, so v Litiji odprli skupinsko razstavo slik članov li-kovnega kluba DOLIK DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice, v Dobrni pa ima hkrati 15. samostojno razstavo član DOLIKA Janko Korošec.

Jeseniški likovniki se tokrat prvič predstavljajo s skupinsko razstavo v Litiji, od koder jo bodo ob koncu me-seca prenesli v Trbovlje. Na razstavi sodeluje šestnajst slikarjev z 39 sli-kami, in sicer: Rudolf Arh, Ivanka Arzenšek, Franc Berce, Branko Ču-sin, Franc Dolinšek, Evgen Guštin, Nika Hafner, Janko Korošec, Pavel Lužnik, Tine Markež, Rudi Reich-man, Draga Soklič, Milena Toccia, Tone Tomazin, Cveto Velikajne in Marjan Židanek. Med deli prevladu-je krajina, po izvedbeni strani pa olja, poleg akvarela, tempere in kre-de. Slike za razstavo so izbrali stro-kovnjaki.

Janko Korošec se tokrat že petnaj-stič predstavlja s samostojno razsta-vo, in sicer že drugič v zdravilišču Dobrna. Na razstavi v Dobrni pred-

stavlja 25 svojih del, predvsem kraji-no, sicer pa je letos to že njegova če-tirta samostojna razstava. Doslej se je s samostojnimi razstavami pred-stavil na Bledu (dvakrat), v Elanu v Begunjah, v Iskri na Blejski Dobravi (dvakrat), v Dubrovniku, Ljubljani, Radovljici, Trzinu, Zagorju, Zrenja-ninu, Čateških Toplicah, Kranju in dvakrat v Dobrni. Slikar tudi redno sodeluje na vseh skupinskih razsta-vah DOLIKA.

Jeseniške Dolikovce le še štirje meseci ločijo od njihovega velikega jubileja, 40-letnice neprekinjenega delovanja, ki jo bodo praznovali fe-bruaria prihodnje leto. Podatki ka-žejo, da bo letošnje leto eno uspeš-nejših glede razstavne dejavnosti, kar je lep uvod v praznovanje viso-kega jubileja.

SMOLETOV VARH V PORABJU NA MADŽARSKEM

V ponedeljek v zgodnjih jutranjih urah smo se vrnili z gostovanja na Madžarskem igralci jeseniškega gledališča. Tri dni smo bili gostje porabskih Slovencev na Madžarskem.

V ozkem pasu med Jugoslavijo, Avstrijo in Madžarsko je še šest vasi, v katerih živi približno 5.000 Slovencev. Tem Slovincem je bil tudi namenjen kulturni program, ki so ga pripravili glasbeni ansambel folklorne skupine Tine Rožanc iz Ljubljane, eksperimentalni orkester Gledališče čez cesto iz Kranja in Gledališče Tone Čufar iz Jesenice.

V petek zjutraj smo naložili opremo in prtljago v majhen star avtobus najprej Jeseničani. Pošteno povedano, vse skupaj je bilo precej v megli in podatkov o tem, kam gremo in kako, nismo imeli. Vedeli smo le, da gremo v Porabje in da moramo v Kranju pobrati skupino iz Kranja.

V Kranju je postalo živahno. Prijetna skupina Gledališča čez cesto se je vkrcala in »odbrzeli« smo proti Ljubljani. Čeprav veljamo Gorenjci za vase zaprte ljudi, smo zelo hitro našli skupni jezik in prva skupna akcija je bilo izbiranje imena našemu avtobusu. Ker je na avtocesti dosegel hitrost 90 km na uro, smo se odločili, da ga krstimo za Modrega dirkača. V Ljubljani smo sprejeli še naslednje potnike: to sta bila naša uradna spremljevalca, predstavnik Zveze kulturnih organizacij Slovenije in pet članov ansambla folklorne skupine Tine Rožanc. Po prvi, mogoče majhno neprijetni tišini, je predstavnik ZKO Slovenije predstavil vsako skupino posebej in povedal nekaj o namenu obiska v Porabju ter o samem potovanju. Do Maribora, kjer se nam je pridružil še ravnatelj osnovne šole Vuzenica, smo se že spoznali in Modri dirkač je ubral smer proti Murski Soboti in jugoslovansko-madžarski meji.

Za nas Gorenjce, posebej Jeseničane, je vse skupaj izgledalo čudno. Cesta, ki pelje do mejnega prehoda, je bila skoraj prazna. V mislih smo jo primerjali z našima prehodoma Koren in Rateče, kjer je vsak dan živo kot na sejmu.

Mejni prehod Hodoš! Naši obmejni delavci so nam povedali nekaj formalnosti, ki jih je treba upoštevati, da ne bi prišlo do kakršnihkoli težav. Še »Srečno!« in odpeljali smo se do zapornice na madžarski strani. Madžarski obmejni uslužbenec nam je pregledal potne liste in s pomočjo svojega kolege, ki je poznal nekaj sr-

bohrvatskih besed, razložil, da na njihovem prehodu lahko zamenjamo pet tisoč din v forinte.

Ko so bile uradne zadeve urejene, smo lahko zapustili avtobus, zamenjali denar in popili prvo kavo, pripravljeno na madžarski način. Na mejnem prehodu nas je počakala tudi uradna predstavica deželne zveze južnih Slovanov — Irena Pavlič, ki je bila naša vodilka v času našega bivanja na Madžarskem. Modri dirkač je ubral smer proti Monoštru, kjer smo bili potem tri dni nastanjeni v dekliškem internatu, ki je bil v času vikenda seveda (fantje so rekli žal) prazen.

Pokrajina ob meji je redko naseljena. Velika polja, precej gozda, predvsem iglavcev, znamenja ob poti, to so bili prvi vtisi. Hiše kockastih oblik, obkrožene z majhnimi vrtovi, ograjenimi z močnimi ograjami in obvezno vhodno lesno ter veliko cvetja so nas spremljale do Monoštra. To je prvo večje mesto ob meji. Madžari v tem mestu razvijajo močno industrijo. Tovarna svile je ena največjih v Evropi, tam je tudi tovarna poljedelskega orodja in velika lesna tovarna. Mesto nima dovolj delavcev in v teh tovarnah se zaposlujejo med drugimi tudi Slovenci iz okoliških vasi. Mesto je razmeroma čisto, vidiš pa lahko zelo stare stavbe in tudi precej novogradenj. Znano je po monošterski bitki (bitka s Turki) in v cerkvi svetega Vinceja je na stropu freska, ki to bitko upodablja. Med porabskimi Slovenci kroži veliko legend, vezanih na to bitko. Mesto je v lanskem letu dobilo novo moderno šolo, ki jo obiskuje šeststo učencev. Predstava kranjske skupine je bila namenjena otrokom in prav v tej šoli so se prvič predstavili. V polnem večinamenskem prostoru je zazvenela čista slovenska beseda in pesem. S prisrčnim nasmehom, aplavzom in narečno pobarvanim »hvala« so nas otroci pospremili k našemu Modremu dirkaču in odpeljali smo se v vas Gornji senik, kjer je bila v njihovem kulturnem domu prva jeseniška predstava. Za marsikoga je knjižnica slovensčina precej trd oreh, ker je njihov jezik precej narečno pobarvan. S poudarjeno mimiko in počasnim govorjenjem smo dosegli, da so nas razumeli in to je potrdil aplavz

na koncu. Po naši predstavi so jih razveselili še fantje ansambla Tine Rožanc s poskočnimi vižami. »Še pridite!« so nas vabili ob slovesu.

V soboto sta nas Modri dirkači in naša vodilka odpeljala v bližnje mesto Szombathely na ogled in v »muzej hiš«. V parku poleg Szombathelyja so Madžari postavili staro vas. Hiše pokrite s slamo, snežno belo pobeljene, ročno izdelano pohištvo, poljedelstvo in kuhinjsko orodje, lončarija, ročno izdelana posteljina — vse to postavljeno v hiše z močno pohojeno steptano zemljo namesto lesenih tal — vse to je res nekaj posebnega. Lepo oskrbovane travnate površine in cvetni nasadi ter kaj hitro zapeljejo v pravično preteklost.

Dopoldne je hitro minilo in popoldne so nas že čakali v Slovenski vasi. Tudi tokrat je bil odziv publike enkrat in nehoti se razneži toplina in hvaležnost teh ljudi, ki smo jim prinesli slovensko besedo in pesem. Obvezno cvetje in prisrčen stisk roke.

V nedeljo dopoldne smo si ogledali pokrajinski muzej, obiskali starega izdelovalca lončenih izdelkov in pri njem pripravili tudi precej forintov. Izdelki tega starega moža so izvirni, prijetni za oko in kar prav so nam prišli, saj je vsak od nas želel prinesiti nekaj, kar ga bo spominjalo na Madžarsko.

Popoldne smo odigrali še dve predstavi v bližnjem kulturnem domu. Ob osmih zvečer smo, polni različnih vtisov in seveda močno utrujeni, posedli v našega Modrega dirkača ter se s »HVALA IN ŠE KDAJ NASVIDENJE« poslovili od naših gostiteljev.

Mejni prehod Hodoš in še zadnja dva pregleda potnih dokumentov. Zadelo je po avtobusu »Jaz pa pojdem na Gorenjsko« in pa Slovenija, od kod lepote tvoje, naš Modri dirkač pa je ubral pot proti domu.

Utrujenost je opravila svoje in v avtobusu je zavladala tišina, čeprav ne za dolgo. Ustavljali smo se v obratnem vrstnem redu in na vsaki postaji nas je bilo manj. Kar čuden občutek nas je prevzel, ko smo morali seči v roke prijateljem, s katerimi smo se spoznali pred samo tremi dnevi, pred tremi dnevi, polnimi doživljenj in skupnega kulturnega poslanstva, ki so nas povezali med seboj in prav to je tisto, kar poleg spominov ostane samo naše.

ac

VAŠA — NAŠA MATINEJA, sezona 1985/86

— petek, 11. oktobra, ob 12. uri v OŠ MOJ-STRANA;

— petek, 11. oktobra, ob 14. uri v OŠ Kranjska gora igrice Erika VOSA »PLEŠOČI OSLEČEK«, v izvedbi PG Kranj.

Osliček Tango zelo rad pleše in tako svojemu gospodarju Pepetu služi vsakdanji kruh. Tatova Kljuka in Grča ga ukradeta, ker upata, da bosta z njim obogatela. Toda osliček noče plesati in zato ga nepripravljeno prodaja — Pepetu. In tako naprej, vse do konca, ko se s poroko vse srečno konča.

— nedelja, 13. oktobra, ob 10. uri v gledališču T. Čufar Jesenice,

— nedelja, 13. oktobra, ob 14.30 na Breznici in

— nedelja, 13. oktobra, ob 17. uri v Kazini na Bledu: H. Ch. Andersen: CESARJEVA NOVA OBLAČILA. Lutkovna igriva v izvedbi lutkarja Cveta SEVERJA.

»Prav dosti nisem naredil pri tej predstavi. Verjetno nisem naredil niti tistega, kar bi lahko in kar sem bil dolžan narediti. Ampak še tisto malo, kar sem naredil, sem naredil sam s svojimi desetimi prsti. Zato jim hvala!«

Cveto SEVER

FILMSKO GLEDALIŠČE

V kinu Radio Jesenice bo od 16. oktobra do 4. decembra vsako sredo zopet FILMSKO GLEDALIŠČE. Prikazali bomo osem pomembnih filmov, med katerimi bo tudi Formanov AMADEUS, pa nič manj pomembno filmsko delo Filipa Robarja OVNI IN MAMUTI. Gledalec omenjenega filmskega ciklusa se bo prav gotovo dotaknil KULTURE. Ni mu zavoljo tega treba hoditi na baletne predstave, ne posebej na simfonične koncerte ali v gledališče. Imel bo to srečo, da se je dotaknil KULTURE, tudi če je šel (samo) v KINO GLEDALIŠČE.

Toliko različnih obrazov bomo srečali v tem našem FILMSKEM GLEDALIŠČU: obraze uporov in revolucij in obraze iz obdobja nežnosti, predstavljeno nam bo (shakespearjansko) zrcalo, ki bo igralo podobno vlogo ob nekem Garderobiju. Pa še obraz kubanskega političnega podzemlja onstran Velike luže bomo spoznali.

Bomo kje med temi obrazi spoznali tudi svojega?

— 16. oktobra: DNEVNIK, madžarski film — režija Marta Mezaros;

— 23. oktobra: OBDOBJE NEŽNOSTI, ameriška drama — režija James L. Brooks;

— 30. oktobra: OVNI IN MAMUTI, slov. družbeno-politični film — režija Filip Robar-Dorin;

— 6. novembra: SEKSMISIJA, poljska znanstveno fant. komedija — režija Juliusz Machulski;

— 13. novembra: GARDEROBER, angl. tragikomedija — režija Peter Yates;

— 20. novembra: BRAZGOTINE (SCARFACE), amer. družbena (krimi) drama — režija Brian De Palma;

— 27. novembra: MARIJINI LJUBIMCI, amer. ljub. drama — režija Andrej Konchalowsky;

— 4. decembra: AMADEUS, ameriški glasb.-biograf. film — režija Miloš Forman.

Abonmajske vstopnice po znatno znižani ceni — abonma mladinski 600 din in abonma odrasli 700 din — lahko kupite pri blagajni kina.

Kinopodjetje Kranj

S FOLKLORO V GRČIJI

Že od nekdaj si želimo odpotovati nekam daleč, vendar se mi ta želja ni hotela uresničiti. Med letošnjimi počitnicami pa sem le bila v Grčiji.

Nekega junjskega dne sem v šoli izvedela, da bomo s folkloro odšli v

Grčijo. Nikomur nisem verjela, saj se mi je Grčija zdela čisto nedosegljiva.

Vendar je bilo vse, kar so govorili, res. Na pot smo se začeli nestrno pripravljati, saj je bilo do odhoda le še nekaj dni. Poslovili smo se od staršev, še nauki, kako naj ravnamo z denarjem, in veselo kričanje v avtobusu. Ta dan smo se vozili petnajst ur do Niša, kjer smo prenočili. Ponoči smo se mazali z zobno pasto in se sprehajali po drugih sobah. Okoli enih zjutraj smo se tako pomešali, da je v eni troposteljni sobi spalo sedem otrok. Štirje so si z odejami postali po tleh.

Drugo jutro smo bili v zgodnjih jutranjih urah že spet na cesti, ki je peljala proti Grčiji. Mejo smo prečkali v Gevelgiji. Pred nami je bilo še deset ur vožnje do Preveze.

Pot je hitro minila, čeprav smo prišli v Prevezo šele v poznih večernih urah. Preveza je obmorsko mesto s prijaznimi ljudmi. Ima okoli 15.000 prebivalcev.

Sprva smo bili razočarani, saj smo mislili, da bomo stanovali v hotelu, odpeljali pa so nas v internat.

Počasi smo se na vse privadili. Vsak drugi dan smo odšli v kakšen muzej, zvečer pa smo kljub vročini (40 stopinj Celzija) imeli nastope.

Plesali so še drugi otroci iz Romunije, Albanije, Cipra, Grčije, Bolgarije. Festival je potekal v okviru prizadevanj, da bi otroci na Balkanu živeli v miru, brez jedrskega orožja.

Nismo vedeli, da gre za festival. Mislili smo, da plešemo za razvedrilo ljudem. Tako nismo imeli nobene propagandnega gradiva, katalogov itd. Od drugih smo prejeli dosti spominkov, katalogov in celo plakato.

Dnevni red je bil ves ta čas postavljen na glavo. Večerjo smo zaradi nastopov imeli ob polnoči, zajtrk ob osmih, le kosilo je bilo normalno.

Kar žal nam je bilo, ko smo 4. avgusta ob polnoči odhajali iz Preveze. Pot nazaj je potekala brez zapletov. Tega potovanja se bom še dolgo spominjala, ker so v Grčiji tako prijazni ljudje, katerim smo se prikupili s štirimi besedami, ki smo jih znali povedati v grščini: HVALA LEPA in DOBER DAN.

Aleksandra Uršič, 6. c
OŠ prof. dr. J. Plemlja
Bled

RAZSTAVA V KOSOVİ GRAŠČINI OB 90-LETNICI »PLANINSKEGA VESTNIKA«

V petek, 4. oktobra, so v Kosovi graščini na Jesenicah odprli razstavo gorske krajine in planinske literature v počastitev 90-letnice izhajanja Planinskega vestnika, ki jo je pripravil Loški muzej — galerija Škofja Loka v sodelovanju s Planinsko zvezo Slovenije. Razstava bo na Jesenicah na ogled do

Na razstavi so na ogled slike petnajstih akademskih slikarjev na temo »gorska krajina« skupaj s planinsko literaturo, s poudarkom na 90-letnem jubileju Planinskega vestnika. Taka zasnova razstave izhaja iz spoznanja, »da je Planinski vestnik bil in je zanesljiv, trden vezni člen med planincem in naravo«. Med slikarji so predstavniki Škofje Loke: Peter Adamič, Pavle Florjančič, Herman Gvardančič, Janez Hafner, Tone Logodner, Simon Mlakar, Franc Novinc, Mirna Pavlovec, Marjan Prevodnik, Gorazd Soler in Ive Šubic, Bohinja Albin Polajnar, Bleda Janez Ravnjak in Melita Vovk in Jesenic Jaka Torkar.

Na razstavljenih slikah je prikazana gorska krajina tako, kot jo zaznava posamezni slikar in jo v različnih tehnikah prenaša na platno, les, lesenit ali papir. Za vse slikarje, ki se s svojimi slikami predstavljajo, je še vedno značilen realizem, od romantičnega pogleda do hiperrealizma, od ekspresionističnih pogledov do ekspresivnih odnosov pa celo do fauvističnih barvnih izražanj in simbolične zastrtosti gora. Posebnost te razstave so slike Franca Novince iz osrčja Himalaje, kjer je pred leti v slovenski odpravi spoznaval ta gorski svet.

Ostalo razstavljeno gradivo bi lahko razdelili na tri dele. Prvi nam v vitrinah prikazuje planinsko literaturo s poudarkom na 90-letnici izhajanja Planinskega vestnika. Tako so na ogled ovojnice — platnice Planinskega vestnika skozi vsa leta izhajanja, njihova likovna opremljenost, ki nosi posebna sporočila v posameznih obdobjih izhajanja. V tem, literarnem delu, so predstavljeni tudi tuji avtorji, ki so pisali o naših gorah, z večino njihovih del (Kugy, Co-

eplandova, Baumbach). Žal pa organizatorjem razstave ni uspelo prikazati dela prvega zapisovalca o naših Julijcih Hackeja in še nekaterih. Na ogled je tudi nekaj literature iz začetnih obdobjih izhajanja Planinskega vestnika in mavčnih odlitkov osnutkov za značke, ki jih je izdelal akademski kipar Tone Logodner.

V eni od vitrin je prikazana planinska literatura z vseh obdobjih izhajanja Planinskega vestnika, oziroma organiziranosti slovenskega planinstva. Namen organizatorjev je bil prikazati vso literaturo, ki je izšla v založbi Planinske zveze Slovenije, toda prostor in časovna stiska sta onemogočila to zamisel. Seveda pa bi bilo idealno prikazati vso slovensko planinsko literaturo, kar pa seveda zahteva daljše priprave in samostojen prikaz.

Poseben del zajema fotodokumentacijsko gradivo s spremnim besedilom in statističnimi podatki v zvezi z izhajanjem Planinskega vestnika. Poleg vseh petih urednikov Planinskega vestnika, vključno s sedanjim (Anton Mikuš, dr. Josip Tominšek, dr. Arnošt Brilej, prof. Tine Orel, Marjan Krišelj), so prikazani tudi portreti pobudnikov in sodelavcev. Planinskega vestnika in dopisniki, med katerimi sta na zelo vidnem mestu tudi naša jeseniška gornika Uroš Zupančič in Miha Potočnik. V središču tega prikaza je akvarelna slika Toneta Tomšeta; skromna literaturna izba iz še nekoliko oddaljene preteklosti s pogledom skozi okno na Stol, pod oknom na mizi pa literatovi zapisi. Fotoreprodukcije in po večava slik je oskrbel zvesti sodelavec vestnika Jože Rant.

Razstavo zaokroža prikaz letošnjih ostalih planinskih jubilarov, in sicer Planinskega društva Radovljica, Aljaževega stolpa in Vodnikovke koč, ki jih omenja že prvi letnik Planinskega vestnika. Na posebnem panoju pa je še nekaj umetniških fotografij gorskega sveta že pokojnega

jesenškega fotoamaterja in planinca Matevža Mikeljca, s čimer so organizatorji še enkrat želeli poudariti vlogo Planinskega vestnika, kot zanesljivega veznega člena med planinci in naravo.

Ob razstavi je organizator izdal poseben katalog z bogato vsebino. Poleg uvodnega zapisa Andreja Pavlovca in reprodukcij slik vseh udeležencev slikarjev, je kraši zapis o Urošu Zupančiču, mnenje Franca Ekarja ob jubileju Planinskega vestnika, »beseda sedanjega urednika« Marjana Krišlja, sestavek dr. Tonea Strojina o današnji vlogi Planinskega vestnika, statistični podatki o vestniku, ki jih je pripravil Jože Gašparič in kraši prispevek dr. Miha Potočnika. Filatelistično društvo Lovrenc Košir iz Škofje Loke je ob tej jubilejni razstavi izdalo priložnostno posušnico s posebnim poštnim žigom, kar je lep prispevek k obeleževanju visokega jubileja slovenskega planinskega mesečnika, ki je hkrati tudi eden najstarejših slovenskih mesečnikov.

Izreden pomen Planinskega vestnika je v svojem zapisu za katalog poudaril tudi dr. Miha Potočnik: »Vestnik je zadnja postojanka in zadnji okop, ki bi ga pustili pasti. To se nikoli ne more in ne sme zgoditi.«

Ob otvoritvi razstave na Jesenicah je Ivan Jenko, pobudnik za razstavo v Škofji Loki v počastitev 90-letnice izhajanja Planinskega vestnika, ki je tudi član komisije za kulturo in raziskavo zgodovine pri Planinski zvezi Slovenije, dejal, da »s razstavo želeli dokazati, da slovenska planinska organizacija ni samo močna telesno-rekreativna organizacija, pač pa da je v njej tudi trdno zasidrana kulturna dejavnost in ustvarjalnost že od vsega začetka. Planinski vestnik v vsem svojem razvoju ni samo povezoval slovenske planinske javnosti in dvigal njeno narodnostno zavest, temveč je članstvo tudi kulturno dvigal ter širil in utrjeval zavestnost. Danes ima vestnik predvsem vzgojno-informativni pomen in povezovalno vlogo med planinci, planinskimi organizacijami in vso slovensko planinsko javnostjo.

[illegible]

Hokejisti Jesenic so sedaj edini neporaženi v letošnjem 39. državnem prvenstvu. V petem kolu, prejšnje sredo, so se pomerili z enim izmed kandidatov za naslov prvaka — Crveno zvezdo, ki je v prvem kolu presenetljivo premagala Partizan in nas že takrat pričela, da bo to »trd oreh«. V vrstah Crvene zvezde igrajo trije solidni Kanadčani ter Prusnik in Beribak iz Ljubljane. Če je bil dvoboj pred začetkom zelo vabljiv, pa nas v resnici ni navdušil, čeprav so prvaki zmagali s 4:1 (3:0, 1:0, 0:1). Domačini so hitro povedli s 3:0 in je vse kazalo, da bo zanje ta dvoboj dokaj enostaven. Pri tako visokem vodstvu so se še posebej izkazali mladi: Razinger, Tišler in Smolej. Ta napad je namreč v prvih enajstih minutah kar dvakrat zatresel mrežo Crvene zvezde.

Ko je kazalo, da težav ne bo, pa smo v nadaljevanju — drugi in tretji tretjini — spoznali, da Crvena zvezda ni slabo moštvo. Ob koncu smo se celo vprašali, kaj bi bilo, če Jesenice ne bi tako hitro prišli do vodstva 3:0.

Kaj se je zgodilo? To, kar poznamo že iz prejšnje sezone. Beograjanci so izredno borbeni in hitri drsalci. Čeprav izgubijo ploščico, se zanje še naprej srčno borijo. V obrambi so s hitrim drsanjem znali zelo dobro »pokrivati« domačine, ki so ob takšni igri izgubili udarnost in učinkovitost. Lep dokaz za to trditve je en zadetek, ki so ga Jesenice dosegli v drugi tretjini, v tretji pa nobenega. Crvena zvezda pa je zatresla jeseniško mrežo.

Glavni sodnik Grepl iz Siska je dovoljeval tudi grobo igro gostov, ki so to s pridom izkoristili. Grepl je tako ponovno potrdil, da nima pravega kriterija pri sojenju, če zlasti pri dosojanju kazni.

Kljub ugotovitvi, da Crvena zvezda igra nedovoljeno ostro, precejkrat tudi umazano, moramo ponovno poudariti, da je to moštvo, ki ima izredno požrtovalne in hitre hokejiste. Le-ti znajo zelo dobro igrati »na moža«, kar jeseniškim hokejistom nikoli ni ustrezalo. Nikoli jim tudi ni ustrezala trda in ostra igra. Spomnimo se letošnjega pokala Karavank ter dvoboja z Villatom, KAC in Kompas Olimpijo na Jesenicah. Vsa tri srečanja so jugoslovanski prvaki izgubili, ker so njihovi nasprotniki igrali trdo, ostro in »na moža«. Tudi v dvoboju Jesenice-Crvena zvezda se je zgodilo podobno. Po vodstvu naših 3:0 so v drugi in tretji tretjini Beograjanci zaigrali trdo in ostro, rezultat pa je znan. Naši so v zadnjih štiridesetih minutah dosegli le en zadetek in enega prejeli.

Partizan, kot kaže, igra še bolj sodoben hokej: veliko drsanja, ostrine in igre »na moža«. Če je to res, potem bo za Jesenice srečanje s Partizanom še večja preizkušnja. S »črno-belimi« se bodo pomerili naši v IX. kolu 16. oktobra na Jesenicah.

Zakaj toliko govorimo o trdi igri, večini razume. Jeseniški hokejisti so bili v domačem prvenstvu skoraj vedno toliko boljši v tehniki, da jim ni bilo potrebno uporabljati ostrine in moči. Prišli pa so časi, ko bo to nujno, saj sodobni hokej vse gradi na hitrosti in moči. Brez tega, se tudi izredna tehnika kmalu zgubi.

Seveda je zelo spodbudno spoznanje, da je v igri Jesenice, ki so še vedno edini neporaženi v prvenstvu, precej rezerv. Ko bodo tudi oni zaigrali bolj trdo in ostro, bo njihova igra neprimerno bolj

učinkovita. Upajmo, da bo tako že proti Partizan, kajti zmagati proti »črno-belim« na domačem igrišču bi pomenila, da so si Jesenice že zagotovile prvo mesto po prvem krogu, to pa pomeni, da bi v drugi del državnega prvenstva vstopili z maksimalnim številom točk — štirimi, kar je velika prednost.

V šestem kolu so jugoslovanski prvaki gostovali v Celju, kjer so premagali Cinkarno brez težav z 12:5 (5:1, 4:1, 3:3).

Omenimo še to, da Jesenice igrajo v četrtak v angleškem rudarskem mestecu Durham prvo tekmo prvega kola za pokal evropskih prvakov z istoimenskim prvakom Velike Britanije, povratno srečanje pa bo na Jesenicah 24. oktobra.

Tudi Kranjska gora pridno zbira točke. Na začetku smo se resnično bali, da se bodo Kranjskogorci komaj obdržali v družbi najboljših, pa smo se že prepričali, da se ne bodo borili le za obstoj. V petem kolu so visoko v gosteh premagali Avtoprevoz z 8:2 (2:1, 3:1, 3:0), v šestem pa v dvorani v Podmežakli Bosno s 6:3 (2:0, 2:1, 2:2). Dvoboj z Bosno je bil izjemoma lep in razburljiv. Kranjskogorci so povedli s 3:0, vendar se gostje niso predali, v zadnji tretjini pa so celo zmanjšali na 5:3. Nasploh lahko ocenimo, da se forma Kranjske gore hitro dviga.

Opažamo tudi harmonijo med starejšimi in izkušenimi igralci in mladimi s srčnimi igralci. Trener Klinar zna iz obeh »taborov« iztisniti maksimum, zato ni nič čudnega, da so Kranjskogorci na petem mestu na prvenstveni lestvici.

Tudi hokejisti Bosne zaslužijo nekaj pohvalnih besed. Prvič so v družbi najboljših, vendar znajo igrati soliden hokej. Res je sicer, da imajo v svojih vrstah tri tujce, pa tri Jesenice ter igralce iz Ljubljane in Beograda, toda to je posrečeno moštvo, ki v obeh nastopih na Jesenicah, (proti prvaku so izgubili z 1:16) niso razočarali. Kranjskogorci so prisilili, da so iz sebe iztisnili maksimum. Prav zaradi tega je bilo srečanje pravo hokejsko, na trenutke izredno lepo in kar še posebej velja omeniti, kljub hitrosti in ostrini zelo fer.

Zaenkrat smo lahko povsem zadovoljni z izkupičkom hokejistov Jesenic in Kranjske gore v letošnjem, kot vsi zatrdajo najbolj napornem in razburljivem prvenstvu.

D.

NOGOMETNI TURNIR

ZTKO Kranj razpisuje VII. TRADICIONALNI ZIMSKI TURNIR V MALEM NOGOMETU »KRANJ '85«.

Nastopajo skupine dveh starostnih kategorij. Prijave zbira do 25. oktobra do 12. ure. Članarina za ekipo znaša 2.500 din. Informacije dobite vsak dan (razen sobote in nedelje) do 9. ure po telefonu 21-176 ali 27-131. Zrebanje bo v ponedeljek, 4. novembra.

NOGOMET

JESENICE : BELA PEČ 3:1 (2:1)

V finalni tekmi nogometnega turnirja prijateljstva treh meja sta se srečali moštvi Jesenic in Bele peči. Po obojestransko dobri igri so Jesenice zaslužno zmagale in tako po lanskoletnem uspehu tudi letos dokazale, da so najboljši med nastopajočimi moštvimi. Zmaga jeseniških nogometašev bi lahko bila še izdatnejša, če pristranski domači sodniki ne bi večkrat drastično oškodovali naših nogometašev.

Gole za naše moštvo sta dosegla: Lamberger 2 in Damastagič.

JESENICE : POLET 5:0 (2:0)

Jesenški nogometaši so v prvenstveni tekmi zaslužno visoko premagali goste iz Škofje Loke. Kljub visoki zmagi naših nogometašev pa z njihovo igro, predvsem učinkovitostjo, ne moremo biti zadovoljni. Upajmo, da bodo v četrtak, 10. oktobra, zaigrali dobro v Lescah, kjer se bodo srečali v borbi za prvenstvene točke z dosedaj še neporaženim moštvom Lesc.

Gole za moštvo Jesenic so dosegli: Lamberger 2, Catak, Damastagič in Tokič (11-metrovka).

JESENICE : ALPINA 5:1 (3:0)

Mladinsko moštvo Jesenic je brez večjih težav premagalo svoje sovrstnike iz Zirov in še naprej vodi na prvenstveni lestvici. Najboljši igralec domačega moštva je bil Husič, ki veliko obeta in se razvija v odličnega nogometaša.

Gole za moštvo Jesenic sta dosegla: Husič 4 in Kondič.

JESENICE : SAVA (KRANJ) 2:3 (1:0)

Mladi jeseniški nogometaši so to pot slabše zaigrali in izgubili srečanje z moštvom Save, ki so jo v prvem krogu premagali v Kranju z rezultatom 3:1. Ta poraz bo našim nogometašem dobra šola. Spoznati morajo, da če nasprotnika premagaš na njegovem igrišču, zmaga na domačem igrišču ne bo prišla sama od sebe, ampak se je potrebno zanj boriti.

Gole za naše moštvo so dosegli: Kondič in Trajkovič.

JESENICE : LESCE 9:0 (5:0)

Najmlajši jeseniški nogometaši nadaljujejo z dobrimi igrami in premagujejo svoje nasprotnike z visokimi rezultati. Z našimi pionirji se lahko enakovredno kosala le moštvo Bleda. V povratnem srečanju na Bledu bodo odločili kdo bo prvi ob koncu jesenskega dela prvenstva.

Gole za Jesenice so dosegli: Šinkovič 4, Trailovič 2, Krsto, Kurbegović in Zrnič.

PRIPRAVE UMETNOSTNIH DRŠALCEV

Letošnje priprave najboljših jugoslovanskih drsalcev so se pričele že 6. avgusta v Ljubljani. Na štiritredenskih skupnih pripravah se je zbralo 16 drsalcev: devet mladincev in sedem članov. Med člani je bila tudi Jeseničanka Irina Vauhnik. Priprave so vodili štirje zvezni trenerji. Trenerka Maja Zupančič, tudi trenerka jeseniških drsalcev, je o pripravah podala naslednjo oceno:

»Drsalci so trenirali po štiri ure dneвно, dve uri obveznih likov in dve uri prostega drsanja. Vsak drugi dan smo imeli tudi po eno uro kondicijskih priprav. V času treningov na ledu smo sestavili kratke in proste programe. Poudarek treningov pa je bil zlasti na ponavljanju starih in sestavljanju novih elementov. Med pripravami sta bila tudi dva kontrolna nastopa. Po končanih pripravah sva z Vauhnikovo trenirali še 14 dni v italijanskem Auronzu. Trenirali sva predvsem obvezne like, pilile proste programe in koreografijo. Menim, da je Vauhnikova v primerjavi z lansko sezono po prvih dveh mesecih priprav na ledu zelo napredovala.«

V času priprav državne drsalne reprezentance tudi ostali jeseniški drsalci niso počivali. S treningi so pričeli sredi avgusta na Jesenicah pod vodstvom trenerjev Ksenije Pirš in Vilija Povirka. Prvo tekmovalno umetnostnih drsalcev na Jesenicah bo predvidoma 3. novembra v počastitev 40-letnice Športnega društva Jesenice. Organizator je poleg predstavnikov vseh slovenskih klubov na tekmovalno povabil tudi italijanske drsalce. Tekmovali bodo v vseh starostnih kategorijah. Barve Jesenic bodo na tekmovalju zastopali: med članicami Irina Vauhnik

in Mojca Kurboš, med mladinkami Romanova Kučina, Petra Nagode, Alenka Hrovat in Stanka Podlesnik, med pionirkami A skupine pa Mojca Nagode. O tekmovalcih skupine B in C bo odločilo občinsko tekmovalje.

Jesenški drsalci bodo nastopali še na Kupu republik za mladince v Zagrebu, pripravili pa bodo tudi novoletno drsalno revijo, s katero bodo gostovali še na Bledu, v Ljubljani in v Auronzu.

IZ TOZD TRANSPORT

Komisija za rekreacijo in šport v TOZD TRANSPORT ne počiva. Letos je organiziral že devet različnih rekreativnih tekmovanj. Zadnje tekmovalje je bilo v plavanju. Udeležilo se ga je šestnajst delavcev Transporta.

Rezultati:
50 m prsno: Miloš Kerne, 2. Franc Tersegav, 3. Brane Bakič, 4. Janez Rozman in 5. Jure Kalan.

50 m prsto: 1. Miloš Potočnik, 2. Mitja Resman, 3. Jure Kalan, 4. Milan Binder, 5. Janez Rozman.

Skupni vrstni red po devetih panogah internega prvenstva: 1. Miloš Kerne 3.207 točk, 2. Boris Zemva 2.553, 3. Mitja Resman 2.483, 4. Brane Bakič 2.278, 5. Boštjan Šoberl 1.917, 6. Joža Čufar 1.440, 7. Ivo Črv 1.351, 8. Jure Kalan 1.313, 9. Franc Tersegav 1.259, 10. Janez Rozman 1.187 itd.

Naslednja, deseta disciplina prvenstva TOZD Transport, bo streljanje z zračno puško.

-tok

NAJBOLJŠE PIONIRKE SRS NA JESENICAH

Turnir je brezhibno vodil Jernej Korbar, sodili pa so zelo dobro mladi jeseniški igralci. Izvedbo prireditve sta podprla Kovinska galanterija Majda IPAVEC iz Zirovnice ter Kovinoplastika Emil-Tomaž RIHTARŠIC.

Najboljši pionirji SRS so nastopali na prvem selekcijskem turnirju v Murski Soboti. V štirih jakostnih skupinah je nastopilo 40 mladih igralcev, med njimi tudi trije Jesenčani. Zelo dobro je igral Robert Ferbežar, ki je v prvi jakostni skupini osvojil četrto mesto. V drugi skupini je Zmago Pem pristal na šestem mestu, lahko pa bi bil tudi boljši. V tretji skupini nismo imeli predstavnika, v četrti pa je Elen Halilagić z Murove osvojil prvo mesto ter se s tem uvrstil v tretjo skupino na naslednjem turnirju.

Na pozivnem turnirju najboljših članic SRS je jeseniška igralka Zora Zalokar osvojila v drugi skupini tretje mesto.

(Š)

USPEHI MOJSTRANČANOV

V Bovcu je 28. septembra na najtežji in najdaljši progi, dolgi 42 km, zmagal nekdanji delavec Železarne Tone Đuričič. S tem je dokazal, da se še ni poslovil od aktivnega tekmovalja. Na 10 km dolgi progi je zmagal Mirko Teraž, med dekleti pa je Lidija Golob (Bled) za las izgubila 1. mesto. Največ smole je imel Franci Teraž, ki je 500 m pred ciljem zaradi slabe organizacije in kontrolorjev proge izgubil 1. mesto.

V nedeljo, 29. septembra, so se tekači iz Mojstrane in okolice udeležili gorskega teka v Forni di Sopri. V prekrasnem vremenu in lepih pogojih za tekmovalje je bil uspeh naših tekmovalcev popoln.

Na 10 km dolgi progi s 700 metri višinske razlike je med moškimi zmagal Franci Teraž (4. Mirko Teraž, 6. Tone Đuričič, 11. Pavle Drobne), med ženskami je zmagala z veliko prednostjo Marija Trobec, druga je bila Lidija Golob, 4. mesto pa je dosegla Nada Konečnik.

Ekipno, v parih, sta zmagala Mirko Teraž in Matija Trobec.

HOKEJ NA LEDU

V soboto, 12. oktobra, ob 18. uri:

KRANJSKA GORA : JESENICE

V sredo, 16. oktobra, ob 18. uri:

JESENICE : PARTIZAN

Vabljeni!

Zoran Rozman

ZA BOLJŠE RAZUMEVANJE

Teče že 39. državno prvenstvo v hokeju na ledu. Tudi letos se med igranjem tekem s tribun slišijo kritike sodniških odločitev. Te kritike so večinoma neupravičene, čeprav se s tribun bolje vidijo dogajanja na ledeni ploskvi, posebno če se gledalec — navijač osredotoči le na en dogodek oziroma določeno mesto. Čeprav so gledalci, večinoma dolgoletni navijači, pravil igre hokeja na ledu ne poznajo natančno. Zato bom v imenu hokejskih sodnikov pojasnil nekatera določila pravil igre v hokeju na ledu, da bi gledalci lahko objektivneje ocenjevali sodniške odločitve.

Čeprav že nekaj let tekme sodijo trije hokejski sodniki (glavni in dva linijska sodnika), gledalcem njihove dolžnosti niso povsem jasne.

Linijska sodnika določata naslednje:

- ofsajd,
- dve liniji,
- visoke palice v nevtralni coni,
- prepovedani dolgi strel,
- ploščica izven igrišča,
- premaknjen gol,
- preveč igralcev na ledeni ploskvi,
- vržen predmet na ledeno ploskev z bližnje klopi za igralce,
- vržena palica na ledeno ploskev s klopi za igralce,
- glavnemu sodniku pove svoje mišljenje ob naslednjih prekrških: dve minuti na klopi, velika kazen (5 minut) in pri vseh disciplinskih kaznih.

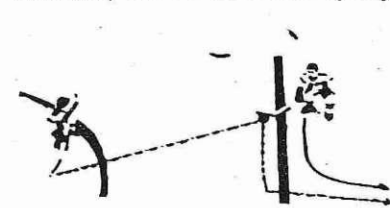
Linijska sodnika ne smeta dosojati nobenih kazni, kar je glavna dolžnost glavnega sodnika, ki pa ima pravico dosojati tudi dolžnosti linijskih sodnikov.

Ker se večina kritik nanaša na dosojanje oziroma nedosojanje ofsajda dveh linij in prepovedanega dolgega strela, sem se odločil, da ta pravila prikažem zaradi boljšega razumevanja na slikovnih primerih.

OFSAJD

Pri dosojanju ofsajda je odločujoč položaj igralčevih drsal, kar pomeni, da igralec, ki napada, ne sme pred ploščico preiti modre črte, razen če je že pred tem vodil ploščico. Začetni met po dosoji ofsajda se, če je bila ploščica pripeljana v napadalno tretjino, izvede na točki za začetne mete v nevtralni tretjini, če pa je podana, se izvede na mestu, od koder je bila ploščica podana. Primeri ofsajda so naslednji:

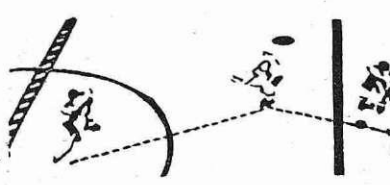
Primer, ko se dosodi ofsajd

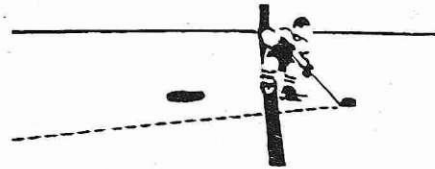
Igralec pred ploščico v napadalni tretjini, v katero šele potem vodi ploščico

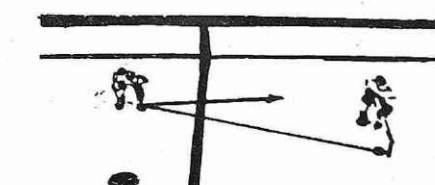
Ploščica podana igralcu, ki je že v napadalni tretjini

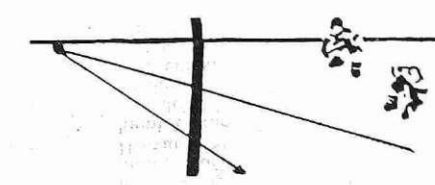
Ofsajd kljub dotiku obrambnega igralca, saj je bil napadalec pred ploščico v napadalni tretjini

Noga nad modro črto je dvignjena, kar pomeni, da je napadalec v celoti v napadalni tretjini

Ploščica, ki jo napadalec poda v nevtralno tretjino, se od sodnika odbije nazaj v napadalno tretjino

Ploščica, udarjena iz napadalne tretjine se od ograje v nevtralni tretjini odbije nazaj v napadalno tretjino